

UNGE SYNGER HØJSKOLESANGE

En undersøgelse af unges sangvalg, bevæggrunde
for og udbytte ved deltagelse i højskolesangafstener

Specialeafhandling i musik

Udarbejdet af: Søren Pedersen

Vejleder: Anders Bonde

Aalborg Universitet

English Abstract

This master's thesis treats of young Danish adults' participation in community singing arrangements where they sing songs from the Songbook of The Danish Folk High School. The main purpose of the thesis is to examine why some Danish young adults anno 2017 want to participate in these community singing arrangements which usually is seen as an old-fashioned activity when the Danish youth culture normally is associated with night on the towns and the use of social medias. In the master's thesis I examine *which songs* the young adults are singing, *why* they are singing, and *what a good song* from the Songbook of The Danish Folk High School is to the young adults. The first question was examined through a statistical processing of the total amount of song requests collected at 17 community singing arrangements in Copenhagen, Aarhus, and Aalborg. The second question I examined through a focus group interview with 4 young adults who participate at the singing arrangements in Aarhus. In order to pick out 4 persons who are approximately representative of the young adults who participate in the community singing arrangements in Aarhus in general I carried out a questionnaire survey at 1 of these arrangements. The third question I answered using answers from the focus group interview. The main result of the first question is that the young adults prefer modern songs and song with a strong emphasis on the rhythmical elements over old and traditional songs. The answer of the second question was given with 3 themes that I found in the focus group interview. The 3 themes are existence, togetherness, and Danishness. The part about existence deals with these 3 aspects: Time, singing from the Songbook of The Danish Folk High School interpret as protest singing (Carlsen, 2004; 2006-2007) and epiphany. The most important results in the part 'existence' where that the community singing arrangements give the focus group participants an experience of being in an active and inclusive community in which – among other things - face-to-face-relations are important. As concerns the theme Danishness, singing from the Songbook of The Danish Folk High School give the focus group participants an experience of Denmark as an 'imagined community' (Anderson, 1991). Moreover, the focus group participants attitude to the national anthem is discussed. They look at the national anthem as a national symbol (Adriansen, 2003), and they have an ambivalent attitude to this. The answer of the third question is that the young adults prefer songs that are neither too easy nor too difficult. In answer of the third question also include their wishes for the repertoire in the future edition of the Songbook of The Danish Folk High School. Relating this question, they will prefer more songs in the genre of rock, pop/rock and folk. It turns out that their song wishes are in line with Jeppe Greve and Henrik Marstals attitudes (Greve, 2012). Finally I discuss the relations between Danishness and singing songs from the Songbook of The Danish Folk High School in relation to Wierød's (2016) understanding of the meaning of community singing.

Indhold

English Abstract	1
Indledning.....	5
"Syng, Ungdomsfugl, af dit fulde Bryst"	5
Case	6
Problemformulering og underspørgsmål	7
Hovedspørgsmål	7
Underspørgsmål	7
Specialets opbygning	7
Fællessang i dansk kultur.....	8
Fællessangens aftraditionisering	8
Forældres godnatsang erstattet af medieafspiller	9
Fra samfundstjeneste til autonomi?.....	10
Højskolesangbogen og repertoire	11
Højskolesangbogens 18. udgave	11
Andre undersøgelser	12
FFD-undersøgelsen	12
Højskolesangbogens kanon	13
Den folkelige fællessangs kanon	13
Nytilføjede sange til HS18.....	13
Top100 for HS18	13
Top50.....	13
1999-undersøgelsen	14
Kulturkanon	14
Empiri og metode	14
Hvad synger de unge?	14
Hvorfor synger de unge?	15
Dataindsamling	15
Udvælgelse af fokusgruppedeltagere.....	16
Databehandling og – analyse.....	18
Hvad er en god højskolesang for de unge?	21
Analyse	22
De unges sangvalg	22

Denne undersøgelse	23
<i>Sangtitlernes antal og fordeling</i>	23
Derfor synger de unge	31
Eksistens	31
"Det er vores verden, det handler om"	31
At sætte pris på de små ting.....	32
"Gud ja, hvor er der egentligt smukt her"	34
Samvær.....	36
Højskolesang som medium og ramme	36
Bedre end "skærm", "høretelefoner og skide solbriller"	37
Et aktivt og inkluderende fællesskab.....	37
At åbne sig og at gemme sig.....	38
Danskhed	39
At føle sig dansk.....	39
Nationalsangen.....	40
Hvilken danskhed?.....	43
Den gode højskolesang.....	46
De unges holdninger til repertoiret.....	46
Afrunding	46
De unges sangvalg	46
Derfor synger de unge	47
Eksistens	47
Samvær.....	47
Danskhed	48
Den gode højskolesang.....	49
Referencer	50
Bilag	53
Oversigt over bilag.....	53
Andres undersøgelser.....	54
Bilag 1 - Højskolesangbogens kanon	54
Bilag 2 - Den folkelige fællessangs kanon.....	57
Bilag 3 - Nytilføjede sange i den 18. udgave af Højskolesangbogen	58
Bilag 4 - Top100 for HS18	64

Bilag 5 - Top 50	66
Bilag 6 – 1999-undersøgelsen.....	68
Bilag 7 - Kulturkanon	71
Egne undersøgelser	72
Bilag 8 – Kvantitativt hoveddataskema	72
Bilag 9 – Spørgeskema.....	88
Bilag 10 – Resultater af spørgeskemaundersøgelsen.....	89
Bilag 11 – Moderatorguide	92
Bilag 12 – Samtykkeerklæring	94
Bilag 13 – Transskription af interview	95
Bilag 14 – Beregning af forventede og observerede antal sangtitler.....	140

Indledning

”Syng, Ungdomsfugl, af dit fulde Bryst”

Citatet stammer fra Grundtvigs ”Højskolesang”¹ og er valgt i overskriften, fordi det synes at være sigende for Grundtvigs syn på forholdet mellem højskolesang og ungdom: Disse to størrelser er tæt forbundne, idet sang for Grundtvig er det ”frugtbareste Dannelses-Middel”, af hvilken grund den måtte ”spille en Hovedrolle hvor Ungdommen skal være og lære med Lyst” (1929, s. 131). Højskolesangen var altså allerede fra begyndelsen tiltænkt ungdommen, ligesom højskolen som helhed også var det (Overgaard, 2017).

Fra åbningen af landets første højskole i 1844 og frem til i dag har mange tusindvis af unge sunget højskolesange. Men hvor højskolesangen i midten af 1800-tallet primært var knyttet til *ungdommen*², synes billedet i dag at være omvendt: Højskolesang er noget for de ældre. Når jeg anvender ordet *synes*, hænger det sammen med, at der ikke findes nogen sikker viden om, hvilken aldersgruppe der er de flittigste brugere af Højskolesangbogen. Noget tyder imidlertid på, at det i dag især er de ældre, der synger og kender højskolesange. I hvert fald vides det, at 80 % af højskolesangbøgerne sælges til ”ikke-skoler” (Brunsberg, 2006-2007, s. 61). Når det i dag ikke er skolerne, der køber flest højskolesangbøger, gætter Brunsberg på, at de fleste købere må være ”forsamlingshuse, sognegårde, kursuscentre, foreninger m.v. og ikke mindst enkeltpersoner” (2006-2007, s. 61) og på den baggrund drager han den konklusion, at brugerne af højskolesangbogen altovervejende er mennesker over 60 år. At det i dag primært synes at være de ældre, der anvender højskolesangbogen gav mig en undren i forhold til nogle højskolesangafter i nogle af de store byer i Danmark (København, Aarhus, Aalborg, Odense o.a.), hvor det primært er *unge* mennesker i 20’erne, der deltager. Min grundlæggende undren er, hvad det giver disse unge at deltage i sangafterne. Jeg vil i det følgende give en præsentation af disse højskolesangafter (herunder specielt sangafteren på Fairbar i Aarhus, som danner casen for min problemstilling) efterfulgt af den egentlige problemformulering med underspørgsmål.

¹ Sangen er bedre kendt som ”Hvad solskin er for det sorte muld” og findes i Højskolesangbogens 18. udgave som nummer 92. I Højskolesangbogens 18. udgave (HS18) angives i indholdsfortegnelsen altid to titler: enten digtets titel eller åbningslinjen. Jeg angiver ofte titlen med åbningslinjen (jf. Marstal, 2005, s. 34), men også nogle gange digtets titel. Her vælger jeg efter, hvad jeg mener sangen bedst er kendt under. Efter titlen angives nummeret i HS18 (jf. Brunsberg 2006-2007). Højskolesangbogens reference er Jensen, 2006, men denne reference anvender jeg ikke hver gang. Hvor intet andet er nævnt henviser HS til HS18.

² Hvilket jeg tolker af citatet fra Grundtvig og af det forhold, at det i begyndelsen i reglen var *unge*, der tog på højskole. I dag tager også ældre og midaldrende på højskole. Mens de længere højskoleophold stadig i dag primært er besøgt af unge, tager midaldrende typisk på kortere kurser i ferier ol., mens ældre typisk tager på seniorhøjskole.

Case

Casen for dette speciale er de såkaldte højskolesangafter, der er arrangeret med løs tilknytning til KFUM/K³ og finder sted i København, Aarhus, Odense og Aalborg. Til disse arrangementer mødes fortrinsvis unge i 20'erne et sted mellem hver anden og hver femte uge. Arrangementerne er uforpligtende (man kan dumpe ind fra gaden) og gratis. Sangaftenerne er organiseret i to "halvlege" med en pause i midten⁴. I først halvleg har en vært bestemt et antal sange, som vedkommende inden eller efter afsyngningen knytter kommentarer til. Kommentarerne kan handle om årstiden, tidens diskussion om danskhed, om eksistentielle grundvilkår, anekdoter, sangene selv eller hvad værten i det hele taget finder interessant. I pausen skriver deltagerne deres sangønsker på sedler, der herefter bliver samlet. Efter pausen er der ønskekoncert, hvor der synges en række sange, der vælges ved at der trækkes en række tilfældig seddel fra skålen med sangønskerne. I anden halvleg synges der blot, dvs. uden tilknyttede kommentarer.

Casen er interessant af flere grunde: For det første, fordi det er *unge*, der fortrinsvist deltager, og for det andet, fordi det sker *uden for en højskole*. Når disse to forhold er vigtige, skyldes det, at de peger på en *anomali*: Når højskolesang *uden for* højskolerne fortrinsvis synes at være en samværsform blandt ældre, der blev født før eller under besættelsen (jf. Brunsbjerg, 2006-2007, s. 61; Marstal, 2005, s. 58), og når ungdomskultur i dag i højere grad forbindes med nyere mediekultur (sociale medier, film og pc-spil) og en amerikansk påvirket popkultur, hvad får *da* unge anno 2017 til at ville synge højskolesange i fritiden (uden for et højskoleophold)?⁵. Det er imidlertid ikke sådan, at jeg er interesseret i unges højskolesang *alene* ud fra den betragtning, at det udgør en anomali i forhold til nutidige ungdomskultur. Jeg ønsker at stille de unge *brede og åbne* spørgsmål ud fra en generel nysgerrighed og ud fra den betragtning, at musikalsk oplevelse – og herunder altså også fællessangsoplevelsen – er et mangespektret meningsunivers (jf. Nielsen, 1998, s. 127-161).

³ Den løse tilknytning består hovedsageligt i, at det er KFUM/K der lægger lokaler og faciliteter (klaver, sangbøger mv.) til, ligesom det nok primært er unge med tilknytning til KFUM/K, der hjælper med at organisere forhold vedrørende forplejning og borde og stole. Selvom KFUM/K kan ses som arrangør af det er det ikke tale om, at det kun er unge fra KFUM/KFUK, der møder op. De fleste deltagere har *ikke* tilknytning til KFUM/K, men er derimod et bredt udsnit af unge mennesker. Der er altså *ikke* tale om et kristent ungdomssubkulturelt fællesskab. Når jeg skriver et *bredt udsnit* er det dog med den begrænsning, at det i overvejende grad er unge kvinder ligesom det nok typisk er unge, der er bosat i eller omkring en af byerne, som deltager. Derudover er det endvidere mit indtryk fra sangaftenerne i Aarhus og Aalborg, at der aldrig eller sjældent deltager unge med synlig minoritetsbaggrund.

⁴ Der kan være enkelte lokale forskelle. Fx er der i Aarhus 3 halvlege, men princippet er det samme: Først synges de sange, som værten har valgt. Derefter synges de sange, som deltagerne har valgt.

⁵ Problemstillingen minder om den som studerende på musikvidenskab på Aarhus Universitet ofte stillede i projektopgaver i 1990'erne. Bak (2005) skriver, at studerende på musikvidenskab i 90'erne interesserede sig for "*oplevelsen* [origin. kursiv], den individuelle især, men også gruppe-oplevelsen, af selve det at synge sammen" og uddyber: "selve det mærkelige, ja tilsyneladende selvmodsiggende, ved det at unge i dag kan føle sig helt høje af at synge også de gamle sange, spørges der ind til" (s. 118). Man kan sige, at min forskningsinteresse minder om denne, og citatet har da også været blandt inspirationskilderne til problemformuleringen i dette speciale.

Derudover tilbyder casen et indblik i, hvilke sange fra HS unge *selv* ønsker at synge (i modsætning til, hvad fx højskoleforstandere ønsker, at de skal synge⁶ (jf. Andersen, 2006-2007, s. 115). De unge præferencer for højskolesange er altså et videnshul, da der ikke findes nogen sikker viden om, hvilke sange brugerne af HS, herunder unge, foretrækker (e-mail, 20. sep. 2017, Niels Glahn).

Problemformulering og underspørgsmål

Hovedspørgsmål

"Hvordan kan det være at nogle danske unge anno 2017 har lyst til at deltage i højskolesangaftener, som af mange kan opfattes som en gammeldags beskæftigelse, når ungdomslivet normalt forbindes med forhold som fx gå-i-byen-kultur, sociale medier og Netflix – altså alle forhold, der kan betegnes som nutidige og moderne".

Underspørgsmål

- Hvad synger de unge?
- Hvorfor synger de unge?
- Hvad er en god højskolesang for de unge?

Specialets opbygning

Specialet er overordnet opbygget i fire dele 1) Indledning, 2) Empiri og metode, 3) Analyse og 4) Afrunding.

I **Indledningen** har jeg allerede præsenteret specialets problemstilling og case, der mundende ud i en problemformulering med underspørgsmål. Resten af indledningen er opdelt i to hovedafsnit a) Fællessang i dansk kultur, der handler om fællessangens udvikling og status fra sidste del af 1900-tallet og frem til i dag og b) Højskolesangbogen og repertoire, der dels handler om udarbejdelsen af og debatten vedrørende Højskolesangbogens 18. udgave (nuværende udgave), dels præsenterer, hvad jeg samlet kalder 'repertoirelister'. Disse repertoirelister udgøres først og fremmest af lister over de – primært danske – sange, som danskerne i en række undersøgelser har fundet mest populære. Andre repertoirelister er fx de højskolesange, der er med i Kulturministeriets Kulturkanon eller de sange, der er med i den 18., men ikke den 17. udgave af Højskolesangbogen. Mens afsnittet "Fællessang i dansk kultur" præsenterer en baggrundsforståelse, der er knyttet til besvarelsen af "Hvorfor synger de unge?", er indholdet af afsnittet "Højskolesangbogen og repertoire" tænkt som en baggrundsforståelse til besvarelsen af spørgsmålet "Hvad synger de unge" og "Hvad er den god højskolesang for de unge?"

⁶ Det er ikke nødvendigvis sådan, at alle deltagerne ønsker sange, ligesom én deltager også kan ønske flere sange. Men typisk er det sådan, at langt hovedparten af deltagerne ønsker 1-3 sange hver.

Under **Empiri og metode** redegør jeg for, hvordan jeg har indsamlet, behandlet og analyseret data til besvarelsen af de tre underspørgsmål. Empirien består af tre dele 1) Spørgeskemaundersøgelse, 2) transskription af et fokusgruppelinterview og 3) indsamling af sangønsker ved 17 sangaftener. Kapitlet er delt op i tre dele 1) Hvad synger de unge? 2) hvorfor synger de unge? og 3) Hvad er en god højskolesang for de unge?

Analysen er inddelt i tre overordnede dele 1) *De unges sangvalg*, hvori jeg besvarer spørgsmålet "Hvad synger de unge?", 2) *Derfor synger de unge*, hvori jeg besvarer spørgsmålet "Hvorfor synger de unge" og 3) *Den gode højskolesang*, hvori jeg besvarer spørgsmålet "Hvad er en god højskolesang for de unge?"

I **Afrundingen** besvarer jeg specialets problemformulering og underspørgsmål. I afrundingen diskuterer jeg Wierøds (2016) tese fra afsnittet *Fællessang i dansk kultur* i forhold til besvarelsen af spørgsmålet "Hvorfor synger de unge?". I besvarelsen af spørgsmålet "Hvad er den gode højskolesang for de unge?" inddrager jeg nogle meninger om repertoiret i Højskolesangbogen, som vil blive fremført i afsnittet *Højskolesangbogen og repertoire* under indledningen.

Fællessang i dansk kultur

Fællessangens aftraditionalisering

Marstal (2005, s. 56-59) argumenterer for, at fællessangen i Danmark fra slutningen af 1950'erne eller begyndelsen af 1960'erne er blevet *aftraditionaliseret*. Dette kommer til udtryk ved, at fællessangen ikke forekommer så ofte og i så mange sammenhænge som førhen, og at fællessangen som tradition er ophørt med at være "en sandhed der ... [kan] 'tages for givet'" (Marstal, 2005, s. 59). Forståelsen af fællessangstraditionen som bærer af en slags 'naturgiven sandhed' er tæt knyttet til det forhold, at et repertoire med nationalt indhold, der priste danskheden og den danske natur, var med til at give danskerne en positiv opfattelse af sig selv og Danmark (Marstal, 2005, s. 59). De forestillinger, som de nationale sange udtrykte, var "'offentlige' forestillinger om Danmark som en nationalmental enhed, hvis sammenhængskraft ingen behøvede at problematisere endsige stille spørgsmålstejn ved" (Marstal, 2005, s. 59). Marstal (2005) mener også, at den danske sangskat kan forstås som national referenceramme, og om forudsætningerne for denne skriver han:

Forudsætningerne for at et etableret fællessangsrepertoire kan fungere som en slags national referenceramme (hvad det tidligere gjorde), er eroderet som følge af en lang række komplicerede forhold vedrørende traditionstab, globalisering, intensiveret demografisk mobilitet – det vil først og fremmest sige indvandring – samt øget individualisering af samfundets borgere, og som

følge af at begrebet 'dansker' derfor lader til at være en mindre entydig størrelse end tidligere. (Marstal, 2005, s. 57)

Den danske sangskat kan altså ikke i dag i så høj grad som tidligere fungere som fælles national referenceramme og udgør således ikke i så høj grad længere en "en sandhed der ... [kan] 'tages for givet'" (Marstal, 2005, s. 59), for nu at anvende Marstals karakteristik af fællessangen som tradition. Aftraditionaliseringen af den danske fællessangstradition er ifølge Marstal (2005, s. 58-59) foregået i fire processor. Den første proces vedrører det, at der igennem 1950'erne og 1960'erne fremkom en øget "medialisering" og "en lang række nye sangrelaterede populærmusikgenrer" (Marstal, 2005, s. 58-59). En anden proces vedrører det forhold, at morgensangen i folkeskolen siden folkeskoleloven af 1975 er blevet marginaliseret eller helt ophørt (Marstal, 2005, s. 59). Den tredje og fjerde proces hører tæt sammen og vil hér blive refereret under ét. Marstal (2005) mener, at den "institutionaliserede fællessang" ikke har "vist sig i stand til at fastholde sin position som social praksis og som nationalmentalt udfoldelsesrum" (s. 59), hvilket han bl.a. begrundet med, at den konsensus om opfattelse af danskheden som fællessangen kunne give en fælles følelse af "harmonerer dårligt med ... mentale dagsordener" som gælder for "det posttraditionelle og senmoderne samfund" (Marstal, 2005, s. 59).

Forældres godnatsang erstattet af medieafspiller

Abrahamsen (1998) argumenterer for, at den danske fællessangskultur er under pres fra moderniteten, hvilket skyldes, at moderniteten medfører følgende forhold: 1) individualisering og manglende "fælles kulturelt værdigrundlag" (s. 17) og 2) at fællessangen er udfordret af et *meget bredt medieudbud* herunder popmusik (Abrahamsen, 1998, s. 18). Abrahamsen (1998) mener desuden, at sang og andre æstetiske udtryksformer i dag ikke i så høj grad er en *aktiv* udfoldelsesform i *hverdagslivet*, som det var førhen. Dette hænger sammen med, at samfundet i dag vægter "produktivitet, effektivitet og sammenhængskraft på bekostning af de æstetiske værdier" (s. 18). Som følge af det hårde arbejdsliv med krav om effektivitet har mennesker på arbejdsmarkedet ikke overskud til æstetisk udfoldelse, herunder sang, når arbejdsdagen er slut. I stedet for at have et *aktivt* forhold til æstetik har mennesket i dag et *konsumerende* forhold, hvilket finder tilfredsstillelse i underholdningsindustrielle produkter som cd'er, film, radio og tv (Abrahamsen, 1998, s. 18).

Når æstetisk er blevet en *vare* og ikke en aktiv udfoldelsesform for den enkelte, bevirker det endvidere, at den æstetiske udfoldelse er forbeholdt *de professionelle få*, eller som Abrahamsen (1998) rammende formulerer det: "Vi synger ikke sammen, vi underholdes med musik" (s. 18). Et illustrativt eksempel på at sang ikke længere synes at være knyttet til hverdagslivet er forholdet omkring 'godnatsangen' mellem forældre og barn: Denne er mange steder i dag erstattet af båndoptageren, hvilket er et eksempel på, at børn allerede tidligt socialiseres til, at "æstetik ikke er en almenmenneskelig udtryksform, men derimod en vare,

som kan købes og forbruges” og fremsætter bl.a. på baggrund eksemplet ovenfor den generelle tolkning, at ”tingsliggørelsen af de æstetiske udtryksformer kiler sig ind som et fremmedgørende element i de medmenneskelige relationer” (Abrahamsen, 1998, s. 19).

Fra samfundstjeneste til autonomi?

Som overskriften antyder, mener Wierød (2016), at mens fællessangen i 1800-tallet havde en samfundstjenende funktion – bl.a. at give fædrelandskærlighed og at styrke krigsgejsten mod tyskerne – i dag er blevet autonom forstået på den måde, at fællessangen ikke tjener andre formål end sig selv. En central formulering lyder:

[O]rdenes budskab opsluges i stigende grad af musikkens lyd og ... sangens ydre anledning svinder hen, og sangen bliver sit *eget* formål [origin. kursiv].
Dermed være naturligt blot peget på en tendens; det er klart at megen sang også kan have en vigtig funktion som formidler af sprængfarlige budskaber eller som trøst i utrygge situationer. Blot være det sagt, at selv en sådan ”samfundstjenelig” type sang kan omformes til nye rammer og potentielt miste sit sprængfarlige budskab. (Wierød, 2016, s. 25)

Som et illustrativt eksempel på, hvordan en ”samfundstjenelig” sang kan miste sit ”sprængfarlige budskab” ved at blive anvendt i en anden sammenhæng bringer hun afsyngelsen af ”Dengang jeg drog afsted”⁷ (HS 488) ved en sangaften på cafe Fairbar i Aarhus. Mens sangen i 1800-tallet opildnende til fjendskab over for tyskerne, var sangen den aften på Fairbar ifølge Wierød (2016) snarere valgt ”for sin fornøjelige march-rytmes skyld” (s. 26). Sangen fungerede på Fairbar i kraft af *melodien* som en ”passende stemningsskaber” for stemningen i Fairbar, som hun et andet sted omtaler som ”munter” og ”ølombrust” (Wierød, 2016, s. 25). Jeg er enig i, at fællessang af ”Den gang jeg drog afsted” (HS 488) i dag givetvis ikke fremkalder en stærk nationalfølelse eller kampgejst mod tyskerne, men at hævde, at ”den ydre anledning” for fællessangen *generelt* er mindsket, finder jeg unuanceret. Jeg mener, at den ydre anledning i dag blot er en anden end tidligere. Mens den ydre anledning i 1800-tallet var truslen fra tyskerne og vækkelse og skabelse af en national selvforståelse, kan man gætte på, at den ydre anledning i dag måske snarere skal findes i de for individet

⁷ Dette eksempel er interessant af flere grunde. For det første var det én af de sange, som sangbogsudvalget til den nuværende udgave af HS havde overvejet at lade udgå, men sangen viste sig at have meget stor betydning for visse brugere. Fx skrev en person fra Sønderjylland, at vedkommende ville komme at skyde redaktionen, hvis sangen udgik (Brunsberg, 2006-2007, s. 63-64). Jeg har ved en sangaften på Fairbar i Aarhus (samme sted som Wierød (2016) laver feltobservationer) oplevet at sangen blev sunget med en særlig styrke og intensitet set i forhold til de fleste andre sange. Jeg lagde mærke til, at en enkelt slog sig på brystet og af karsken bælgede sang den refrænlignende frase ”som tapper landsoldat”. Jeg mener, at derfor, at der kan stilles spørgsmålstejn ved, at de syngende ikke ”hører [ordene], når musikken spiller” som Wierød (2016, s. 2016) mener er tilfældet ved de unges fællessang af sangen på Fairbar. Jeg mener derimod, at der er tale om en *pseudoidentifikation* forstået på den måde, at den person, der slår sig på brystet, for et øjeblik identificerer sig med landsoldaten, men ikke forstået på en sådan måde, at vedkommende ønsker krig mod tyskerne i dag, men snarere som den måde vi identificerer os med både forbrydere og helte i film.

negative konsekvenser af senmoderniteten (manglende fællesskab og rodfæstethed og heraf følgende meningstab).

Jeg er endvidere kritisk over for Wierøds (2016) tese om, at "ordnes budskab ... i stigende grad [opsluges] af musikkens lyd" (s. 25). Tesen kan også udtrykkes på den måde, at *formen* i fællessangen i dag er vigtigere end *indholdet*: "Det er vort forhold til ... sanghandlingen, som er det centrale", mener hun (Wierød, 2016, s. 21). Der er givetvis noget meget rigtigt i, at de deltagende ved sangaftenerne på Fairbar ikke mødes for at synge om en fælles holdning til omverdenen, som det fx var tilfældet ved Alsangen under besættelsen eller for afroamerikanernes negro spirituals (jf. Gravesen, 1977, s. 272-290), men deraf følger efter min mening ikke, at sangens tekster mindsker deres betydning.

Højskolesangbogen og repertoire

Højskolesangbogens 18. udgave

Udarbejdelsen

Da den nuværende og 18. udgave af HS skulle udarbejdes, blev der nedsat et udvalg, som skulle bestemme dens indhold. Udvalget skulle arbejde ud fra nogle retningslinjer givet i et kommissorium fra Folkehøjskolernes Forening i Danmark. Antallet af sange i HS skulle være 572, hvilket også var tilfældet for den 17. udgave. Derudover skulle udvalget forholde sig til *formål*, *målgruppe* og *indhold*. Hvad angår indholdet, skulle den 18. udgave balancere imellem *tradition* og *fornyelse*, hvilket konkret blev udtrykt ved at der i HS "*bør fastholdes en vis tradition i sangudvalget, om end vi finder tiden moden til at til at se kritisk på udvalget af gamle, mindre kendte og brugte sange* [origin. kursiv]" (Brunsbjerg, 2006-2007, s. 62). Derudover stod der i kommissoriet, at "*[a]ntallet af salmer og bibelhistoriske sange bør reduceres, ligesom det nordiske afsnit bør underkastes revision* [origin. kursiv]" (Brunsbjerg, 2006-2007, s. 62). I forhold til målgruppen skulle udvalget i deres udarbejdelse af HS arbejde på at tage "*behørigt hensyn til målgruppen 16-25 årige* [origin. kursiv]" (Brunsbjerg, 2006-2007, s. 61).

Debatten

I forbindelse med udarbejdelsen og udgivelsen af den 18. udgave af HS var der megen diskussion om indholdet⁸. Hos Greve (2012) findes en diskussion af indholdet set i forhold til *tradition*, *fornyelse*, *folkelighed* og *danskhed* som centrale begreber. Det er diskussionen om, i hvor høj grad nyere pop/rock-sange burde have fundet plads i HS, det skal dreje sig om her.

Mens musikforsker og debattør Henrik Marstal på den ene side mener, at HS burde have rummet flere nyere pop/rock-sange, mener Jakob Bonderup, der var medlem af sangbogsudvalget det ikke. En del af problematikken omhandler begrebet *folkelighed*. Marstal mener, at man "underkender" den folkelighed,

⁸ Der har for øvrigt været megen diskussion om indholdet af HS fra den allerførste udgave og ved hver ny udgave. Dele af denne debat er dokumenteret og diskuteret hos Bak (1977), Kjær (1989) og Greve (2012).

som findes i visse nyere pop/rock-sange, hvorved HS er mindre folkelig end den efter Marstals mening burde være. Bonderup mener, at "den folkelighed, som Marstal efterlyser ikke hører hjemme i højskolesangbogen" (Greve, 2012, s. 50).

Marstal og Bonderup synes imidlertid at have forskellige opfattelser af, hvad der ligger i det folkelige, eller i hver fald hvilken folkelighed der skal være i HS. Bonderup udtaler: "Der er den type folkelighed, som folk ønsker, og så er der den folkelighed, som i Grundtvigs forstand er det, som folk har godt af. Vi [sangbogsudvalget red.] har primært redigeret sangbogsudvalget ud fra det sidste" (Bonderup fra: Greve, 2012, s. 50).

Greve (2012) argumenterer for, at den 18. udgave af HS i højere grad vægter traditionelle sange end de nyere, og at de nye sange, der er kommet med "generelt er komponeret i den velkendte højskolesangstil"⁹, hvilket får ham til den konklusion, at højskolesangbogen ikke er det "'referenceværk' til den danske fællessang, som den ellers skulle være ifølge kommissoriet" (s. 51). Greve (2012) mener, at ved at fokusere på de gamle sange kan ligge en "latent fare for, at man, ved at fokusere på den gamle stil, underkender den oplevede og erfarede 'danskhed' i nyere populærmusik af f.eks. Peter Sommer, Anne Linnet, C.V. Jørgensen osv." (s. 50), som efter hans mening "må siges at have fået en plads i Danmark som kulturelle evergreens i den kollektive erindring" (Greve, 2012, s. 50-51). Greve (2012) mener, at ét af argumenter fra højskolesangbogsudvalgets side for ikke at medtage flere af de nyere dansksprogede pop/rock-sange har været, at de i henhold til kommissoriet ikke skulle medtage "for tidsbundne (døgn/pop) melodier", ligesom højskolesangene skulle "'hæve' sig op over 'lejrballssange' og børnesange"¹⁰ (Greve, 2012, s. 51).

Andre undersøgelser

FFD-undersøgelsen

Som forberedelse til udarbejdelse af HS18 foretog Folkehøjskolernes Forening i Danmark (FFD) en undersøgelse af, hvilke sange fra HS17 der blev anvendt i følgende tre brugergrupper: 1) efterskoler, 2) højskoler og 3) folkelige kredse (sidstnævnte blev i realiteten sognemenigheder). Undersøgelsen bestod i, at formidlere af højskolesange (høj- og efterskoleforstandere, organister og præster etc.) foretog en digital registrering af det anvendte repertoire fra den pågældende institution. Antallet af institutioner (herunder sognemenigheder), der deltog i undersøgelsen var lav. Der var således kun besvarelse fra 15 af i alt 240

⁹ Her tænker Greve (2012) givetvis på stilen hos Laub, Nielsen, Aagaard og Ring og den stil, der er gået under navnet "Schein des Bekannten" (om denne stil se fx Mortensen (1966))

¹⁰ Denne diskussion minder om Clausens (1948) forsøg på en bestemmelse af, hvad folkelig sang er – og specielt, hvad det *ikke* er. Ifølge Clausen (1948, s. 127) hører den "underlødige, logrende Fællessang, Revuscenens Fællespjank" ikke med til den folkelige sang.

efterskoler, 22 af i alt 82 højskoler og 18¹¹ af cirka 1000 sognemenigheder¹² (Andersen, 2004, specielt s. 66; 2006-2007).

Højskolesangbogens kanon

Andersen (2004; 2006-2007) fandt ved en sammenligning af HS1 fra 1894 og HS17 fra 1989, at 161 sange går igen i begge udgaver¹³. De 161 sange benævner han *Højskolesangbogens kanon* (bilag 1).

Den folkelige fællessangs kanon

Højskolesangbogens kanon sammenholder Andersen (2006-2007) med resultaterne fra FFD-undersøgelsen. Det viser sig, at der findes 31 sange fra højskolesangbogens kanon, som bliver anvendt af samtlige efterskoler, højskoler og sognemenigheder, der indgik i FFD-undersøgelsen. Disse 31 sange kalder han for *kanon for den folkelige fællessang* (2006-2007, s. 120), som jeg i dette speciale vælger at kalde *Den folkelige fællessangs kanon* (bilag 2).

Nytilføjede sange til HS18

I HS18 blev der udskiftet 167 sange¹⁴ (bilag 3)

Top100 for HS18

Generalsekretæren i FFH har i samarbejde med fem pianister udarbejdet en liste med de 100 mest populære højskolesange (bilag 4). Til disse 100 sange er der indspillet klaverakkompagnementer af de fem pianister. Listen udkom i 2018 og var et led i FFH's bestræbelser på at "udbrede Højskolesangbogens sange til en bredere kreds af danskere" (Pedersen, 2018). Listen er ikke baseret på nogen undersøgelse, men er ifølge ophavsmændene "mere valgt på baggrund af mavefornemmelse end videnskab" (Pedersen, 2018).

Top50

Listen med danskernes 50 foretrukne fællessange er fremkommet ved at DR's radiokanal P2 indbød lytterne til at komme med forslag til de bedste danske fællessange og beskrivelser af disse (bilag 5) Der indkom over 1000 forslag (DR, 2015).

¹¹ Den oprindelige FFD-undersøgelse indeholdt besvarelser fra 14 sognemenigheder. Andersen (2004) har i sin undersøgelse medtaget besvarelser fra yderlige fire organister. Når jeg således i det følgende refererer til FFD-undersøgelsen er det altså inklusive besvarelserne fra de fire organister, som Andersen har medtaget.

¹² Andersen (2004) anfører, at der findes ca. 2200 sogne i Danmark, men at der ved måske 1000 af de mindre sogne ikke holdes "foredragsarrangementer med brug af højskolesangbogen" (s. 66). Han anslår derfor, at der er ca. 1000 sognemenigheder, der anvender højskolesangbogen (2004, s. 66).

¹³ Disse 161 sangtitler går ikke nødvendigvis igen i alle de mellemliggende udgaver af HS. Der er fx kun 149 sangtitler, der går igen i 1. udgave og 17 udgave og 16. udgave (Andersen, 2004)

¹⁴ På Højskolesangbogens hjemmeside står der: "166 sange i Højskolesangbogens 18. udgave. i alt 168" (Højskolesangbogenb, u.å.). Det er ikke klart, om der er kommet 166 eller 168 nye sange med. Tælles antallet i titellisten med nye sange efter 'ved håndkraft', viser det sige, at der er 167 nye sange med. Forvirringen kan være affødt af, at der i den 18. udgave er medtaget en række engelske oversættelser af allerede eksisterende danske tekster. Derved kan der have været usikkerhed omkring, på hvilken måde disse oversættelser skulle medtælles.

1999-undersøgelsen

Denne undersøgelse er forgået ved, at Berlingske Tidende i 1999 bad deres læsere stemme om århundredets bedste danske sang. Læserne kunne både indsende egne forslag eller stemme på 25 sange, der var udvalgt af nogle af avisens medarbejdere. Kravet til de 25 sange var, at teksten ikke måtte være en oversættelse fra et andet sprog, men derimod være originalt dansk, og derudover skulle såvel tekst som melodi være skrevet efter 1. januar 1900 (Koudal, 2006, s. 130-133). Resultatet af undersøgelsen blev en liste bestående af 13 sangtitler (2006, s. 134) (bilag 6).

Kulturkanon

I Kulturministeriets kulturkanon (bilag 7) er der under kulturområdet "musik" udvalgt 12 højskolesange, som efter redaktørernes opfattelse er medtaget i kanonen, fordi de "er en del af nationens musikalske stofskifte" (Kulturministeriet, 2006, s. 190-192).

Empiri og metode

Som før beskrevet ønsker jeg at besvare den grundlæggende problemformulering ved at besvare følgende tre underspørgsmål 1) Hvad synger de unge? 2) Hvorfor synger de unge? og 3) Hvad er en god højskolesang for de unge? I det følgende afsnit vil jeg redegøre for valget af empiri og metode til besvarelsen af de tre underspørgsmål. Overordnet anvender jeg en kombineret kvalitativ og kvantitativ tilgang til besvarelsen af spørgsmålene. Ved besvarelsen af "Hvad synger de unge?" anvender jeg primært en kvantitativ tilgang i form af indsamling og statistisk databehandling af sangvalg til sangaftenerne. I besvarelsen af "Hvorfor synger de unge" kombinerer jeg kvalitative og kvantitative metoder (spørgeskemaundersøgelse, fokusgruppeinterview og statistisk databehandling af sangvalg ved højskolesangaftenerne). I besvarelsen af "Hvad er en god højskolesang for de unge?" anvender jeg primært en kvalitativ tilgang (fokusgruppeinterview). I dette kapitel vil fremgangsmåden til besvarelsen af spørgsmålet "Hvorfor synger de unge?" fylde det meste. Når indsamling, behandling og analyse af dette spørgsmål fylder mest, skyldes det dels, at jeg her i høj grad kombinerer en kvantitativ og kvalitativ tilgang, dels at jeg i forbindelse med beskrivelsen af, hvordan fokusgruppeinterviewet er udført, anvender en del teori.

Hvad synger de unge?

Datagrundlaget for besvarelsen af dette underspørgsmål består af indsamling af sangønsker ved 17 sangaftener i København, Aarhus og Aalborg (som beskrevet i casen i indledningen) (bilag 8). Indsamling af sangønsker fra deltagerne til højskolesangaftenerne er foretaget i perioden efteråret 2016 til oktober 2017. I analysen ønsker jeg at opnå viden om følgende forhold: 1) hvilke sange og typer af sange er mest populære 2) hvilke kategorier fra HS18 er mest populære, 3) hvilke musikalske genre/stile er mest populære og 4) hvilke typer af tekster og melodier er mest populære. Til sidst sammenligner jeg min undersøgelse af de unges

sangvalg med de andre kanoner, hitlister og undersøgelser (samlet kaldet repertoirelister) som beskrevet i specialets indledning. Når jeg sammenligner med disse undersøgelser, tager jeg alene udgangspunkt i de sange, som indgår i HS18. Den konkrete fremgangsmåde vil blive forklaret i analyseafsnittet ”De unges sangvalg”.

Hvorfor synger de unge?

Det er et fokusgruppeinterview med 4 personer, der jævnligt deltager ved højskolesangafterne på Fairbar i Aarhus, der udgør den primære empiri til besvarelsen af spørgsmålet. For at udvælge de 4 fokusgruppemedlemmer, så de er nogenlunde repræsentative i forhold til dem, der generelt deltager ved højskolesangafterne på Fairbar i Aarhus, foretog jeg et stykke tid inden interviewet en spørgeskemaundersøgelse ved en enkelt højskolesangaften og på baggrund heraf valgte jeg så de 4 fokusgruppemedlemmer. Jeg vil i det følgende – med inddragelse af teori – redegøre mere præcist for min fremgangsmåde og de overvejelser, jeg har gjort mig i den forbindelse. Afsnittet herunder er delt op i 1) dataindsamling og 2) databehandling- og dataanalyse.

Dataindsamling

Da antallet af deltagere i en fokusgruppe ikke er stort, bør udvælgelsen af deltagere ifølge Halkier (2016) ikke ske tilfældigt, men derimod være baseret på analytisk selektion, så at ”vigtige karakteristika i forhold til problemstillingen bliver repræsenteret i udvalget” (s. 29). For at finde ud af, hvad der kendetegner de personer, der generelt deltager i højskolesangafterne i Aarhus, foretog jeg d. 10. april 2017 en spørgeskemaundersøgelse (bilag 9), i hvilken jeg dels søgte oplysninger om baggrundsvariable som køn, alder og beskæftigelse (Boolsen, 2008, s. 48), dels søgte oplysninger om, hvor mange af deltagerne, der havde været på højskole og/eller efterskole, samt om hvor mange af deltagerne, der havde været engageret i sammenhænge som kor eller FDF/spejder. Mens spørgsmålene om køn, alder og beskæftigelse er spørgsmål, der altid bør indgå i et spørgeskema (Boolsen, 2008, s. 48), er spørgsmålene om skoleform og fritidsaktiviteter valgt ud fra en formodning om, at de kan fortælle noget om deltagerens hidtidige forhold til og grad af beskæftigelse med fællessang. På baggrund af besvarelserne af spørgeskemaet opstiller jeg kriterier for udvælgelsen af fokusgruppemedlemmerne. Først skal vi se på resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen.

Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen

Der var i alt 55 ($N_{\text{ALLE}}=55$), der besvarede spørgeskemaet (bilag 10). Heraf var 41 kvinder (75 %), mens antallet af mænd var 14 (25 %). Aldersspredningen for personerne, der besvarede spørgeskemaet var 19-61 år, hvoraf

44 (80 %) var i alderen 19-33 år. Af de unge mellem 19 og 33 år (N_{UNGE}) svarer kønsfordelingen til kønsfordelingen for N_{ALLE}¹⁵.

Udvælgelse af fokusgruppedeltagere

Jeg har valgt, at fokusgruppedeltagerne skulle vælges blandt dem, der deltager ved sangaftenerne i Aarhus, fordi det hér foregår ret ofte (hver anden uge), i modsætning til fx i Aalborg, hvor det cirka foregår hver sjette uge. Det var planlagt at fokusgruppen skulle bestå af syv personer, men på grund af manglende tilbagemelding fra deltagerne endte fokusgruppen med at bestå af fire personer. Ved en højskolesangaften efter spørgeskemaet var besvaret og analyseret gik jeg rundt i Fairbars lokaler og spurgte i pausen og efter arrangementet var færdigt, om der var nogen, der havde lyst til at deltage i et fokusgruppeinterview. Jeg valgte bevidst at gå forskellige steder rundt i lokalet i håb om at finde personer, der ikke på forhånd kendte hinanden. Jeg stillede dem desuden også nogle af de spørgsmål, som blev stillet i spørgeskemaundersøgelsen (bl.a. erfaring med fællessang fra kor, FDF/spejder og højskole/efterskole).

Profil af fokusgruppedeltagere

Jeg kunne ikke få fokusgruppen til at passe repræsentativt i forhold til alle parametrene i spørgeskemaundersøgelsen, men først og fremmest passede kønsfordelingen med resultatet fra spørgeskemaundersøgelsen. Således var 3 af fokusgruppedeltagerne kvinder, mens 1 var mand. Desuden var der en nogenlunde aldersspredning med yngste fokusgruppedeltager i begyndelsen eller midten af 20'erne og ældste i begyndelsen af 30'erne. Flere af fokusgruppedeltagerne havde desuden enten gået på højskole eller efterskole. For at anonymisere fokusgruppedeltagerne anvender jeg enten forbogstavet på deres fornavn eller forbogstaver på for- og efternavne. Personen, jeg kalder D, er en mand, der ved tidspunktet på fokusgruppeinterviewet var i begyndelsen af 30'erne og ph.d.-studerende. S var en 24 år kvinde og dagpengemodtager, mens EM og E begge er kvinder, studerende og i begyndelsen eller midten af 20'erne. Alle fokusgruppedeltagerne har deltaget ved mange højskolesangaftener¹⁶.

Fokusgruppens ramme, interaktion og forløb

Fokusgruppeinterviewet tog cirka 2 timer og blev foretaget lørdag d. 27. maj 2017 på Fairbar i Aarhus, altså samme sted, som sangaftenerne foregår. Jeg valgte, at interviewet skulle foregå her, da deltagerne således "befinder sig i den vante kontekst for det, som diskussionerne skal handle om" (Halkier, 2016, s. 41). Interviewet blev optaget med såvel kamera¹⁷ som diktafon. I rollen som moderator bestræbte jeg mig på at

¹⁵ Efter at have deltaget i adskillige sangaftener i såvel Aalborg som Aarhus er det mit indtryk, at fordelingen af mænd og kvinder generelt er som ved sangaftenen d. 10. april 2017.

¹⁶ De mere præcise angivelser af alder, beskæftigelse og fritidsinteresser for hovedparten gået tabt, så de fleste af ovenstående oplysninger baserer sig på hukommelsen.

¹⁷ Formålet med at optage interviewet på video har været efterfølgende at kunne identificere, hvem der taler hvornår, da det kan være vanskeligt at adskille stemmerne fra hinanden på baggrund af en lydoptagelse alene.

lade min adfærd styre af følgende ideale fordringer til en god moderator: 1) at sørge for at deltagerne *faktisk taler sammen* (jf. Halkier, 2016, s. 52-53), 2) at vi i gruppen kom ind på det, jeg havde planlagt, vi skulle tale om (jf. Halkier, 2016, s. 52-53), 3) at *lytte* mere end selv at tale (Jf. Halkier, 2016, s. 53)) og 4) at lade deltagerne komme nogenlunde lige meget til orde (Greenbaum, 2000, s. 27; Halkier, 2016, s. 52-55).

Fokusgruppen blev ledt ud fra en model, der er blevet kaldt *tragtmodellen*, hvilket er en kombination af et *mindre* styret fokusgruppeinterview og et *mere* styret fokusgruppeinterview. Formålet er, at forskeren dels får belyst egne forskningsinteresser, dels af fokusgruppedeltagerne får givet udtryk for deres tanker og følelser fra deres *egne perspektiv* (Halkier, 2016, s. 44-45). Fokusgruppen blev ledt ud fra en moderatorguide (bilag 11). Jeg har valgt, at min moderatorguide skulle være en kombination af det, Krueger (1998, s. 9-12) kalder en *emneguide* (en. 'topic guide') og *køreplan* for spørgsmål (en. 'questioning route'). Mens en emneguide er en huskeliste over emner, angivet som enkelte ord eller fraser, som moderatoren ønsker, at gruppen skal diskutere, består en 'questioning route' af en række spørgsmål i form af sætninger, der er formuleret 'helt ud'¹⁸

Moderatorguiden er overordnet inddelt i følgende dele: 1) velkomst og introduktion, A) fællessang og betydning for deltagerne, B) hvad er en god fællessang? C) tematisk samtale og D) andre perspektiver og til sidst en afrunding. Som begyndelse på interviewet (velkomst og introduktion) bød jeg velkommen og orienterede deltagerne om undersøgelsens formål og forløb. Jeg orienterede om, at fokusgruppeinterviewet ville blive optaget med såvel kamera som diktafon. Dernæst bad jeg deltagerne udfylde en samtykkeerklæring (bilag 12), som bl.a. indeholder oplysninger om undersøgelsens formål og graden af anonymitet. For at få det bedste mulige fokusgruppeinterview bad jeg deltagerne overholde nogle 'spilleregler' (modificeret fra Krueger, 2002, s. 3-4) som angivet i moderatorguiden (bilag 11)¹⁹.

Efter velkomst og introduktion begyndte det egentlige fokusgruppeinterview (**del A**). Da det erfaringsmæssigt kan være vanskeligt at komme ordentligt i gang med samtalen i en fokusgruppe (Krueger, 2002, s. 4) ønskede jeg at hjælpe interaktionen på vej ved at indlede med en fællessang, da det er påvist, at fællessang kan øge menneskers tilknytning til hinanden (Pearce, Launay og Dunbar, 2015). Herefter indledte jeg med at stille det, som Krueger (1998) kalder et åbent introduktionsspørgsmål, der "allows participants to

¹⁸ Fordele og ulemper ved henholdsvis en 'topic guide' og en 'questioning route' er fint redegjort for hos Krueger (1998, s. 9-12). Et centralt aspekt i spørgsmålet om fordele og ulemper er spørgsmålet om *antallet* af fokusgruppeinterviews. I større forskningsprojekter foretages der ofte *flere* fokusgruppeinterviews for på baggrund heraf at kunne sammenligne. Når der foretages flere fokusgruppeinterviews er det en fordel, at spørgsmålene formuleres nøjagtigt ens ved hvert fokusgruppeinterview (som i en 'questioning route'), hvorved sammenligningen mellem de svar, som spørgsmålene afstedkommer mere rimeligt kan sammenlignes, set i forhold til hvis spørgsmålenes ordlyd var vidt forskellige ved hvert spørgsmål, som var formet på baggrund af et enkelt 'huskeord' (som i en 'topic guide').

¹⁹ Inden påbegyndelsen af interviewet bad jeg også deltagerne om *selv* at få eventuelt tavse personer i tale, således at alle får sagt noget. Dette element fik jeg ikke indarbejdet i moderatorguiden, men er en måde at få gruppen til at regulere sig selv på, så det ikke er moderatoren, der hele tiden er garant for, at alle får sagt noget. Det er et råd til ledelse af fokusgrupper fra Krueger (1998).

tell about how they see or understand the phenomenon under investigation" (s. 24). Jeg lod altså deltagerne tale frit om fænomenet fællessang ved at spørge: "Hvorledes opleves det at synge fællessang?" efterfulgt af "Hvad giver det jer at synge fællessang; hvad får I ud af at komme her?". Mens det første spørgsmål vedrører deltagerens *oplevelse*, vedrører det næste spørgsmål deltagerens *synspunkter*. Begge spørgsmål er forholdsvis åbne og bidrager til, at deltagerne beskriver, hvad fællessang betyder for dem ud fra *egne* perspektiver (Halkier, 2016, s. 44-45).

Herefter begyndte moderatorguidens **del B**, der handler om deltagerens holdninger til repertoiret i Højskolesangbogen. Mens de indledende spørgsmål i del A var åbne (Krueger, 1998, s. 24), er spørgsmålene i del B mere lukkede og specifikke og i højere grad styret (Halkier, 2016, s. 44-45; Krueger, 1998, s. 25). Når del B er mere styret, hænger det sammen med, at jeg ønskede at opnå *specifik viden* om, hvad deltagerne forstår ved 'en god højskolesang' og mere generelt, om repertoiret i Højskolesangbogen modsvarer deltagerens ønsker til fællessange. I denne del bad jeg deltagerne forholde sig til sangene "Dåser rasler i Morgengry" (HS 150), "Linedanser" (HS 145) og "Noget om helte" (HS 187), som er de tre mest sunge sange i Aarhus i indsamlingsperioden frem til dagen for interviewet. Efter samtalen om de tre sange stillede jeg spørgsmål som: "Hvad er en god højskolesang for jer?" og "Er der sange i Højskolesangbogen, som I savner?"

Herefter skulle **del C** og **del D** have fundet sted, men da interviewets tidsramme var to timer, nåede vi ikke disse dele. Under del C ville jeg eksplicit have bragt nogle af de for forståelser i spil, som er angivet i første del af specialet. Dette kunne fx have sket ved at sige: "Jørgen Carlsen, der forhenværende forstander på Testrup Højskole og medlem af etisk råd, mener, at fællessang ..." eller "musikforskeren Henrik Marstal peger på ...", for derefter at spørge: "Giver det mening for jer; hvad tænker I om det; er det noget, I kan genkende?". Det var ikke min hensigt at lægge mig fast på bestemte spørgsmål, men at have et mentalt arsenal klar af forståelser, perspektiver og spørgsmål, der i det hele taget er blevet stillet i forbindelse med fænomenet højskolesang, hvoraf nogle af disse er blevet fremført i specialets indledning. I del D ville jeg have spurgt deltagerne om, om der var perspektiver, som ikke var blevet berørt i interviewet, men som nogle af deltagerne alligevel fandt vigtige.

Databehandling og – analyse

Transskription

Udgangspunktet for analysen af fokusgruppeinterviewet er en transskription (bilag 13) af dette med inspiration fra Gregersen (1992) og Halkier (2016, s. 72-74). Jeg har transskriberet interviewet i sin helhed med få udeladelser, hvor jeg ikke har fundet det sagte relevant – det drejer sig først og fremmest om tidspunktet, hvor de synger sammen og en pause i midten af interviewet, hvor deltagerne snakker løst og fast om noget, der som udgangspunkt ikke vedrører højskolesang. Disse steder markeres med ordet 'mangler'

med store bogstaver. I transskriptionen er der ikke anvendt kommaer, men dog derimod punktummer til at adskille overordnede meningshelheder. Transskriptionen er som udgangspunkt skrevet med små bogstaver (dog er egennavne skrevet med stort begyndelsesbogstav). For at anonymisere personer, som fokusgruppedeltagerne taler om, skrives der ordet 'navn' med store bogstaver, når et navn nævnes. Indimellem er der angivet tidskoder for at jeg lettere kan orientere mig i transskriptionen. Andre ytringer end det at tale angives i parentes, fx (latter). Transskriptionen er nummereret med en tal- og bogstavangivelse (fx 11 D), hvilket betyder at det er ytring nummer 11 i interviewet, og at det grundlæggende er D, der taler. Hvis andre kommenterer den der grundlæggende har taleturen med små kommentarer, angives det i parentes med bogstaver (fx SP, som er koden for de sætninger, hvor jeg selv siger noget). Mindre ord som 'mh' og 'okay' angives dog i hovedreglen uden en tilhørende kode for, hvem der siger det. Ved emfatisk tryk på et ord eller en stavelse angives dette med store bogstaver. Hvis jeg er i tvivl om, hvad en person siger, men med nogenlunde sikkerhed kan høre det, angives det med spørgsmålstegn omkring ordene. Er et eller flere ord helt uhørlige skrives i parentes 'UH'. Hvis fx en person bliver afbrudt, men jeg med stor sikkerhed kan færdiggøre det ord, som personen sandsynligvis ville have sagt, anfører jeg det i kantede parenteser (fx højskolesang[bogen]).

Citation og henvisning

I specialet henviser jeg til ytringer ved angivelse af tal og bogstav, som beskrevet ovenfor, men hvor det giver mening sætter jeg bogstav før tal, så jeg fx i stedet for 11 D skriver D 11, for fx at indikere, at D er subjektet for sætningen. Hvis en holdningen er gennemgående for fokusgruppedeltagerne eller går igen ved flere af dem, henviser jeg ikke til alle steder, hvor holdningen findes i transskriptionen, men nøjes med at anvende formuleringer i stil med "fokusgruppedeltagerne peger gennemgående på, at ..." eller "Flere af fokusgruppedeltagerne mener, at ...". Når jeg i specialet citerer fra transskriptionen, holder jeg mig forholdsvis tæt på, hvad der står i denne, men forholder mig også frit til det, så citaterne i specialet nærmer sig skriftsprog, hvorfor jeg fx udelader 'øhm' og unødvendige gentagelser. I de tilfælde, hvor jeg har været usikker på, hvad fokusgruppedeltagerne har sagt – og som jeg i transskriptionen fx angiver med spørgsmålstegn omkring stavelser eller ord – forholder jeg mig til min *tolkning* af, hvad der har været sagt og angiver det med citater uden at angive spørgsmålstegn eller på anden måde vise usikkerhed omkring, hvad der har været sagt. I længere citater skriver jeg i et sammenhængende skriftsprog, hvor jeg selv tilføjer ord, så det giver mening uden at anvende kantede parenteser ved mine tilføjelser. I enkelte tilfælde angiver dog mine tilføjelser i kantede parenteser. I længere citater sletter jeg i hovedreglen indskud fra andre personers udtalelser, men i enkelte tilfælde, hvor de andre personers udtalelser anvendes til noget i analysen, er de beholdt. Ved de ord eller stavelser med emfase, som jeg finder relevante for citatet, fremhæver jeg med

understregning (i modsætning til i transskriptionen, hvor emfasen er angivet med store bogstaver). Bogstaver. Jeg anvender indimellem citater fra fokusgruppedeltagerne, som underoverskrifter og i de tilfælde anvender jeg ikke citationstegn omkring citatet, men det gør jeg i tekstafsnittet under.

Analyse

Analysen af "hvorfor synger de unge?" er delt op i tre overordnede temaer, som jeg har fundet frem til ved at gennemlæse og analysere transskriptionen af interviewet flere gange. Temaerne er *Eksistens*, *Samvær* og *Danskhed*, og de er dels fundet ud fra, hvad fokusgruppedeltagerne har lagt vægt på, dels ud fra, hvad jeg i første omgang havde fundet interessant ved højskolesang. Under interviewet kom fokusgruppedeltagerne af sig selv ind på flere af de forhold, som jeg ville have spurgt om (moderatorguidens del C), men som jeg pga. af tiden ikke nåede at spørge om. De kom også ind på emner, som ikke er indeholdt i moderatorguidens del C, men som jeg alligevel har stiftet bekendtskab med i min generelle afsøgning af emnet fællessang og højskolesang inden og under udarbejdelsen af specialet. Jeg kan fx huske, at E på et tidspunkt i interviewet taler om, hvordan det at synge om foråret giver hende en skærpet fornemmelse af foråret, som hun mærker, når hun forlader Fairbar, så derfor spurgte jeg ekstra meget ind til den oplevelse, fordi jeg herved kunne bringe Carlsens teoretiske perspektiver omkring fællessang i spil (2004; 2006-2007). De tre temaer (eksistens, samvær og danskhed) danner hovedoverskrifterne i analysen af "hvorfor synger de unge?". Analyserne er foretaget ved en beskrivelse og fortolkning af, hvad fokusgruppedeltagerne fortæller om deres oplevelser af og holdninger til det at synge fællessang. Afsnittet *Eksistens* er delvist struktureret ud fra Carlsens (2004; 2006-2007) beskrivelser af fællessang som *lovsang*- og *protestsang* og begrebet *epifani*, hvor jeg anvender disse begreber til at *fortolke* fokusgruppedeltagernes udsagn angående det at deltage i højskolesangafternerne. I afsnittet *Eksistens* anvender jeg også svar på spørgsmål, der kunne synes primært at relatere sig til "Hvad er en god højskolesang for de unge?", fordi svarene på dette spørgsmål har med det eksistentielle at gøre og derfor passer ind her. I besvarelsen af "Hvorfor synger de unge?" anvender jeg fx fokusgruppedeltagernes svar på, hvad der gør "Linedanser" (HS 145) til en god sang.

Afsnittet *Samvær* er overordnet struktureret ud fra fokusgruppedeltagernes eget perspektiv, hvor jeg underinddeler ved fx at anvende et sigende citat fra en fokusgruppedeltager som underoverskrift (fx (Bedre end "skærm", "høretelefoner og skide solbriller").

I opbygningen af afsnittet *Danskhed* har jeg taget udgangspunkt i et modsætningsforhold der er imellem fokusgruppedeltagernes syn på forholdet mellem det nationale og højskolesang med særligt henblik på det at synge nationalsangen. Jeg har i dette afsnit anvendt forholdsvis lange citater for at lade fokusgruppedeltagernes perspektiv træde tydeligt frem. Herefter følger to koordinatsystem. I det første koordinatsystem har jeg sat nogle af de udsagn fra fokusgruppedeltagerne, som handler om forholdet

mellem højskolesang og danskhed. Det andet koordinatsystem indeholder et antal cirkler af varierende størrelse, hvor arealet af cirklerne er et udtryk for antallet af stemmer på den pågældende sang. Sangene i dette koordinatsystem omhandler også alle forholdet til danskheden og er tilfældigt udtrukne blandt flere andre sange, der også relaterer sig til danskheden og som er blevet valgt til sangaftenerne. Sangenes placering i koordinatsystemerne er foregået ved en analyse af sangteksterne. Jeg har optalt antallet af verselinjer, der udtrykker henholdsvis en kulturradikal danskhed og en nationalromantisk danskhed, fundet differencen og derved fundet en x-koordinat. Ligeledes har jeg optalt antallet af verselinjer der henholdsvis udtrykker en åben og en lukket danskhed, fundet differencen og derved fundet en y-koordinat²⁰. Modsat koordinatsystemet med sangene, er der i koordinatsystemet med citaterne ikke sat pile, fordi der ikke her er tale om et kontinuum, men om 4 adskilte 'holdningsrum' for danskhed. På hvilken måde jeg opfatter begrebsparrerne nationalromantik/kulturradikalisme og åbenhed/lukkethed vil fremgå af figurteksterne i analyseafsnittet *Danskhed*.

Hvad er en god højskolesang for de unge?

Besvarelsen af dette underspørgsmål er baseret på, hvad fokusgruppedeltagerne fortæller i interviewet og analysen er delt op i deres forhold til det allerede eksisterende repertoire i HS18 og deres ønsker og holdninger til repertoire i en kommende udgave af Højskolesangbogen.

²⁰ Optællingen af antallet af verselinjer er foretaget i hånden og findes ikke digitalt.

Analyse

De unges sangvalg

Som skrevet i indledningen blev HS18 specielt målrettet unge i alderen 16-25 år (Brunsbjerg, 2006-2007, s. 61), og heri er tilføjet 167 nye sange²¹. Derudover skulle HS18 balancere "*mellem tradition og fornyelse* [original kursiv]" (s. 62). I det følgende vil jeg med udgangspunkt i disse to krav til HS18 dels undersøge, i hvor stort et omfang de nytildøjede sange til HS18 er blevet valgt af unge i denne undersøgelse, dels undersøge på hvilken måde de unges sangvalg relaterer sig til forholdet mellem tradition og fornyelse i repertoiret i HS18. Hvad angår sidstnævnte, undersøger jeg mere specifikt, hvordan de unges sangvalg fordeler sig på gamle og traditionelle sange eksemplificeret ved henholdsvis "Dengang jeg drog af sted" (HS 488) og "Jens Vejmand" (HS 100) (tradition) og moderne sange som fx "Linedanser"²² (fornyelse).

Kapitlet falder i to dele: Først fremlægger jeg resultaterne af de unges sangvalg ved de 17 sangaftener. Dernæst sammenligner jeg resultaterne af min undersøgelse med øvrige undersøgelser (Andersen, 2004; 2006-2007; Koudal, 2006), 'hitlister' (DR, 2015; Højskolesangbogenb, u.å.) og Kulturministeriets kulturkanon (Kulturministeriet, 2006, s. 190-191)²³.

²¹ På højskolesangbogens hjemmeside står der: "166 sange i Højskolesangbogens 18 udgave. I alt 168" (Højskolesangbogenb, u.å.). Det fremgår altså ikke tydeligt, om der er kommet 166 eller 168 nye sange med. Tælles antallet i listen med nye sangtitler efter 'ved håndkraft', viser det sig, at der er 167 nye sange med. Forvirringen kan være affødt af, at der i HS18 er medtaget en række engelske *oversættelser* af danske tekster. Det kan have skabt en usikkerhed om, på hvilken måde disse oversættelser skulle medtælles.

²² Jeg kalder sange med tekster fra år 1899 eller der før for *gamle*, sange med tekster fra 1900-1949 for *traditionelle* og sange med tekster fra 1950 og derefter for *moderne*.

²³ Repertoiret i disse undersøgelser, hitlister mv. indeholder også sange, der ikke er med i HS18. Når jeg sammenligner disse undersøgelser, hitlister mv. med min egen undersøgelse, forholder jeg mig alene til de sange, der er indeholdt i HS18.

Denne undersøgelse

I datamaterialet, som er indsamlet ved 17 sangaftener, indgår 1109 stemmer fordelt på 213 sangtitler af de i alt 572 sangtitler i HS18, og 9 stemmer fordelt på 5 sangtitler, der ikke er med i HS18 (bilag 8). I det følgende skal det udelukkende dreje sig om sange fra HS18. Da jeg ønsker at få et billede af de unges sangvalg, der er så dækkende som muligt, vil jeg i det følgende beskæftige mig med det samlede antal valgte sange for alle sangaftenerne i alle tre byer²⁴.

Sangtitlernes antal og fordeling

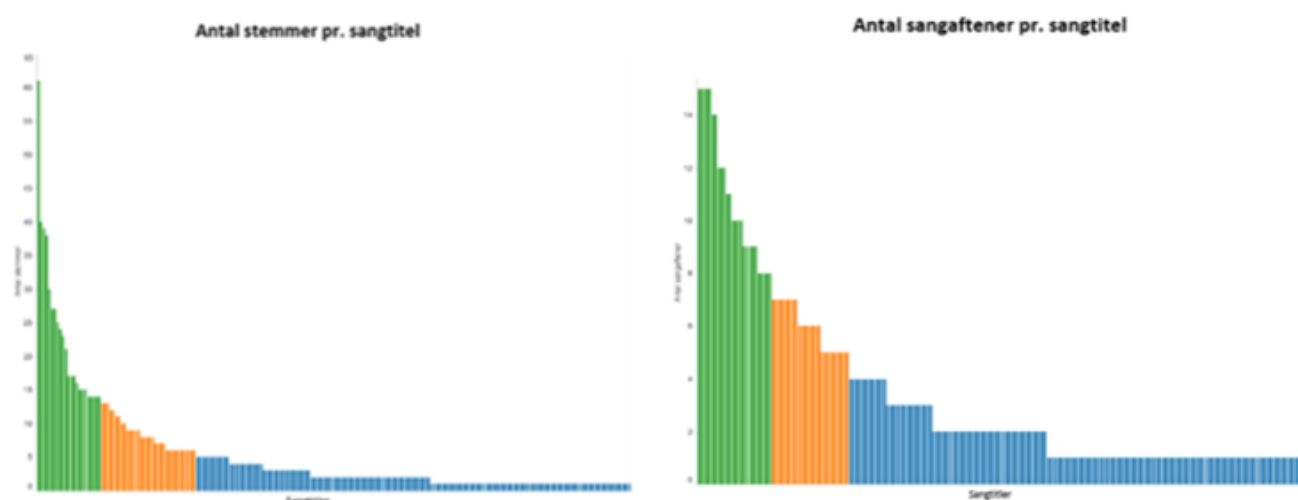

Fig. 5.1. Figuren viser antallet af sangtitler fordelt på henholdsvis antal stemmer og antal sangaftener. Sangtitler med blå farve kalder jeg mindre populære (1-5 stemmer og 1-4 sangaftener), sangtitler med orange farve for populære (6-13 stemmer og 5-7 sangaftener) og sangtitler med grøn farve for meget populære (14 stemmer eller flere og 8 sangaftener eller flere). Grænserne er sat ud fra 75 %-fraktilen (6 for antal stemmer og 5 for antal sangaftener) og 90 %-fraktilen (14 for antal stemmer og 8 for antal sangaftener). Mens 90 %-fraktilen fortæller os, at 90 pct. af sangtitlerne har fået 14 stemmer eller derunder, og at 90 pct. af sangtitlerne er valgt ved 8 sangaftener eller derunder, fortæller 75 %-fraktilen os, at 75 pct. af sangtitlerne har fået 6 stemmer eller derunder, og at 75 pct. af sangtitlerne er valgt ved 5 sangaftener eller derunder.

Af figur 5.1 fremgår det, at der er relativt få sangtitler, som har fået et stort antal stemmer og betydeligt flere sangtitler, der kun har fået et lille antal stemmer. Ligeledes ses det, at relativt få sangtitler er valgt ved mange sangaftener, og at betydeligt flere sangtitler er valgt ved forholdsvis få sangaftener. Der er med andre ord relativt få sangtitler, der er meget populære og betydeligt flere sangtitler, der er mindre populære. Jeg vælger herefter for enkelhedens skyld at beskæftige mig med de unges sangvalg ud fra antallet af stemmer og antallet af sangtitler.

²⁴ Med undtagelse af figur 5.2 og det, vedrører beregning af observerede og forventede antal sangtitler, er alle visninger i dette afsnit baseret på det kvantitative hoveddataskema (bilag 8), hvori de fleste data er samlet.

Kategoriernes popularitet

Repertoiret i HS18 er inddelt i følgende 12 kategorier²⁵: Morgen, Tro, Liv, Sprog og ånd, Frihed og fællesskab, Året, Norden, Kærlighed, Folkeviser, Historien, Bibelhistorien og Aften. For at få et dækkende billede af de forskellige kategoriers grad af popularitet, viser jeg dette på to forskellige måder:

- 1) Det observerede og forventede antal sangtitler per kategori (fig. 5.2).
- 2) Kategoriernes fordeling på mindre populære sangtitler (1-5 stemmer), populære sangtitler (6-13 stemmer) og meget populære sangtitler (14 stemmer og over) (fig. 5.3).

Når jeg angiver såvel observerede som forventede antal stemmer, skyldes det, at det ikke tilstrækkeligt at undersøge det samlede antal stemmer pr. kategori, da kategorierne i HS18 ikke indeholder et ens antal sangtitler (fx 140 i Året og 35 for Liv). Selvom Året har fået 61 stemmer og Liv 35, kan man ikke deraf udlede, at Året er mere populær end Liv, da sandsynligheden for at en stemme falder på en sangtitel fra Året er større end sandsynligheden for, at den falder på en sangtitel fra Liv. Derfor beregner jeg, hvor mange sangtitler hver kategori kan forventes at få, hvis alle kategorierne indeholdt det samme antal sangtitler, og stemmerne var fordelt jævnt på kategorierne²⁶ (forventede antal sangtitler). Det forventede antal stemmer sammenholder jeg med det faktiske antal stemmer for hver kategori (observerede antal sangtitler).

²⁵ I HS18 er de 12 indholdsoverskrifter benævnt som 'temaer' (Jensen, 2006). Jeg vælger imidlertid at kalde dem for 'kategorier' for ikke at forveksle disse med temaerne i den kvalitative analyse.

²⁶ Se bilag 14 for yderlige beregning og forklaring.

Fig. 5.2. Figuren viser antallet af observerede (blå) og forventede (orange) sangtitler fordelt på kategorier. Det forventende antal sangtitler er det antal sangtitler, som hver kategori ville have fået ved sangaftenerne, hvis kategorierne indeholdt det samme antal sangtitler, og stemmerne var jævnt fordelt i alle 12 kategorier. Det forventende antal sangtitler for en given kategori beregnes således: Først beregnes hvor stor en procentdel det samlede antal valgte sangtitler (213) udgør af det samlede antal sangtitler i HS18 (572). Denne procentdel er 37. Dernæst beregnes det for hver kategori, hvor mange sangtitler 37 pct. svarer til af det samlede antal sangtitler i den pågældende kategori. Eks.: 37 pct. af Årets i alt 140 sangtitler er 52 sangtitler. Derfor er det forventende antal sangtitler 52.

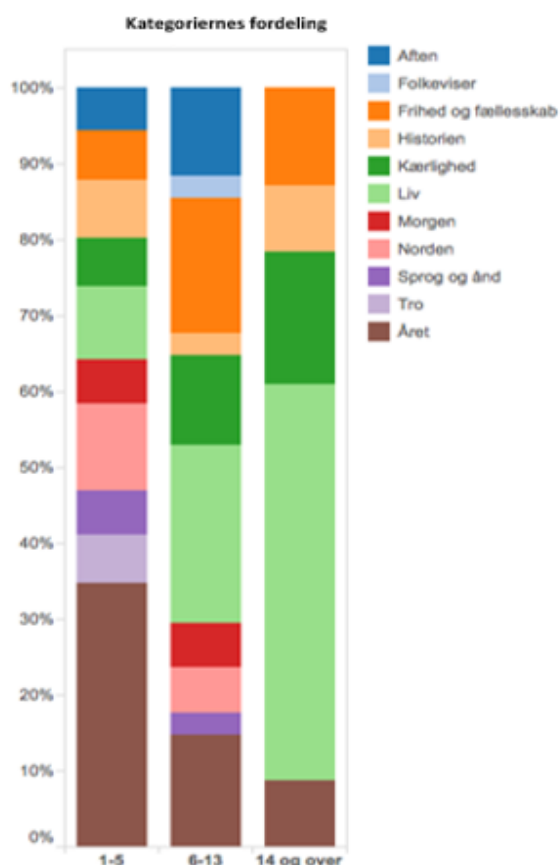

Fig. 5.3. Figuren viser kategorierne fordelt på mindre populære, populære og meget populære sangtitler.

Af figur 5.2 fremgår det, at mens der fra kategorierne Frihed og fællesskab, Liv, Kærlighed, Sprog og ånd og Året er valgt flere sangtitler end forventet (populære kategorier), er der for kategorierne Aften, Morgen, Historien, Norden, Tro, Folkeviser og Bibelhistorien²⁷ valgt færre sangtitler end forventet (mindre populære kategorier).

Af figur 5.3 fremgår det, at de populære kategorier også er repræsenteret blandt de mest populære sangtitler. Det fremgår således, at der er flest forskellige kategorier repræsenteret blandt de mindre populære sangtitler og færrest forskellige kategorier repræsenteret blandt de meget populære sangtitler.

Ved sammenligning af figur 5.2. og 5.3. bliver det tydeligt, at Året, hvorfra flest sangtitler er hentet (61), i overvejende grad er repræsenteret blandt sangtitler, der har fået 1-5 stemmer, mens Liv, hvorfra et markant lavere antal sangtitler er hentet (35) i langt højere grad er repræsenteret blandt de sangtitler, der har fået 14 stemmer og over og dermed er en mere populære kategori end Året.

²⁷ Der er faktisk slet ikke valgt nogen sangtitler fra Bibelhistorien.

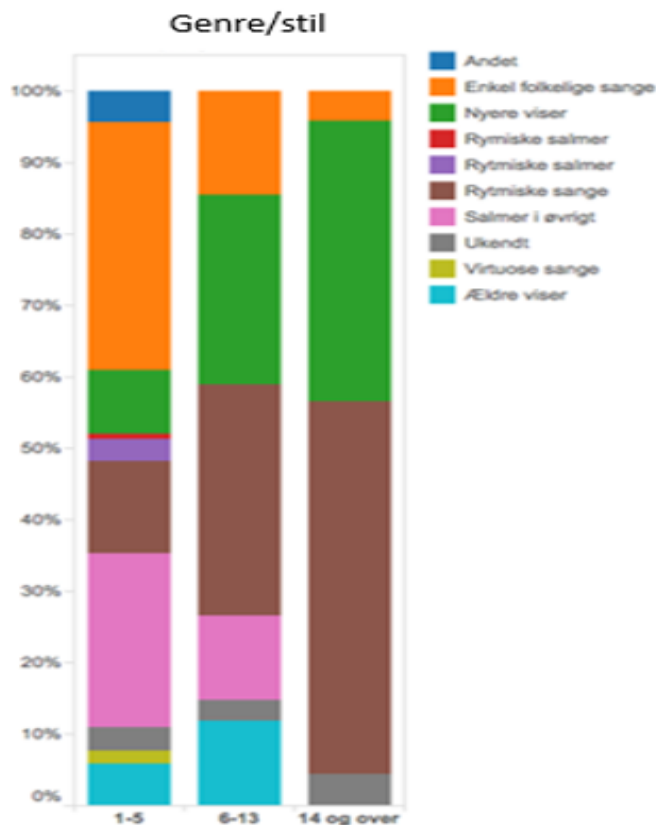

Fig. 5.4. Figuren viser genre/stil-kategorierne fordelt på mindre populære, populære og meget populære sangtitler.

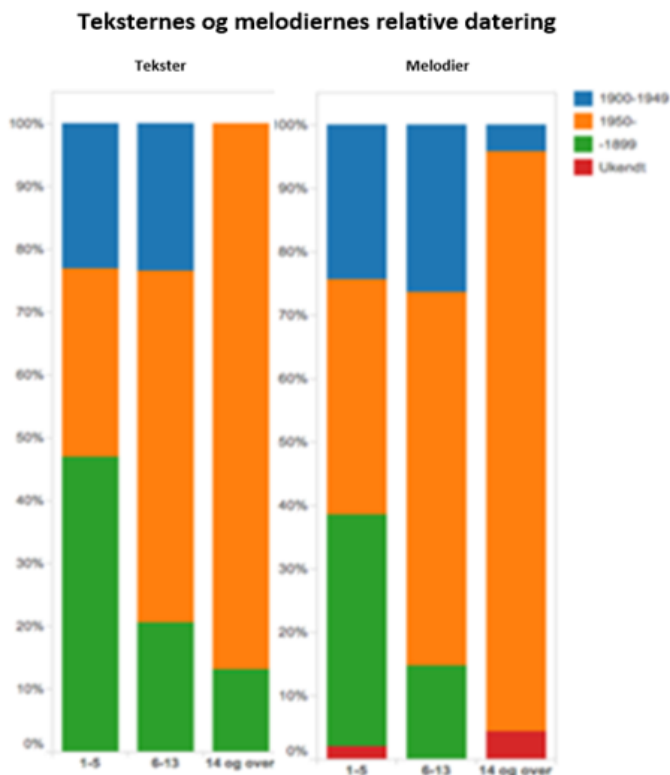

Fig. 5.5. Figuren viser teksternes og melodiernes relative datering fordelt på mindre populære, populære og meget populære sangtitler.

Kategoriernes genre og stil

Af figur 5.4 fremgår det, at mens de mindre populære sangtitler er hentet fra et varieret repertoire af mange genre/stil-kategorier, med enkel folkelige sange og salmer i øvrigt som de dominerende, er de populære og meget populære sangtitler hentet fra et mindre varieret repertoire af genre/stil-kategorier med en overvægt af rytmske sange og nyere viser. De unge foretrækker altså i højere grad det rytmske og det nyere og i mindre grad det traditionelle sangstof repræsenteret ved de enkel folkelige sange og salmer i øvrigt.

Melodi og tekst

Af figur 5.5 ses det, at det både hvad angår tekst og melodi gælder, at det moderne foretrækkes frem for det traditionelle og det gamle. Dog er der flere gamle tekster end gamle melodier blandt de meget populære sangtitler, hvilket hænger sammen med, at der er en del ældre tekster med moderne melodier. Derudover ses det, at der blandt melodierne er en lille gruppe af ukendte dateringer, hvilket har at gøre med, at en mindre del af sangtitlerne er udstyret med flere melodier; der hver for sig kan placere sig i forskellige relative dateringskategorier (fx gamle og moderne melodier).

Sammenligning med andre repertoirelister

Efter at have analyseret dataene fra min egen undersøgelse vil jeg nu sammenligne disse med de undersøgelser, kanoner og 'hitlister' (samlet kaldet repertoirelister), som jeg redegjorde for i specialets

Repertoirelister

Gennemsnit for relativ datering af tekst og melodi for repertoireliste	Repertoireliste	Antal sangtitler fra de unges sangvalg i forhold til antallet af sangtitler fra repertoirelisten
1,09	Den folkelige fællessangs kanon (FFK)	24 af 31 (77 %)
1,13	Højskolesangbogens kanon (HK)	35 af 89 (39 %)
1,64	Kulturkanon (KK)	8 af 12 (67 %)
1,69	Top 100 (Top100)	85 af 101 (84 %)
1,99	Top 50 (Top50)	34 af 40 (85 %)
2,37	Nytilføjede i HS18 (NY-HS18)	84 af 167 (50 %)
2,89	1999-undersøgelsen (1999u)	8 af 9 (89 %)

Tabel 5.1. Tabellen viser, hvor mange sangtitler fra repertoirelisterne, som også er at finde i de unges sangvalg (min undersøgelse). Fx har de unge ved sangtænkningen valgt 8 af i alt 12 sange fra kulturkanonen. Til venstre er angivet den relative datering af tekst og melodi af repertoirelistens indhold. Jo tættere tallet kommer på 3, desto nyere er repertoirelistens indhold, og jo tættere tallet kommer på 1, desto ældre er repertoirelistens indhold. Gennemsnittet er beregnet ved at tildele den relative datering -1899 værdien 1, den relative datering 1900-1949 værdien 2, den relative datering 1950- værdien 3 og den relative datering ukendt værdien 0.

indledning: Af tabel 5.1²⁸ fremgår det, at det for alle repertoirelisteres vedkommende (på nær Højskolesangbogens kanon) gælder, at over halvdelen af sangtitler fra disse er blevet valgt af de unge. Det er interessant at bemærke, at repertoiret til NY-HS18 ikke i højere grad er blevet valgt, end tilfældet er. Dette kan skyldes, at de unge ikke i tilstrækkelig grad *kender* dette repertoire, fordi mange af sangene er komponeret til HS18 og dermed ikke er almindelig kendte uden for højskolekredse (jf. Marstals (2006) kritik). Dette understøttes af, at de sange fra NY-HS18, som faktisk *blev* valgt af de unge, er sange, som jeg skønner var almindelig kendte *før* de kom med i HS18 (fx "Noget om helte" (HS 187), "Let It Be" (HS 121), "De smukke unge mennesker" (HS 140), "En kort en lang" (HS 456), "Livstræet" (HS 141) o.a.), der endvidere er blandt de sange, der har fået allerflest stemmer (se bilag 8). En markant undtagelse er "Dåser rasler i morgengry" (HS 150), der med 61 stemmer er absolut topscorer (se bilag 8). Sangen er skrevet specifikt til HS18 på Hindsgavls-seminaret (Carlsen, 2006, s. 141), og melodien er i det store og hele identisk med pop/jazz-balladen "This Is

²⁸ Når der står, at 34 af 40 sangtitler fra Top 50 forekommer i denne undersøgelse, betyder det altså, at de unge har valgt 34 af i alt 40 sangtitler. Når det maksimale antal sangtitler for Top 50 i alt er 40 og ikke 50, skyldes det, at der kun er medtaget de sangtitler, der forekommer i HS18. Det vil sige, at ti af sangtitlerne fra Top 50 ikke findes i HS18. Det gælder tilsvarende for de andre repertoirelister, at der kun er medregnet de sangtitler, der findes i HS18. Hvad angår Top 100, har jeg sat det maksimale tal til 101 og altså ikke 100. Det skyldes, at mens Top 100 medtæller "Vær velkommen, Herrens år" som én sang (men dog angiver det som "nr. 213/248" (Højskolesangbogens, 2018), vælger jeg at medtælle disse som to forskellige sange, som det er angivet i HS18 under "Vær velkommen, Herrens år (advent)" (HS18 nr. 213) og "Vær velkommen, Herrens år (nytår)" (HS18 nr.248) (Jensen, 2006).

The Way It Goes" fra cd'en *Strange World* (1994) (Ulrik, 1994)²⁹. FFD's målsætning om, at repertoireet i HS18 specielt skulle målrettes de unge (Brunsberg, 2006-2007, s. 61), kan på én måde siges at være opfyldt, idet 213 (37 %) af Højskolesangbogens 572 er blevet valgt, hvilket er forholdsvis højt. Til sammenligning var antallet kun 101 for den efterskole fra Andersens undersøgelse, hvor der blev sunget færrest forskellige sange og 348 for den højskole fra samme undersøgelse, hvor der blev sunget flest (2004, s. 66-85). På en anden måde kan man sige, at målsætningen ikke helt er opfyldt, da kun 43 pct. af NY-HS18 er blevet valgt, hvilket ikke er meget set i forhold fx Top 100 eller Top 50, hvor henholdsvis 84 og 85 pct. er blevet valgt. Top 100 og Top 50, der ikke specifikt er 'hitlister' for unge brugere, men for alle aldersgrupper, er i højere grad i overensstemmelse med de unges sangvalg, end indholdet af NY-HS18 er det. De unge i denne undersøgelse synger altså i høj grad et fællessangsrepertoire, som befolkningen som helhed har præferencer for (selvom der også er forskelle, hvilket ses af, at der blandt de meget populære sangtitler i denne undersøgelse er nogle få, der ikke indgår i andre repertoirelister overhovedet). Selvom kun 43 pct. af NY-HS18 er blevet valgt af de unge, er de, der så er valgt, blandt de *mest populære*, hvilket fremgår af figur 5.6. Her ses, at mens især NY-HS18 og Top 100 er repræsenteret blandt de mest populære sangtitler i min undersøgelse, er især Den folkelige fællessangskanon og Højskolesangbogens kanon repræsenteret blandt de mindre populære sangtitler. Dette hænger sammen med, at Top 100 og NY-HS18 i højere grad består af et moderne repertoire, mens Den folkelige fællessangskanon og Højskolesangbogens kanon i højere grad består af et ældre og traditionelt repertoire. I det hele taget gælder det, at repertoirelister, der gennemsnitligt indeholder et nyere repertoire, i overvejende grad er at finde blandt de mest populære sangtitler i min undersøgelse, mens de repertoirelister, der gennemsnitligt indeholder et ældre repertoire, i overvejende grad er at finde blandt de populære og mindre populære sangtitler i min undersøgelse.

²⁹ I HS18 er det dog angivet, at melodien er komponeret år 2005 (Jensen, 2006). Det fremgår heller ikke tydeligt hos Carlsen (2006), at melodien faktisk er fra 1994, men han skriver dog om melodien, at den blev "komponeret endnu inden blækket var tørt" (s. 141). At melodien faktisk er den samme som på den angivne jazzplade, understøttes af, at Michael Bojesen i forbindelse med DR's direkte transmitterede 12 timers fællessangsarrangement fortalte, at melodien oprindelig var skrevet som et instrumentalt nummer af Lars Ulrik. Så når Carlsen (2006) skriver, at "Hans Ulriks melodi ... har forsøgt at inkorporere digtets forrevne indre uro" (s. 141), er det vel lidt af en tilsnigelse, idet det snarere forholder sig omvendt: Der er skrevet en tekst, hvis indhold passer godt til melodien (da melodien er komponeret først).

Øvrige repertoirelisters fordeling på de unges sangvalg

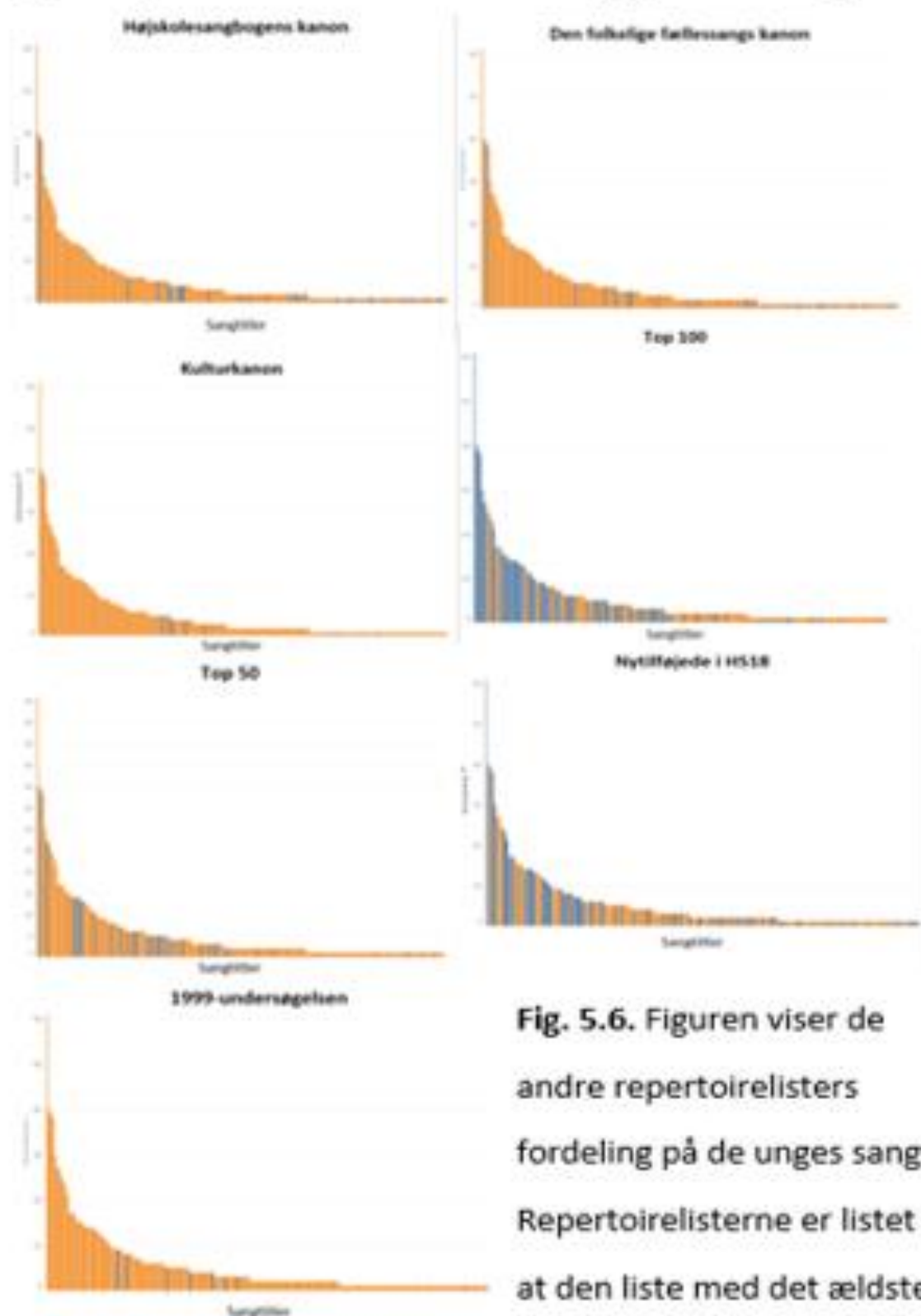

Fig. 5.6. Figuren viser de andre repertoirelisters fordeling på de unges sangvalg. Repertoirelisterne er listet sådan, at den liste med det ældste repertoire er placeret øverst til venstre (HK) og den liste med det nyeste repertoire er liste nederst (1999u).

repertoire er placeret øverst til venstre (HK) og den liste med det nyeste repertoire er liste nederst (1999u).

Sammenfatning

Som skrevet i kapitlets indledning skulle HS18 balancere ”*mellem tradition og fornyelse* [original kursiv]” (Brunsbjerg, 2006-2007, s. 62) og særligt appellere til unge (s. 61). I sammenfatningen vil jeg svare på, i hvor grad de unge vælger gamle og traditionelle sange (tradition) og moderne sange (fornyelse).

Jeg mener, at sangbogsudvalget til udarbejdelsen af HS18 er lykkedes med at skabe en højskolesangbog, der appellerer til unge – i hvert fald unge i denne undersøgelse. Kapitlet har nemlig vist, at 37 pct. af sangtitlerne i HS18 er blevet valgt af de unge, og at valget af sange i høj grad er blevet valgt blandt de moderne sange og i mindre grad traditionelle og gamle sange (både hvad angår tekst og melodi). Derudover har de unge i højere grad præferencer for rytmiske sange og nyere viser og i mindre grad enkel folkelige sange, virtuose sange, ældre viser, rytmiske salmer og salmer i øvrigt. Hvad angår de nytilføjede sange, er kun 43 pct. blevet valgt, men disse er samtidig blandt de unges foretrukne sangtitler. I den forbindelse blev det påpeget, at de sange blandt de nytilføjede, som fik mange stemmer, ofte var sange, der var populære før de kom med i HS18, hvilket indikerer, at det *almindelige kendte* foretrækkes frem for det *mindre kendte*.

I forhold til kategorierne i HS18 er det især sange fra Frihed og fællesskab, Liv, Kærlighed, Sprog og ånd og Året, der vælges, mens Aften, Morgen, Tro, Norden, Historien, Folkeviser og Bibelhistorien i mindre grad vælges (der vælges slet ingen sange fra Bibelhistorien). Sammenligningen med de øvrige undersøgelser ’hitlister’ og Kulturministeriets kanon viser, at det især er repertoirelister med et nyere repertoire, der har sammenfald med de sangtitler, som de unge finder meget populære, og at repertoirelister med et ældre indhold i højere grad er sammenfaldende med de sangtitler, der er populære og mindre populære.

Derfor synger de unge

Eksistens

Da jeg hørte første vers: *Lyset Engel gaaer med Glands Gjennem Himmelporte. For Guds Engels Straalekrands Flygter alle Nattens Skygger sorte ...* - besvimede jeg, for første gang i mit liv. Jeg faldt sammen og blev båret ind i et klasseværelse, hvor jeg vågnede nogle minutter senere, stadig mumlende – sagde de – om Lysets Engel. (Turèll fra: Ingemann (1989, s. 15))

Dan Turèll (1946-1993)

Citatet for ovenfor viser, hvorledes forfatteren Dan Turèll får en overvældende oplevelse af at synge Weise og Ingemanns "Lysets Engel" (HS 9), og selvom det er de færreste af os forundt at reagere så stærkt følelsesmæssigt på at synge, er Turèlls oplevelse alligevel et eksempel på, med hvilken kraft sang kan påvirke os. Den voksne Turèll forklarer på følgende måde, hvorfor hans reaktion på sangen var så stærk: "Dette billede var så stærkt og rent, at det kunne ramme selv en 10-årig gadedreng i hjertet eller i livet" (1989, s. 15) og fortsætter: "Lysets Engel væltede mig – bogstaveligt. Lyset Engel gik igennem skolens mure og ud i Vangede. Verden var ikke mere den samme" (1989, s. 16). Til sidst skriver han: "Op-levelse er ikke nostalgi og kan aldrig være det. En fysisk oplevelse af Lysets Engel er en åbning af ... 'Erkendelsens Døre'" (1989, s. 16). Ord som "ramme ... i livet", "[v]erden var ikke mere den samme" og "åbning af 'Erkendelsens Døre'" (1989, s. 15) indikerer, at Turèlls oplevelse har med det *eksistentielle* at gøre.

I dette afsnit vil jeg vise, på hvilken måde det eksistentielle spiller en rolle, når fokusgruppedeltagerne synger højskolesang. Afsnittet er inddelt i tre dele: 1) "*Det er vores verden, det handler om*", hvori jeg bringer S foretrukne kategorier i Højskolesangbogen i spil samt hendes forståelse af, hvad der gør "Linedanser" (HS 145) og "Dåser rasler i morgengry" (HS 150) til gode sange 2) *At sætte pris på de små ting*, hvori jeg bl.a. berører fællessang som modvægt til præstationssamfundet og inddrager Carlsens forståelse af højskolesang som protestsang (2006-2007), og forståelsen af tid hos Blacking (1974) og Pahuus' (2015) og 3) "*Gud ja, hvor er der egentligt smukt her*", hvori jeg sætter to af fokusgruppedeltagernes oplevelser i forbindelse med begrebet *epifani* (Carlsen, 2006-2007).

"Det er vores verden, det handler om"

S giver udtryk for, at noget af det, hun værdsætter ved Højskolesangbogen er, at den omhandler deltagernes egen virkelighed (349S). Hun argumenterer for dette ved at pege på, at mange af kategorierne i HS – "kærlighed og liv og frihed og fællesskab" – "på forskellig måde omkredser det menneskelige liv" og sammenfatter sit synspunkt ved at udtale, at "det er vores verden det handler om" (349S), hvilket synes at

ligge på linje med Carlsens (2004)³⁰ syn på den gode fællessang som en, der "afslører en virkelighed, som vi selv er en del af" og som en, der "sætter ord og toner på vores livsverden" (s. 6). S udtrykker et andet sted i interviewet noget lignende, idet hun siger, at "de bedste højskolesange" er dem, "der siger noget enten om livet eller tilværelsen eller menneskets eksistens" (258S). På spørgsmålet om, hvad der gør "Dåser rasler i morgengry" (HS 150) til en god sang, giver S indirekte udtryk for, at hun værdsætter teksten, fordi den handler om, at "drømme" og om at "vinde over sortsynet" (349S). I forbindelse hermed fortæller hun, at hun ikke "kan synge denne sang uden at blive mega glad" (349S). Også i forhold til sangen "Linedanser" (HS 145) synes en af dens kvaliteter for S at være, at den handler om noget eksistentielt. S udtrykker, at sangen har "en sød pointe" (241S), og da jeg bad hende uddybe, hvad hun mente med dette, parafraserer hun først centrale dele af teksten og uddyber så, hvad teksten for *hende* handler om ved at sige, at "livet ligger åbent for dig" og at "der kommer til at være nedgange og opgange men det er stadig dit liv", hvorefter hun slutter af med at sige, at sangen udtrykker, at man skal "turde leve det her liv" (248S). S er den, der mest eksplicit giver udtryk for, at højskolesang har med det eksistentielle at gøre, men de andre deltagere giver også, om end mere implicit, udtryk for dette.

At sætte pris på de små ting

I forbindelse med spørgsmålet om, hvad der gør "Noget om helte" (HS 187) til en god sang, svarer EM, at det lyriske jeg i teksten ikke er "en mand med storhedsvanvid", og at den er "meget let at forholde sig til" og "nede på jorden" (233EM). I forlængelse heraf giver hun implicit udtryk for, at sangen kan bruges som en slags modvægt til samfundstendenser i dag, idet hun giver udtryk for, at de værdier, som sangen repræsenterer er "vigtig[e] ... i "Danmark nu til dags" (233EM), idet sangen minder hende om, at det er tilstrækkeligt og legitimt blot at "være glad for ... ikke at slås" og "at være glad for ... de små ting" (233EM). På denne måde anvender EM sangen som et medium for refleksion over individets plads i samfundet og anvender mere konkret sangen som en *modvægt* mod præstationspres³¹, idet sangen minder hende om, at det er legitimt og tilstrækkeligt blot at kere sig om de "små ting" (233EM).

S synes at have et lignende forhold til sangen, idet hun giver udtryk for, at sangen repræsenterer en modvægt til et samfund, hvor man skal "opnå så mange ting", og hvor mange "hele tiden [skal] alt muligt" (234S). I den forbindelse udtrykker S, at der i samfundet er en holdning om, at det "ikke [er] godt nok", hvis man "ikke har opnået alle mulige ting" (234S). For E repræsenterer sangen en modvægt til præstationssamfundet, idet sangen "virkeligt ... hylder det simple liv" (234S). Dette viser sig endvidere ved,

³⁰ Carlsen (2004) er et forord til sangbogen *Sange til Morgen og Aften*. I forordet reflekterer Carlsen over morgen- og aftensangenes betydning for dem, der synger dem. Selvom Carlsen altså skriver om *morgen- og aftensangen* og ikke specifikt *højskolesange*, mener jeg fint, at hans syn i dette citat også er gældende for *højskolesange* i almindelig. Carlsen (2006-2007) skriver specifikt om højskolesang. Carlsens syn på sangen i disse to skrifter synes at være næsten overensstemmende, hvilket også ses af, at flere centrale formuleringer fra de to skrifter går igen.

³¹ Drengsgaard (2015) fremdrager også, at højskolesangafter kan virke som modvægt til præstationskrav.

at sangen ifølge hende handler om, at "verden ikke [behøver at] være mere kompliceret", end det liv, man kan have med at "hygge sig ... i sin have", hvor "det mest fantastiske der kan ske i [ens] liv ... er, [at] der vokser nogle gulerødder og kruspersille" (234S). At sangen for S kan udgøre en modvægt til præstationssamfundet, kommer endvidere tydeligt til udtryk ved, at teksten for hende bl.a. giver den mening, at i stedet for at anse havearbejde som en *instrumentel* aktivitet ses havearbejdet som en aktivitet, der er meningsfuld i sig selv³². I stedet for at havearbejde er "kedeligt" og tager tid fra noget andet og sjovere, som man kunne have "opnået", bliver havearbejdet "det mest fantastiske i verden" (234S), hvilket S finder "helt vildt dejligt" (234S). Når det for S synes betydningsfuldt, at sangen for hende bl.a. handler om, at noget så enkelt som gulerødder og kruspersille kan være værdifuldt, mener jeg endvidere, at man med Carlsens (2006-2007) kan tale om, at sangen for hende udgør en "protest mod ligegyldiggørelsen af livet" (s. 148). Sangen peger altså på, at fx havearbejde, der for nogle kan forekomme trivielt eller kedeligt – eller *ligegyldigt* – kan have værdi i sig selv.

For E synes sangen "Noget om helte" (HS 187) at have en lignende betydning. E fortæller, at hun oplever, at der til stadighed er "så meget fokus på ... det næste og det næste", hvilket har som konsekvens, at man "hele tiden" ser "fremad" og "skriver i kalenderen flere uger frem" (235E). Sangafterne synes at være en modpol til dette tidspressede samfund, hvilket vi ser af, at hun udtaler følgende: "Det er som om tiden står stille" og uddyber: "lige pludselig ser man at der er gået to timer mens man bare har været til stede" (235E). E giver altså udtryk for, at sangafterne dels tilbyder en tidsoplevelse, som er *mindre stressende*, dels, at man ved sangafterne ikke behøver at *præstere* (hvilket jeg tolker af "bare har været til stede").

Hvad angår sangafternes evne til at tilbyde en anden *tidsoplevelse*, finder jeg det nærliggende at inddrage Blacking (1974), der skriver, at "[w]e may say that ordinary daily experience takes place in a world of actual time. *The essential quality of music is its power to create another world of virtual time* [min kursiv]" (s. 27). Når E oplever, at når hun føler, at der er gået to timer, uden hun bemærker det, så kan det netop skyldes musikkens – og altså også fællessangens – evne til at "create another world of virtual time" (Blacking, 1974, s. 27). I modsætning hertil står altså hendes "ordinary daily experience" (Blacking, 1974, s. 27) med kalenderplanlægninger "flere uger frem" (235E). Her oplever hun, at tiden går (hurtigt), idet hun har en oplevelse af "hele tiden" at se "fremad" (235E). Hendes hverdagsbegivenheder finder altså sted i "a world of actual time" (Blacking, 1974, s. 27). Selvom det kan synes lidt højt og flot kan man måske sige, at E's oplevelse ved sangafterne er "forbundet med en tidslighed", hvor hun "glider ind i en form for evighed, hvor tiden står stille", i hvilken hun "smelter sammen med nuet, således at dette får karakter af et stående nu eller et

³² Instrumentelle aktiviteter er aktiviteter der er *middel* til noget andet end sig selv, mens det modsatte er aktiviteter, der er meningsfulde og et mål i sig selv. Denne tanke er gammel og findes også i musikpædagogikkens skelnen mellem musik som *mål* og *middel* – men den aktuelle brug af begreberne er inspireret af Brinkmann (2016, specielt s. 12-17).

henrykt nu" (Johannes V. Jensen fra: Pahuus, 2015, s. 203). Det er kendetegnende for denne tidsoplevelse, at den bevirker, at vi *ikke* er "klarende og mestrende til stede" (Pahuus, 2015, s. 202), som vi ellers kan være det i en stressfyldt tid med kalenderplanlægning af fremtiden. Den stressfyldte hverdagstid kalder Pahuus (2015) *tidsknaphedens tid* og karakteriserer denne som en rumliggjort tid "forbundet med en oplevelse af tidnød og fortravlethed" og forsætter: "Når opgaverne er givne, da gælder det om at få dem ekspederet så hurtigt som muligt – fordi aktiviteten ikke er et mål i sig selv og ikke har værdi i sig selv" (s. 202). I modsætning til tidsknaphedens tid står *nærværets tid* eller *den dvælende tilstands evighedsprægede tid* (Pahuus, 2015, s. 203), som altså var den tid vi ovenfor bestemte som den tid, som E oplever til sangafternerne. Ifølge Pahuus (2015) er vi nærværets tid ikke præget af *middelstyrede* aktiviteter, men derimod med aktiviteter, der har *formål i sig selv* (s. 202-203). Dette bevirker, at vi er "til stede på en involveret måde, nærmere bestemt aktive ud fra selvhengivelsens, den sig med tingene forbindende grunddrift i os selv" (Pahuus, 2015, s. 203). E slipper for to timer sin *kontrol* af tiden, mens hun "bare har været til stede" (235E). Hun *bemestrer* så at sige ikke tiden, men er blot til stede *i* tiden.

I forhold til ovenstående mener jeg, at højskolesang altså dels kan tilbyde en aktivitet, der er meningsfuld i sig selv – en aktivitet, hvor man er i *nærværets tid* (Pahuus, 2015, s. 203) dels via nogle af sangenes indhold kan tilbyde at hverdagsaktiviteter som det at passe "gulerødder og kruspersille" (henvisning) kan have værdi i sig selv – og altså ikke blot *ligegyldigt*. På den måde fungerer højskolesangen også som en "protest mod ligegyldiggørelsen af livet" (Carlsen, 2006-2007, s. 148).

"Gud ja, hvor er der egentligt smukt her"

Under interviewet spurgte jeg om, hvilke *kategorier* fra Højskolesangbogen deltagerne værdsatte, og i den forbindelse faldt samtalen bl.a. på *årstidssange*. I den forbindelse fortalte EM, at hun værdsatte, at nogle af sangafternerne har den aktuelle *årstid* som tema, hvilket indebærer, at der synges de sange, som passer til årstiden. På spørgsmålet om, hvorfor hun værdsatte at synge sange som passer til årstiden, svarede hun: "[F]ordi det er fedt at synge om ... at træerne blomstrer ... og så ... kan man ligesom gå ud bagefter og" opleve at "nej det dufter også så dejligt at blomster eller ... nej græsset er lige blevet slået" og uddyber det med at sige, at man efter sangaftern "lever med på den stemning", som man "lige har haft" (370EM). S har et lignende synspunkt, idet hun udtaler, at "hvis man går og synes at det er mega dejligt at det er blevet forår så er det vildt rart at komme herind og så synge om hvor dejligt det er at det er blevet forår" (371S). For såvel EM som S synes årstidssangene altså at skærpe opmærksomheden og glæden over for årstidernes skiftet. Det er, som om verden opleves på ny – sangene formår at minde dem om og forøge den glæde det kan være opleve eksempelvis foråret. Som E udtrykker det, kan sange, der handler om foråret "forstærke oplevelsen af" (378S) foråret. Højskolesangene synes altså dels at *gøre opmærksom på* forhold i omgivelserne dels at *øge glæden* ved forhold i omgivelserne. EM giver udtryk for, at højskolesange er "gode til at sætte ord på mange ting"

som fx "forelskelse", "forårsfornemmelser" og i det hele tage "alt muligt" (375EM). S supplerer ved at udtale, at når hun før i interviewet har sagt, at højskolesang handler om deltagernes egen verden (349S), handler det om, at sangen kan "sætte ord på ting man går op oplever" (376S). Som E udtrykker det kan højskolesangen medvirke til, at man "måske [får] øje på nogle af de ting som man bare ville gå forbi" og uddyber, hvilken fornyet oplevelse af verden, højskolesangen kan give ved at udtrykke, at hun kan opleve, at "Gud ja hvor er der egentligt smukt her" (379E). Sangen bliver på den måde en "opmærksomhedskur, som får os til at genopdage eller glemte eller oversete betydninger i vores tilværelse" (Carlsen, 2006-2007, s. 148). Citatet er en del af Carlsens (2006-2007) argument for, at "[h]øjskolesangen henviser til virkelighedens epifaniske dimension" (s. 148), hvilket er en forståelse, som jeg finder sigende, kvalificerende og perspektiverende for deltagernes ovennævnte udtalelser om, at sangen gør dem opmærksomme på forhold, de ellers ikke ville bemærke.

Epifani kommer fra græsk og betyder "åbenbarelse, dvs. åbenbarelse af Gud i verden" (Carlsen, 2006-2007, s. 146). For at forklare begrebet – der stammer fra religionsfænomenologien – bringer Carlsen (2006-2007) følgende eksempel: De vise mænd fra juleevangeliet er vise, i kraft af at de kan se "de ualmindelige i det almindelige" (s. 146). Med dette menes, at de er i stand til at se, at se en fødsel som et *under*, selvom det er en ganske almindelig triviell begivenhed (s. 146). Det at se det ualmindelige i det almindelige og det at se forhold i verden som et underforstået under er altså det centrale i epifanien (Carlsen, 2006-2007, s. 146). Følgende citat fra Carlsen (2006-2007) er illustrativt for hans argument om, at højskolesang har med epifani at gøre:

Denne epifaniske dimension er for mig at se noget grundliggende i hele den Grundtvigske højskolekultur. Når Grundtvig taler om et "jævnt og muntert, virksomt liv på jord" (HS 95) – altså om den ganske almindelige hverdag – er det netop for at *fremhæve det ualmindelige i det almindelige. Det tilsyneladende ganske almindelige, rutineprægede hverdagsliv rummer noget dybereliggende og betydningsfuldt* [min kursivering]. Man nærmer sig en forståelse af det "underforståede under". (s. 146)

Jeg mener, at det er den epifaniske dimension ved tilværelsen, som flere af deltagerne oplever ved sangaftenerne. At det forholder sig sådan, viser sig fx tydeligt, når E giver udtryk for, at fællessangen får hende til at "få øje på nogle ting som man bare ville gå forbi" (379E). For igen bringe et citat før i spil, oplever E med andre ord, at højskolesangen kan fungere som en "opmærksomhedskur, som får os til at genopdage glemte eller oversete betydninger i vores tilværelse" (Carlsen, 2004, s. 6). Højskolesang får altså E til at se verden på ny – eller i epifanisk optik – de ting hun ser som *et under*. Man kan med Carlsens (2004) ord sige, at højskolesang kan være "med til at skærpe opmærksomheden over for det underforståede under, at vi er

levende, med alt hvad dette indebærer" (s. 7). Så til trods for at træernes blomstring og blomsternes duft er en triviell begivenhed, der finder sted *hvert eneste* forår, oplever E det som noget nyt. Hun oplever altså det "ualmindelige i det almindelige" og "det underforståede under" i det trivielle for nu at anvende Carlsens (2006-2007, s. 146) ord. Også S oplevelser mener jeg kan ses i epifanisk optik, idet hun mener, at højskolesangene "sætter ord på ting man går og oplever" (376S), hvorved oplevelsen af omgivelserne forstærkes (378S). At dette også har med epifani at gøre, skyldes at hendes oplevelse forstærkes, *i og med at de besynges*. Mest tydeligt ses det ved, at E giver udtryk for, at hun med overraskelse og fornyet styrke kan blive opmærksom på skønheden i sine omgivelser (379E).

Samvær

Et af musikkens – og dermed også fællessangens – grundlæggende træk er, at den kan skabe *kontakt* mellem mennesker, hvilket også viser sig i fokusgruppedeltagernes forhold til det at deltage ved højskolesangafterne. Afsnittet er inddelt i fire dele: 1) *Højskolesang som medium og ramme*, hvori jeg beskriver, hvordan højskolesangen fungerer som sådan. 2) *Bedre end "skærm", "høretelefoner og skide solbriller"*, hvori jeg beskriver, hvad der kendetegner samværet ved højskolesangafterne i forhold til andre former for samvær, 3) *Et aktivt og inkluderende fællesskab*, i hvilket fokusgruppedeltagerne beskriver, hvad der kendetegner fællesskabet ved højskolesangafterne specifikt og 4) *At åbne sig og at gemme sig*, hvor jeg beskriver to forskellige oplevelser af, i hvor høj grad man blottet sig eller kan gemme sig væk.

Højskolesang som medium og ramme

Ifølge Bonde (2015) er musik et *bindeled*, idet den "forbinder mennesker og fungerer som en mediator i/for socialt fællesskab" (s. 24, oprindelig kursivering). Det viser sig, at højskolesangafterne for fokusgruppedeltagerne fungerer som et sådant bindeled, hvilket jeg i det følgende vil beskrive i forhold til, at højskolesang kan fungere som medium og som ramme. I begyndelsen af interviewet spurgte jeg deltagerne, hvad de fik ud af at deltage ved højskolesangafterne (SP24). Som svar på dette spørgsmål mener fokusgruppedeltagerne grundlæggende, at det har med *fællesskab at gøre*. I forhold til højskolesangens evne til at skabe fællesskab, virker den på flere måder. Et træk, som jeg i min moderatorguide ikke havde overvejet på forhånd, var højskolesangens evne til at fungere som *medium*³³ mellem mennesker eller *ramme* for menneskelig interaktion. Mens højskolesang som medium peger på selve *aktiviteten*, 'det at synge'³⁴ peger højskolesang som ramme på *situationen*: højskolesang som arrangement inden for et fastlagt tidsrum. Flere af deltagerne giver udtryk for, at en af højskolesangens styrker er, at det er noget, man kan være fælles om, selvom man ikke kender hinanden (så godt) (50EM;51D). S giver udtryk

³³ Ordet 'medium' er her anvendt i den oprindelige betydning som 'noget i mellem' eller 'noget i midten'.

³⁴ Se også Wierød (2016, s. 25).

for, at det ikke gør noget, at man ikke har noget at snakke om, fordi "så kan man jo bare synge sammen" (48S). D har en lignende betragtning, idet han udtaler, at en fordel ved sangafternerne er, at det er en "ret fast ramme", hvor man "synger nogle sange", og på den måde behøver man ikke at "være opmærksom på at spørge ind til folk" eller "at sidde og tænke over", hvad man "nu lige [skal] snakke om" (D47).

Bedre end "skærm", "høretelefoner og skide solbriller"

Det står nu klart, at én af fællessangens helt store forcer ifølge deltagerne er dens evne til at fungere som *bindeled* (Bonde, 2015, s. 24). Spørgsmålet er nu, hvad der kendetegner højskolesangens evne til at skabe social kontakt mellem mennesker i forhold til andre aktiviteter, der også skaber kontakt mellem mennesker. I løbet af interviewet anvender deltagerne flere gange ordet 'hygge' som et positivt prædikat i beskrivelsen af sangafternerne. For at få præciseret hvori det hyggelige ved netop *højskolesang* består, spurgte jeg deltagerne om, hvad der adskiller det at hygge sig med fællessang fra det at hygge sig med fx at se en film sammen. Som svar på dette fremdrager deltagerne gennemgående, at fællessangen fodrer en *aktiv* deltagelse (43D), og at fællessang endvidere er karakteriseret ved noget *fælles skabende* (45S), hvor man "åbner op [...] for sig selv på en anden måde end man måske ville gøre hvis man sad og så på en skærm sammen" (42E). S udtrykker, at der ved fællessang opstår "noget som [de] ikke kunne have skabt hver for sig" (45S) og giver desuden udtryk for, at dette ikke er tilfældet, hvis man "sidder og ser en film" (45S). I forhold til højskolesangens evne til at skabe fællesskab peger EM også på, at den kan give anledning til, at man snakker med en sidemand, som ellers sidder alene og giver derudover udtryk for, at man ved sangafternerne *smiler til hinanden*, i stedet for at man går og "kigger ned", mens man går med "høretelefoner og skide solbriller" (50EM). Em spidsformulerer sit synspunkt ved at sige, at det er "fedt at komme [...] et sted" (50EM), hvor "man bare kan smile til folk man ikke kender uden at man er sær" (50EM). Det generelle billede er, at højskolesang skaber eller er ramme for et andet (og bedre – må man implicit slutte) fællesskab, end hvis man fx ser en film sammen. Dog giver D udtryk for, at det at synge fællessang på ét punkt minder om at se en film, fordi fællessangen som ramme for det sociale samvær gør, at man "kan slå hovedet fra" (47D).

Et aktivt og inkluderende fællesskab

For at få en nærmere beskrivelse af hvad der kendetegner fællesskabet ved sangafternerne, spurgte jeg deltagerne, hvordan de vil karakterisere fællesskabet ved sangafternerne eller om, hvilken type af fællesskab der er tale om (49SP). EM svarer umiddelbart herefter, at der er tale om et "meget inkluderende fællesskab" (50EM), hvor "der er plads til alle" (50EM). I forhold til dette inkluderende fællesskab fremgår det flere gange under interviewet (42E; 50EM), at en god ting ved sangafternerne er, at man blot griner sammen i fællesskab, hvis en deltager kommer til at "ramme forkert på en tone" (42E). I forbindelse med karakteristikken af fællesskabet ved sangafternerne giver S udtryk for, at det er et fællesskab, hvor man både er sammen i et

”lille fællesskab” med sin egen vennegruppe og samtidig befinder sig i et ”stort fællesskab” (48S), hvilket hun opfatter som et positivt forhold ved fællessangen. Hvad angår sangafternerne som ramme for fællesskab blandt venner set i forhold til andre aktiviteter som en vennegruppe kunne lave sammen, udtrykker S det rammende ved at sige, at:

Hvis man bare syntes, det var hyggeligt at hænge ud med sine venner, så kunne man jo bare drikke en øl et andet sted. Men det er det der med [at man] kommer herved og hænger ud sammen og [der] samtidig med er alle de andre mennesker, som man synger sammen med [der] skaber det her fællesskab som er med til at skabe alt det her fede, der er ved at synge sammen. (53S)

Højskolesang som aktivitet og ramme for samværet i en vennegruppe har altså den fordel, at det dels er noget *aktivt*, man skaber *sammen*, dels at man er del af en *større* gruppe.

For yderligere at få præciseret hvad der adskiller fællessang som aktivitet for samvær fra andre aktiviteter, der involverer kontakt ansigt-til-ansigt (i modsætning til aktiviteter, der vedrører elektronik i det hele taget – som behandlet ovenfor) spurgte jeg, hvad der adskiller fællessang som aktivitet fra *brætspil* som aktivitet³⁵. I den forbindelse har fokusgruppedeltagerne sværere ved at svare på, hvad forskellen er, for som D udtrykker det, er ”begge ting ... ret analoge” (400D) og giver endvidere udtryk for, at det er svært at svare på, hvad der gør fællessang ”speciel” (400D). I den forbindelse spurgte jeg, om det ikke var tilfældet, at en af fællessangens forcer er, at det involverer *krop og følelser ud* fra den almene betragtning, at noget af det allermest grundlæggende ved musik i det hele taget er, at det påvirker disse to størrelser. Til dette svarer S bekræftende, idet hun udtaler, at ”musikken og teksten taler meget til ens følelser” (402S), og at det at synge fællessang skaber en ”særlig følelse [...], som man ikke nødvendigvis kan skabe på så mange andre måder” (402S) og mener endvidere, at der ved fællessang opstår ”noget magi” (402S), som – må man implicit forstå af sammenhængen – heller ikke skabes ved andre aktiviteter (402S). D mener, at man ved fællessang bliver en ”del af noget større” (403D), idet hans stemme ”bidrager til et eller andet, der faktisk [...] lyder godt” (403D). At fællessang har med *krop og følelser* at gøre kommer tydeligt til udtryk ved Es oplevelse af, at hun bliver ”grebet af en sang”, som ”rører” hende i en grad, så hun sammenligner oplevelsen med oplevelsen af ”katarsis” (406E).

At åbne sig og at gemme sig

Fokusgruppedeltagerne har forskellige oplevelser af, i hvor høj grad man blottet sig, når man synger. Mens E på den ene side giver udtryk for, at man, når man deltager i sangafternerne, ”blotter sig”, ”åbner [...] op for

³⁵ Begge aktiviteter finder sted på Fairbar. Typisk fungerer det sådan, at deltagerne mødes i god tid inden sangafternen begynder (for at få en plads). I ventetiden inden sangafternen sidder deltagerne typisk og spiller brætspil sammen.

sig selv", og at det ikke er muligt at "gemme sig så meget væk" (42E), giver D og S på den anden side udtryk for, at det gode ved sangaftenerne er, at det er muligt at "gemme sig væk i mængden" (11D; 9EM) og at man ikke behøver "at krænge sig selv ud" (34D).

"To be rooted is perhaps the most important and least recognized need of the human soul"

(Weil, 2002, s. 44).

Simone Weil (1909-1943)

Danskhed

I dette afsnit vil jeg vise, at begrebet danskhed spiller en rolle i forhold til fokusgruppedeltagernes oplevelse af at deltage ved højskolesangaftenerne. Afsnittet er opdelt i tre dele: 1) *At føle sig dansk*, hvori jeg inddrager Andersens (1991) begreb om nationen som et forestillet fællesskab, 2) *Nationalsangen*, hvori jeg viser fokusgruppedeltagernes ambivalente forhold til det at synge nationalsangen "Der er et yndigt land" (HS 347) ved højskolesangaftenerne og 3) *Hvilken danskhed?*, hvori jeg vha. to koordinatsystem sammenligner fokusgruppedeltagernes udsagn vedrørende danskhed med danskhedsrelaterede sange og deres stemmeantal.

At føle sig dansk

Højskolesang og danskhed har historisk været tæt sammenknyttet (Bak, 2005). Det viser sig imidlertid, at danskheden også i dag spiller en rolle i forhold til fokusgruppedeltagernes holdninger til og oplevelse af at synge højskolesange, hvilket tydeligt kommer til udtryk i følgende udtalelse fra E:

Jeg var et halvt år i England, og der var det kun i kirkerne, hvor jeg ligesom opfattede, at de havde noget, hvor de sang sammen, og det var ikke helt [noget] for mig sådan. Jeg var lige af sted en enkelt gang, og jeg syntes ikke helt, at det ramte mig på samme måde som her, fordi det [her på Fairbar] er så uhøjtideligt på en eller anden måde, og det virker på en måde så dansk, altså det er noget, vi har sammen. Vi er 5,6 mio., der kan snakke det her sprog og synge de her sange. Det føles på en måde intimt, selvom det jo egentligt ikke er det i [det] helt store, men der er noget ved at føle sig som en del af en nation også. I dag kommer det hurtigt til at lyde, som om man er nationalistisk, eller at Danmark er bedre end alt andet. Det er slet ikke det, jeg snakker om, men det at kunne synge dansk sammen med andre. Det lagde

jeg i hvert fald mærke til, da jeg var i England, at det savnede jeg, og det er nok også derfor, jeg er her nogle gange - for at opleve det (66E)

E udtrykker med det emphatiske tryk på ordet "dansk" en klar opfattelse af, at hun opfatter det at synge højskolesang som noget dansk, og at dette har en (stor) betydning for hende. At det har betydning for hende, understøttes af, at hun giver udtryk for, at "det er noget vi har sammen" og sætter det at synge højskolesang i forbindelse med det at tilhøre en nation, hvilket forbindes med noget intimt; at vi i Danmark er 5,6 millioner mennesker, der taler det samme sprog og kan synge de samme sange. E's udtalelse gør det nærliggende at inddrage Andersons (1991) begreb om 'forestillede fællesskaber'. En nation er ifølge Anderson (1991) netop et *forestillet* fællesskab, i kraft af at "the members of even the smallest nation will never know most of their fellow-members, meet them, or even hear of them, yet in the minds of each lives the image of their communion" (s. 6). . Når jeg sætter E's udtalelser i forbindelse med Andersons (1991) begreb om 'forestillet fællesskab', skyldes det, at E udtrykker, at "det føles så intimt selvom det jo ikke er det i [det] helt store". Mens det med dagligdagslogikkens øjne kan det forekomme at være en absurditet at føle et fællesskab med 5,6 millioner mennesker som *intimt* (et sådant fællesskab ville i konkret forstand også være en umulighed), giver følelsen af *intimiteten* mening, hvis vi anvender Andersons (1991) begreb om nationen som et 'forestillet fællesskab', fordi vi i kraft af at kende de samme sange på det samme sprog har en forestilling om at have et fællesskab med andre danskere.

Nationalsangen

Er Højskolesangbogen i almindelighed et symbol for danskhed, er nationalsangen det i særdeleshed. Fokusgruppedeltagerne viser ambivalente nationale følelser i forbindelse med det at synge nationalsangen ved højskolesangafterne, hvilket kommer til udtryk i følgende udtalelse fra EM:

Jeg kunne også godt mærke. Jeg tror vi sang "Der er et yndigt land sidste gang". Altså det er en hårfin balance, for jeg elsker at synge sammen, men det blev det blev næsten for meget nationalistisk, og så blev jeg sådan lidt sur på mig selv, fordi man skal heller ikke synes, det bliver DF, så snart man skal synge nationalsangen vel eller sådan, men det er lidt sådan en grænse det der med sådan at synge sammen sådan, men der havde jeg det faktisk lidt svært med at synge med uden sådan [hånden] på brystet. Der var også nogen, der rejste sig op (69EM)

Som det fremgår af citatet, udtrykker EM en ambivalent følelse af det at synge nationalsangen, idet hun på den ene side finder det "næsten lidt for nationalistisk" og på den anden side bebrejder sig selv denne følelse, idet hun ikke mener, at nationalsangen nødvendigvis skal forbindes med Dansk Folkeparti. EM refererer også til, at deltagerne ved fællessangsaftenen rejste sig op, og at nogle slog sig på brystet under afsyngelse af

nationalsangen. At nogle af deltagerne ved højskolesangafterne rejser sig op, og at nogle slår sig på brystet, viser, at sangen har en særlig betydning for dem, fordi de ikke gør det ved andre sange³⁶. Men som det ses af citatet, havde EM *svært* ved at nationalsangen blev afsunget på denne særlige måde, idet hun fandt det "næsten for meget nationalistisk". Som respons på EM's udtalelser, udtaler D:

Ja, det er rigtigt nok. Altså jeg rejste mig op, men det var også en ironisk distance til, altså så går man all in i det, men det er rigtigt nok, det er faktisk lidt svært for så føler man, at okay nu bliver det lige pludselig meget nationalistisk (70D)

D betoner netop det forhold, at han *rejste sig op* som respons på, at det var én af grundene til, at EM "næsten" fandt det "for meget nationalistisk". Men D tilføjer, at det at rejse sig op for ham også var en måde at vise "ironisk distance" ved at gå "all in" og medgive samtidig, at denne ageren kan opfattes "meget nationalistisk". Ved at artikulere det at rejse sig op ved afsyngning af nationalsangen som en "ironisk distance" indikerer D, at han ikke helt mener det, han gør. D synes altså, i det øjeblik han rejser sig og synger nationalsangen at træde ind i en rolle som patriot - altså i et øjeblik at gå "all in" og lade som om, han er en person, der med dyb følelse besynger fædrelandet for i det næste øjeblik at sætte sig ned igen og tænke 'jeg mente det ikke rigtig'. At EM og D ikke er ene om at have en ambivalent følelse ved at synge nationalsangen, fremgår af følgende udtalelse fra E:

Men det var, som om man kunne mærke at der blev sådan lidt en blandet stemning (EM: det gjorde der) så snart vi skulle synge (EM: Det var faktisk lidt sjovt) nationalsangen, fordi det har jo nok noget at gøre med, at DF bruger så meget det nationalistiske (SP: mh) og vores flag og Danmark altså at det bliver lidt misbrugt i den sammenhæng (mh) som man ikke føler, man kan stå det ved det (SP: mh), fordi man er bange for måske at blive dømt som værende nationalistisk (ja, D: ja) (139E)

Som EM har også E en frygt for at blive forbundet med Dansk Folkeparti, når de synger "Der er et yndigt land". Når E udtrykker, at "DF bruger så meget det nationalistiske og vores flag og Danmark", så udtrykker hun i virkeligheden, at nationalsangen fungerer som *symbol* for *noget* (om det så er Danmark eller Dansk Folkeparti) på linje med Dannebrog og Danmark selv. Når EM forstår nationalsangen som et symbol for noget,

³⁶ Jeg har selv deltaget i en række sangafterne i Aarhus og jeg har ikke oplevet, at deltagerne har rejst sig op ved andre sange end "Der er et yndigt land" (HS 347) og fokusgruppedeltagerne nævner heller ikke andre sange, hvor det har fundet sted. Jeg oplevede også, at "Der er et yndigt land" (HS 347) blev sunget med en særlig kraft og styrke, som jeg ikke har oplevet ved sang af (så mange) andre sange ved sangafterne. Jeg har heller ikke oplevet, at deltagerne til sangafterne har slået sig på brystet ved andre sange end "Der er et yndigt land" (HS 347) – på nær ved sangen "Dengang jeg drog af sted" (HS 488), hvor jeg oplevede en enkelt slå sig på brystet.

ligger hun på linje med Adriansen (2003), der netop karakteriserer nationalsangen som et officielt nationalt symbol på linje med rigsvåben, regent, forfatning og nationalflag (s. 53-239). Men E udtrykker bekymring for at blive opfattet som "nationalistisk", når hun synger "Der er et yndigt land" og giver endvidere udtryk for, at det kan skyldes, at DF efter hendes opfattelse har "misbrugt" symboler som Dannebrog, og at hun ved at synge "Der er et yndigt land" på den måde – uden at ville det – kommer til at tilkendegive en identifikation med den nationalisme, som hun mener, forbindes med Dansk Folkeparti. Der synes – hvilket kan ses af de flere tilkendegivelser af enighed med ordene "ja", "mh" og ytringen "det gjorde der" blandt de øvrige fokusgruppemedtagere – at være enighed om, at afsyngelsen af nationalsangen i første omgang gav en "blandet stemning" og dernæst, at afsyngelsen af nationalsangen *kan* forbindes med Dansk Folkepartis politik, men at det på den anden side ikke er det, som deltagerne *ønsker at nationalsangen bør forbindes med*. I det talen falder på nationalisme, nuancerer S billedet med følgende udtalelse:

Nationalisme er jo ikke negativt nødvendigvis, fordi nationalisme er også bare, at det er fedt at være her og sådan, men så snart nationalismen bliver ekskluderende så er det jo der, hvor det begynder at være svært at forholde sig til. Sådan har jeg det i hvert fald selv hvis vi kun kan være Danmark for danskere sådan - hvis det er det der kommer frem, så er det for mig en helt forkert form for nationalisme (140S)

Der synes at være bred enighed om, at fokusgruppemedtagerne ikke ønsker, at højskolesang generelt og sang af "Der er et yndigt land" specifikt bør forbindes med en ekskluderende form for nationalisme. Et eksempel herpå er fx D, der udtaler: "Ja, jeg kan godt genkende de der følelser og det er ikke rigtigt det, man har lyst til at det skal repræsentere. Det er mere hvad hedder det noget åbenhed - fællesskabs[agtigt noget]" (77D). D udtaler sig om sangen til sangtænerne generelt og ikke specifikt i forhold til fællessang af "Der er et yndigt land", men udtalelsen kommer i forlængelse af samtalen om nationalsangen. Mens D og EM synes at forbinde den (stående) afsyngning af nationalsangen med en form for nationalisme, som de ikke har lyst til, at den skal repræsentere, synes E og S ikke eksplicit at artikulere, at de forbinder afsyngelsen med nationalisme. Som E udtrykker det, så finder hun det "højtideligt" (71E), og S synes heller ikke at opfatte det som nationalistisk at synge nationalsangen, hvilket ses af følgende udtalelse:

Altså for mig - det der med at synge "Der er et yndigt land" - har ikke noget at gøre med at stå og synge om Danmark som nationalstat. Det har bare noget [at gøre med] at synge om, vi har nogle smukke bøgeskove og sådan. Ja, vi har en nationalsang, der går tilbage til romantikken og sådan. Jeg synes bare, at det er historisk, og det er fedt, fordi vi har et smukt land og sådan. Det har jeg aldrig tænkt på den nationalistiske del i at stå at synge nationalsangen (13S)

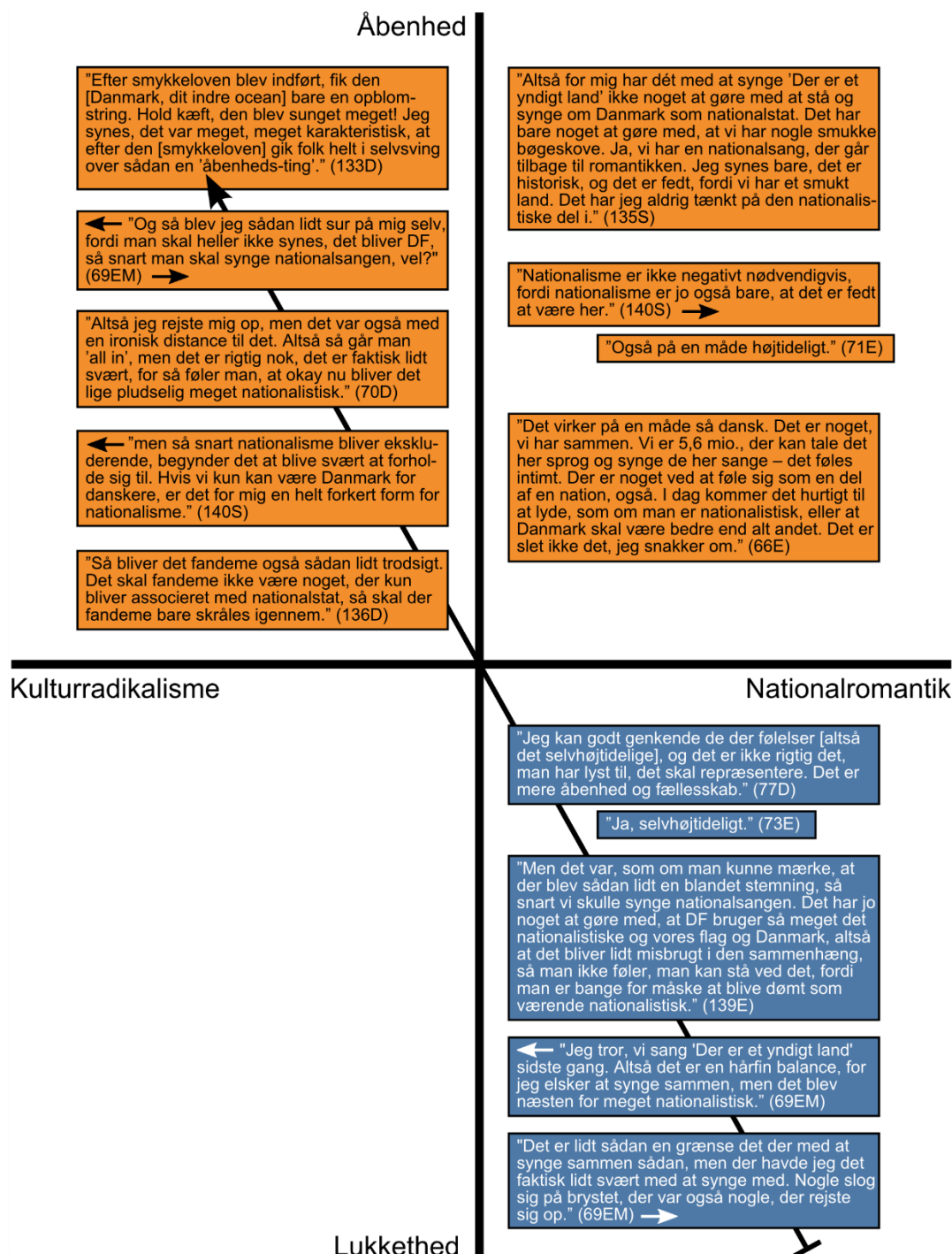
Som det udtrykkes ovenfor, så har S ikke forbundet det med nationalisme at stå at synge "Der er et yndigt land", men betoner derimod det historiske og arven fra romantikken.

Hvilken danskhed?

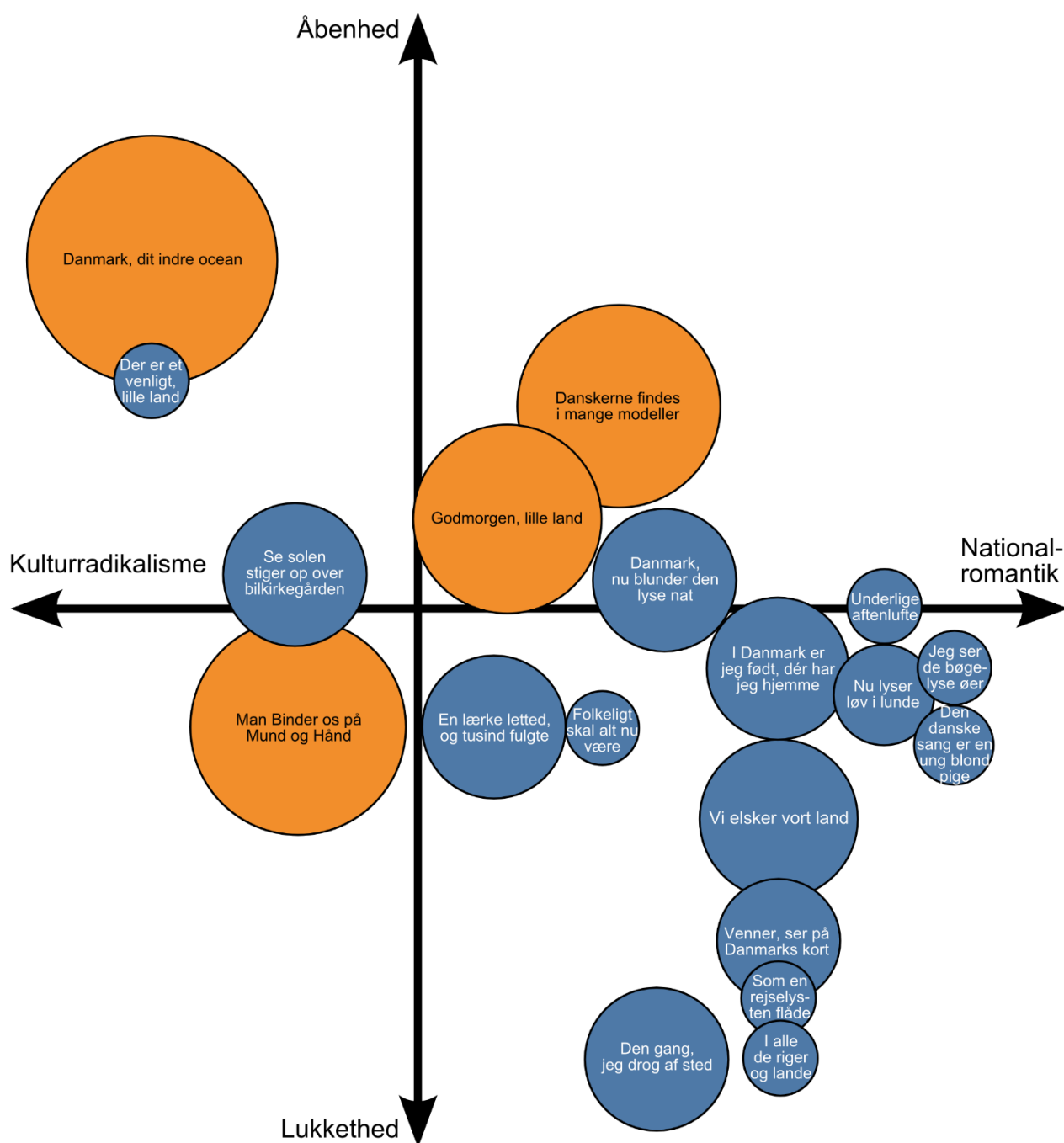
Der viser sig at være en sammenhæng imellem, hvilken form for danskhed fokusgruppedeltagerne ønsker at forbinde højskolesang med og den danskhed, som udtrykkes i de danskhedsrelaterede sange, som har fået flest stemmer ved de 17 sangaftener i København, Aarhus og Aalborg. Fokusgruppedeltagerne ønsker at forbinde højskolesang med en danskhed, der er åben og kulturradikal eller åben og nationalromantisk (orange) (fig. 7)³⁷. Dette modsvarer af, at de fleste af de mest populære danskhedsrelaterede sange (6-13 stemmer), kan karakteriseres med denne danskhed (orange) (figur 8). Desuden er *ingen* af de danskhedsrelaterede sange, som har fået flest stemmer, placeret i den kvadrant, der repræsenterer en lukket og nationalromantisk danskhed³⁸ (fig. 8). Dette modsvarer af at fokusgruppedeltagerne heller ikke ønsker at forbinde højskolesang med en lukket og nationalromantisk danskhed (fig. 7). En interessant sammenhæng er også, at D udtaler, at "Danmark, dit indre ocean" (HS 381) – som er den danskhedsrelaterede sang, der har fået allerflest stemmer – blev sunget rigtig meget i forbindelse med indførelsen af det, der er blevet kaldt smykkebogen (133 D).

³⁷ Såvel fig. 7 som 8 er inspireret af Larsens "typologi over nationale forestillinger" (2016, specielt s. 18), der viser, hvordan danskernes nationale forestillinger har udviklet sig og Andersens (2004) visning af, hvordan repertoire i forskellige udgaver af Højskolesangbogen har udviklet sig.

³⁸ De sange, der er i nederste, højre kvadrant er godt nok flest i antal, men det skyldes, at der blandt de danskhedsrelaterede sange i HS18 som helhed findes flest, der kan karakteriseres med denne danskhed.

Figur 7. Figuren viser udtalelser, hvori fokusgruppedeltagerne forholder sig til forholdet mellem danskhed og højskolesang. De orange citater viser den danskhed, som fokusgruppedeltagerne ønsker at forbinde højskolesang med, og de blå citater viser den danskhed, som fokusgruppedeltagerne ikke ønsker at forbinde højskolesang med. De citater, hvor der er pile og har samme reference til transskriptionen, hører oprindeligt sammen og udgør altså én ytring. Når citaterne er delte, skyldes det, at én del af den samlede ytring holdningsmæssigt hører under én kvadrant, mens den anden del af den samlede ytring holdningsmæssigt hører under en anden kvadrant. Pilen, der går fra nederste højre kvadrant til øverste venstre kvadrant viser, at deltagerne ikke ønsker af forbinde højskolesang med en lukket og nationalromantisk danskhed (men alligevel kommer til det), men derimod med en åben og kulturradikal danskhed.

Figur 8: Figuren viser sangtitlernes fordeling i forhold til akserne kulturradikalisme $\leftrightarrow$ nationalromantik og åbenhed $\leftrightarrow$ lukkethed. Cirklerens areal er udtryk for antallet af stemmer: jo større areal, desto flere stemmer. Mens sangtitler, der er afbildet med blå cirkler har fået 1-3 stemmer hver, har sangtitler der er afbildet med orange cirkler, fået 6-13 stemmer hver. Kulturradikalismen er en bred og sammensat strømning, men hér forbindes ordet kulturradikalisme med en ironisk og kritisk holdning til en nationalromantisk opfattelse af danskhed. Nationalromantik er hér brugt i den betydning, at Danmarks natur, fortid, flag og andre nationale symboler er vigtige og hyldes. Hvad angår begreberne åbenhed og lukkethed, sigtes der til graden af territorial afgrænsning over for andre nationer og/eller kulturel afgrænsning over for andre folkeslag.

Den gode højskolesang

De unges holdninger til repertoiret

Eksisterende højskolesange

I interviewet spurgte jeg, hvad der ifølge fokusgruppedeltagerne kendetegner en god højskolesang. Fokusgruppedeltagerne lægger vægt på både tekst og melodi. EM mener, at teksten "bare [er] så vigtig" (260EM). Hvad angår melodien lægger D vægt på, at den skal være enkel, men heller ikke *for* enkel (259D). Med melodiernes enkelhed mener E, at melodierne skal være lette at følge, eller som hun udtrykker det, skal man kunne "regne ud hvordan melodien går"³⁹ (270E). D giver udtryk for, at hvis der "kommer rigtigt mange vers", må melodien "godt blive lidt mere avanceret" (259D). Som et eksempel på en avanceret melodi, som kræver at blive sunget adskillige gange for at læres, nævner E "Duerne flyver" (HS 126). D fremhæver sange af Poul Henningsen som eksempler på sange, der i kraft af deres melodiske kompleksitet er gode, men udfordrende. Som konkret eksempel nævner D "I dit korte liv" (HS 111) af Poul Henningsen som én af sine favoritsange. Sangen betegnes som "superspændende" med "tre skift", men også som en sang, man "faktisk [skal] lære" (278D).

Mulige, fremtidige højskolesange

I løbet af interviewet spurgte D de øvrige fokusgruppedeltagere om, hvilke nyere sange de eventuelt måtte ønske sig i en ny udgave af HS (278D). Som opfølgning spurgte jeg fokusgruppedeltagerne, hvad de ville vægte, hvis de sad i det udvalg, der skulle fastlægge repertoiret i en ny udgave af HS. Hvad angår repertoireønsker til en ny udgave af HS faldt svarene i følgende grupper: 1) Sange med et pop- eller pop/rock musikalsk idiom som sange af Alberte, Thomas Helmig og TV2 (279EM;280D) 2) sange med et pop/folk musikalsk idiom som sange af Folkeklubben (307D) og Benny Holst (312D).

Afrunding

I specialets indledning stillede jeg spørgsmålet: "Hvordan kan det være at nogle danske unge anno 2017 har lyst til at deltage i højskolesangafterner, som af mange kan opfattes som en gammeldags beskæftigelse, når ungdomslivet normalt forbindes med forhold som fx gå-i-byen-kultur, sociale medier og Netflix – altså alle forhold, der kan betegnes som nutidige og moderne". Det har jeg besvaret gennem underspørgsmålene: 1) Hvad synger de unge, 2) hvorfor synger de unge og 3) hvad er en god højskolesang for de unge.

De unges sangvalg

I forhold til underspørgsmål 1 har min undersøgelse vist, at de unge ved sangafternerne i København, Aarhus og Aalborg har valgt 37. pct. af sangene i HS18. Undersøgelsen har desuden vist, at de unge ved

³⁹ Det siges i forbindelse med, hvordan en melodi er, hvis den er for svær. Altså at det så ikke er muligt at "regne ud hvordan melodien går" (272E).

sangaftenerne oftere vælger sange rytmiske sange og nyere viser og sjældnere vælger enkel folkelige sange, virtuose sange, ældre viser, rytmiske salmer og salmer i øvrigt. Derudover viser undersøgelsen, at de unge ved sangaftenerne i højere grad vælger sange, hvis tekst og melodi er skrevet efter år 1950, og som jeg har karakteriseret som *moderne* og i mindre grad sange, hvis tekster og melodier, jeg har karakteriseret som *traditionelle* (1900-1950) eller *gamle* (-1899). Hvad angår Højskolesangbogens kategorier, vælger de unge til højskolesangaftenerne ofte kategorierne Frihed og fællesskab, Liv, Kærlighed, Sprog og Ånd og Året og sjældnere kategorierne Aften, Morgen, Tro, Norden, Historien, Folkeviserne og Bibelhistorien.

Derfor synger de unge

I forhold til underspørgsmål 2) - "Hvorfor synger de unge?" - fandt jeg frem til følgende 3 temaer: Eksistens, samvær og danskhed. Jeg vil i det følgende kort opsummere, hvad jeg har fundet frem til under disse tre underoverskrifter.

Eksistens

I forhold til temaet *eksistens* bruger (nogle af) fokusgruppedeltagerne højskolesangaftenerne til, hvad jeg har valgt at kalde *selv- og omverdenstolkning*. Det viser sig for eksempel ved, at højskolesangaftenerne påvirker de unges oplevelse af *tid* under selve sangaftenerne, men også at sangaftenerne får dem til at reflektere over tid generelt. I den forbindelse bragte jeg Pahuus' (2015) begreber om *tidsknaphedens tid* og *nærværets tid* (s. 202-203) i spil, fordi jeg fandt disse begreber sigende for nogle af fokusgruppedeltagernes oplevelser. Fokusgruppedeltagernes oplevelser i forhold til eksistensen satte jeg desuden i forbindelse med og fortolkede Carlsens beskrivelse af fællessang som *protestsang* (2004, specielt s. 6; 2006-2007, specielt s. 148). I analysen fortolkede jeg også fokusgruppedeltagernes beskrivelser af højskolesang ud fra begrebet *epifani* med udgangspunkt i den måde, som Carlsen knytter begrebet til fællessang (specielt s. 146-148).

Samvær

I analysen af hvilken rolle *samværet* under højskolesangaftenerne spiller for fokusgruppedeltagerne inddelte og fortolkede jeg deres svar ud fra 4 underoverskrifter 1) Højskolesang som medium og ramme, 2) Bedre end "skærm", "telefon og skide solbriller", 3) Et aktivt og inkluderende fællesskab og 4) At åbne sig og at gemme sig. Under første underoverskrift behandlede jeg, hvordan højskolesang fx gav mulighed for at være sammen uden at behøve at snakke sammen eller finde emner for samtalen (fx 48S og 47D). Under overskriften *Bedre end "skærm", "telefon og skide solbriller"* handlede det fx om forskellen på at hygge med at se film og at deltage i højskolesangftenen. Derudover behandlede underafsnittet det forhold, at højskolesangaftenerne gav mulighed for en direkte ansigtskontakt fx ved at "smile til folk, man ikke kender" (50EM). Tredje underoverskrift behandlede bl.a. det forhold, at der ved højskolesangaftenerne opstod et *lille* og et *stort* fællesskab, hvor der ved førstnævnte var tale om den vennegruppe, man sad ved, og hvor der ved

sidstnævnte var tale om den samlede gruppe mennesker ved højskolesangafterne. Derudover handlede underafsnittet om forskellen mellem at deltage i højskolesangafterne og en anden aktivitet (som brætspil), der også vedrørte ansigt-til-ansigt-kontakt. Sidst i underafsnittet beskæftigede jeg mig med, hvordan fællessangen har med krop og følelser at gøre, og her gav fokusgruppedeltagerne bl.a. udtryk for, at fællessangen skaber "noget magi" (402S) eller giver oplevelsen af "katarsis" (406E). I underafsnittet "at åbne sig og at gemme sig" beskæftigede jeg mig med, hvordan højskolesangafterne for nogle vedkommende gav mulighed for at "gemme sig væk i mængden" (11D; 9EM) og for andres vedkommende på en måde gjorde det modsatte, forstået på den måde, at man ved højskolesangafterne netop ikke kunne "gemme sig så meget væk" (42E).

Danskhed

I forhold til dette punkt viste analysen, at alle fokusgruppedeltagerne på en eller anden måde forholdt sig til fællessangens betydning i forhold til det *nationale*. Det var især E som direkte udtrykte, at fællessangen gav hende en følelse af at tilhøre en nation og altså en følelse af at tilhøre, hvad man med Andersens (1991) ord kunne betegne som et 'forestillet fællesskab'. Spørgsmålet om fællessangen og det nationale kom især til udtryk i fokusgruppedeltagerens forhold til nationalsangen "Der er et yndigt land" (HS 347), som de havde et ambivalent forhold til, idet flere af fokusgruppedeltagerne på en eller anden måde forbandt afsyngelsen af denne sang med noget, der var *for nationalistisk* (69 EM), mens andre fx stod op under afsyngelse og indtog en "ironisk distance" (70D). Gennemgående var de enige om, at de ikke *ønskede* at forbinde afsyngelsen af nationalsangen med noget nationalistisk, men var bange for, at et engagement i sangen af andre kan tolkes som noget nationalistisk. De kom i den forbindelse ind på, at denne følelse kan være opstået af, hvad de opfatter som Dansk Folkepartis misbrug af nationale symboler som fx Dannebrog (Adriansen 2003).

Hvad angår de danskhedsrelaterede sange, som jeg i analysen har placeret i koordinatsystem, viste det sig, at langt de fleste af de sange, som jeg mener repræsenterer en nationalromantisk og lukket danskhed har fået *få* stemmer (1-5), mens de 4 sange, som har fået en del *flere* stemmer (6-13) *ikke* repræsenterer en nationalromantisk og lukket danskhed. To af sangene – "Godmorgen lille land" (HS 30) og "Danskerne findes i mange modeller" (HS 201) – mener jeg repræsenterer en nationalromantisk og åben danskhed, mens "Man binder os på mund og hånd" (HS 511) udtrykker en kulturradikal og lukket danskhed. Endelig er der – med flest stemmer (af de danskhedsrelaterede sange) – "Danmark, dit indre ocean" (HS 381), som jeg mener udtrykker en kulturradikal og åben danskhed. I den forbindelse peger D på, at denne sang blev sunget meget i forbindelse med indførelsen af det, der blev kaldt smykkebogen (133 D). I forlængelse af denne analyse, der var skitseret i et koordinatsystem, foretog jeg en lignende analyse – ikke af de danskhedsrelaterede *sange* – men derimod af, hvad fokusgruppedeltagerne *mener* om forholdet mellem fællessang og det nationale, og her viste sig den klare tendens (vist ved pilen i koordinatsystemet), at fokusgruppedeltagerne *kom til at* eller

frygtede at forbinde fællessangen med en lukket og nationalromantisk danskhed, men *ønskede* af forbinde det med en i første omgang åben og kulturradikal danskhed og i næste omgang en nationalromantisk og åben danskhed.

Jeg mener, at fokusgruppedeltagernes ambivalente forhold til nationalsangen og forholdet mellem fællessang og det nationale er interessant i forhold til Wierød (2016), der grundlæggende mener, at det i højere grad i dag er selve *sangsituationen*, der er det centrale og ikke så meget teksternes *indhold* eller sangens samfundsmæssige funktion, der er vigtig (specielt s. 24-26). Som eksempel anvender hun "Dengang jeg drog af sted" (HS 488) som i 1800-tallet blev anvendt til at mobilisere modstand mod tyskerne (Wierød, 2016, s. 25), men som i dag på Fairbar mere anvendes for "sin melodis fornøjelige march-rytmes skyld" (Wierød, 2016, s. 26), som fungerede som "en passende stemningsskaber – i modsætning til ordene, som man ikke hører, når musikken spiller" (Wierød, 2016, s. 26). Men jeg mener, at de unges forhold til "Der er et yndigt land" (HS 347) og danskhedsrelaterede sange i øvrigt kan bruges til at nuancere Wierøds tese. For fokusgruppedeltagerne ser det ikke ud til – i alle tilfælde i hvert fald – at de danskhedsrelaterede sanges "budskab" blot "opsluges ... af musikkens lyd" og sangene altså bliver deres "*eget* formål [original kursiv]" – som Wierød (2016) mener det gør generelt for fællessangen i dag og specifikt med "Dengang jeg drog af sted", når den synges ved højskolesangafterne på Fairbar. Fokusgruppedeltagerne synes i høj grad at forholde sig til *indholdet* af disse sangtekster og sætte det i forbindelse med spørgsmålet om det nationale og det politiske.

Den gode højskolesang

I forhold til det tredje underspørgsmål – "Hvad er en god højskolesang for de unge" – viser det sig, at fokusgruppedeltagerne lægger vægt på, at melodierne hverken må være for svære eller lette. På spørgsmålet om nye sange i den kommende udgave af højskolesangbogen peger fokusgruppedeltagerne på, at de godt kunne tænke sig at have sange med fra fx Alberte, Thomas Helmig og TV2 (rock og pop/rock) (279EM;280D) og Folkeklubben (307D) og Benny Holst (Folk) (312D). Fokusgruppedeltagernes ønsker til repertoire i en kommende udgave af Højskolesangbogen synes at ligge på linje med det repertoire, som Greve (2012, s. 50-51) og Henrik Marstal (fra: Greve, 2012, s. 50-51) mener, der i højere grad burde have været med i den nuværende udgave af Højskolesangbogen – altså "nyere populærmusik" som fx "Peter Sommer, Anne Linnet, C.V. Jørgensen, osv." (Greve, 2012, s. 50).

Referencer

- Abrahamsen, P. (1998). Fællessangen i det moderne samfund. I E. Aller & M. Schelde (red.), *Sangen i skolen: Om fællessangen i skole og samfund før og nu* (s. 14-22). Hjørring: Dafolo.
- Adriansen, I (2003). *Nationale symboler i Det Danske Rige 1830-2000 Bind I fra undersåtter til nation*. København: Museum Tusculanum.
- Andersen, K.D. (2004). *Højskolesangbogen – en vej til folkelig dannelse?: en undersøgelse af Højskolesangbogen som middel til dannelse set i relation til højskolens dannelsesprojekt, 'den folkelige oplysning'* (upubliceret specialeafhandling) Danmarks Pædagogiske Universitet.
- Andersen, K.D. (2006-2007). Højskolesangbogen – en vej til folkelig dannelse? I J. Carlsen, H. Kelstrup, H. Nielsen & H. Wigh-Poulsen (red.), *Vartovbogen. Højskolesang* (s. 109-122). København: Vartov.
- Anderson, B. (1991). *Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism*. London: Verso.
- Bak, K. (1977). *Højskolesangbogens historie: Et bidrag til den grundtvigske folkehøjskoles historie*. Odense: Nordisk.
- Bak, K.S. (2005). Fællessang og danskhed. I J.H. Koudal (red.), *Folkemindesamlingens kulturstudier: Bd. 6. Musik og danskhed: Fem faglige bidrag til debatten om nationalitet* (s. 100-122). København: C.A. Reitzel.
- Blacking, J. (1974). *How musical is man?* Seattle: University of Washington Press.
- Bonde, L.O. (2015). "Det man hører er man selv": Musik og identitet set gennem musikforskningens briller. *Kulturstudier*, 6(2), 9-36. <https://tidsskrift.dk/fn/issue/view/3324/176>
- Boolsen, M.W. (2008). *Spørgeskemaundersøgelser: fra konstruktion af spørgsmål til analyse af svarene*. København: Hans Reitzel.
- Brinkmann, S. (2016). *Ståsteder: 10 ideer til en ny verden*. København: Gyldendal.
- Brunsbjerg, O. (2006-2007). Den nye højskolesangbog – et indblik i sangbogsudvalgets værksted. I J. Carlsen, H. Kelstrup, H. Nielsen, & H. Wigh-Poulsen (red.), *Vartovbogen. Højskolesang* (s. 85-88). København: Vartov.
- Carlsen, J. (2004). *Hvorfor synger vi?* I V. Nørgaard, & R.A. Jensen (red.), *Sange til morgen og aften: Klaverarrangementer med tekst og becifring* [sangbog med tekst, noder og becifringer] (s. 6-7). København: Wilhelm Hansen.
- Carlsen, J. (2006). Dåser rasler i morgengry. I K. Bjerre (red.), *Sanghåndbogen* (s. 141). København: Folkehøjskolernes forening.
- Carlsen, J. (2006-2007). synge vil vi I J. Carlsen, H. Kelstrup, H. Nielsen & H. Wigh-Poulsen (red.), *Vartovbogen. Højskolesang* (s. 143-156). København: Vartov.

- Clausen, K. (1948). Folkelig sang i Danmark. I B. Hjelmberg & B. Saltoft (red.), *Om Musik: Haandbog i Musikkundskab*, bd. II (s. 126-176). København: Kirkeskov.
- DR (2015). *Den danske sang: Klassisk Top 50* [sangbog]. København: Wilhelm Hansen.
- Drengsgaard, S. (2015, 8. juni). Højskolesange hitter blandt unge. *Kristeligt Dagblad*. Hentet d. 3. december 2019 fra <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/hojskolesang-hitter-blandt-unge>
- Gravesen, F. (1977). Musikanalyse med samfundsperspektiv: Om musikkens betydning og musik med ideologisk/politisk funktion. I F. Gravesen (red.), *Musik og samfund* (s. 247-294). København: Gyldendal.
- Greenbaum, T.L. (2000). *Moderating focus groups: A practical guide for group facilitation*. London: Sage.
- Gregersen, K. (1992). Dansk standard for udskrifter og registrering af talesprog, 2. udgave Tillæg A til SNAK 5. årg., 1992 hentet d. 20 december 2019 fra <https://www.yumpu.com/da/document/read/18308022/dansk-standard-for-udskrifter-og-registrering-af-talesprog-2>
- Greve, J. (2012). *Er den danske sang en 'ung blond pige'? – forståelser af 'musikalsk danskhed' i højskolesangbogens 18. udgave* (upubliceret specialeafhandling). Københavns Universitet.
- Grundtvig, N.F.S. (1929). Om indretningen af Sorø Academi til en folkelig Højskole. I E.J. Borup & F. Schrøder, *Haandbog i N.F.S. Grundtvigs skrifter* (s. 128-134). København: H. Hagerup.
- Halkier, B. (2016). *Fokusgrupper* (3. udg.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Højskolesangbøgerne (u.å.). Akkompagnement til 100 populære sange. *Højskolesangbogen* Hentet d. 20 december 2019 fra <https://www.hojskolesangbogen.dk/syng-med/100-populaere-sange/>
- Højskolesangbogenb (u.å.). Nye sange. *Højskolesangbogen* Hentet d. 9. december 2019 fra <https://www.hojskolesangbogen.dk/om-sangbogen/historie-om-bogen/18-udgave/nye-sange-i-18-udg/>
- Ingemann, B.S. (1989). *Lysets Engel. Udvalgte Digte ved Dan Turéll*. København: Gyldendal.
- Jensen, R.A (2006). *Højskolesangbogen*. København: Folkehøjskoleforeningen i Danmark.
- Kjær, L.S. (1989). *Højskolesangbogens historie – med særligt henblik på en undersøgelse af kriterierne for udvælgelsen af sange til den 17. udgave af Højskolesangbogen* (upubliceret specialeafhandling). Aalborg Universitet.
- Koudal, J. H. (2006). Århundredets danske sang. *Folk og Kultur, årbog for Dansk Etnologi Og Folkemindevidenskab*, 35(1), 130-156 fra <https://tidsskrift.dk/folkogkultur/article/view/65990/94920>
- Krueger, R.A. (1998). *Moderating focus groups*. London: Sage.
- Krueger, R.A. (2002, oktober). *Designing and conducting focus group interviews*. Hentet d. 20. december 2019 fra <https://www.eiu.edu/ihec/Krueger-FocusGroupInterviews.pdf>

- Kulturministeriet (2006). *Kulturkanon* (2. udgave). København: Politiken.
- Larsen, C.A. (2016). *Den danske republik: Forandringer i danskernes nationale forestillinger*. København: Hans Reitzel.
- Marstal, H. (2005). *Sange fra glemmebogen – eller huskekager fra fortiden? Forvaltninger af traditionelle sangrepertoarer i dansk rock omkring årtusindskiftet* (upubliceret ph.d.-afhandling). Københavns Universitet.
- Marstal, H. (2006, 18. oktober). Den nye Højskolesangbog er en anakronisme. *Kristeligt Dagblad*. Hentet d. 3. januar 2019 fra <https://www.information.dk/2007/07/nye-hoejskolesangbog-anakronisme>
- Mortensen, T. (1966). "Schein des Bekannten" i Carl Nielsens sange – *Et bidrag til musikanalyse*. I A. Gravgaard, E.B. Nielsen & K. Clausen (red.), *Oplevelser og studier omkring Carl Nielsen: 7 bidrag* (s. 79-88). Danmarks Sanglærerforening.
- Nielsen, F.V. (1998). *Almen musikdidaktik* (2. reviderede og bearbejdede udgave) København: Akademisk.
- Overgaard (2017). *Uden titel*. Hentet den d. 28. september 2017 fra <http://www.grundtvig.dk/hvem-er-grundtvig/grundtvig-og-kulturen/hoejskolebevaegelsen.html>
- Pahuus, M. (2015). Vort forhold til fremtiden: En eksistentiel-fænomenologisk undersøgelse. I K.D. Keller (red.), *Skriftserie om eksistentiel fænomenologi: Bd. 1. Den menneskelige eksistens: Introduktion til den eksistentielle fænomenologi* (s. 199-212). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Pearce, E., Launay, J., & Dunbar, R.I.M. (2015). The Icebreaker effect: singing mediates fast social bonding. *Royal Society Open Science* hentet den 11. december 2019 fra <https://royalsocietypublishing.org/doi/pdf/10.1098/rsos.150221>
- Pedersen, E. (2018, 31. januar). Her er de 100 mest populære højskolesange. *Kristeligt Dagblad*. Hentet d. 24. februar 2018 fra <https://www.kristeligt-dagblad.dk/her-er-de-100-mest-populaere-hoejskolesange>
- Ulrik, H. (1994). This is the way it goes [optaget af B.H.] på *Strange World* [CD] København: Stunt Records.
- Weil, S. (2002). *The need for roots: Prelude to a declaration of duties towards mankind*. London: Routledge.
- Wierød, L. (2016). Sangkultur i dag – fra samfundstjeneste til autonomi. I S. Isaksen, & P. Frost (red.), *Hjertesproget: 16 forsknings- og praksisbaserede studier af sangens egenskaber, vilkår og virkning* (s. 19-26). Herning: Videncenter for Sang/Sangens Hus.

Bilag

I den følgende oversigt over bilag skelner jeg overordnet mellem bilag til *andre* undersøgelser og bilag, der vedrører min *egen* undersøgelse.

Oversigt over bilag

Bilagene er ordnet på den måde at de får nummer efter, hvornår det første gang bliver behandlet centralt i specialet.

Andres undersøgelser

- Bilag 1 – Højskolesangbogens kanon
- Bilag 2 – Den folkelige fællessangs kanon
- Bilag 3 – Nytilføjede sange i den 18. udgave af Højskolesangbogen
- Bilag 4 – Top 100 for HS18
- Bilag 5 – Top 50
- Bilag 6 – 1999-undersøgelsen
- Bilag 7 – Kulturkanon

Egne undersøgelser

- Bilag 8 – Kvantitativt hoveddataskema
- Bilag 9 – Spørgeskema
- Bilag 10 – Resultater af spørgeskemaundersøgelsen
- Bilag 11 – Moderatorguide
- Bilag 12 – Samtykkeerklæring
- Bilag 13 – Transskription af interview
- Bilag 14 – Beregning af forventede og observerede antal sangtitler

Andres undersøgelser

Bilag 1 - Højskolesangbogens kanon

Dette bilag baserer sig på et bilag i Andersen (2004, s. 117-118)

Titel
Den signede dag med fryd vi ser
Morgenstund har guld i mund
Lysets engel går med glans
Nu vågne alle Guds fugle små
I østen stiger solen op
Gud ske tak og lov
Nu titte til hinanden
Morgenhanen atter gol
Se, nu stiger solen af havets skød
Til himlene rækker din miskundhed, Gud
Hyggelig, rolig
Op, al den ting, som Gud har gjort
Giv mig, Gud, en salmetunge
Lovsynger Herren
Om alle mine lemmer
Alt, hvad som fuglevinger fik
Alt står i Gud faders hånd
Lille Guds barn! hvad skader dig
Blomstre som en rosegård
Ind under jul, hvor er det trist
Velkommen igen, Guds engle små
Et barn er født i Betlehem
Julen har englelyd
Julen har bragt velsignet bud
Julebudet til dem, der bygge
Dejlig er jorden
Dejlig er den himmel blå
Hil dig, Frelser og forsoner
Krist stod op af døde
Tag det sorte kors fra graven
Som forårssolen morgenrød
I al sin glans nu stråler solen
Kom, Gud Helligånd, kom brat
Kom, sandheds Ånd! Og vidne giv
Kærlighed og sandheds ånd
Helligånd, vor sorg du slukke
Var I ikke gallilærer
Sov sødt, barnlille
Vidunderligst af alt på jord
O kristelighed
Øjne! I var lykkelige

På Jerusalem det ny
Herren han har besøgt sit folk
Min mund og mit hjerte
Guds ord, det er vort arvegods
Guds fred er mer end englevagt
Moders navn er en himmelsk lyd
Vort modersmål er dejligt
Jeg gik mig ud en sommerdag at høre
Derfor kan vort øje glædes
Til sagn og sange og eventyr
Sangen har lysning, og derfor den gyder
Kirkeklokke! Mellem ædle malme
Ingen har guldtårer fældet
Der skinner en sol i lys og løn
Hvad solskin er for det sorte muld
I Danmark er jeg født og båret
I Danmark er jeg født, dér har jeg hjemme
Fæderneland
Rosen blusser alt i Danas have
Langt højere bjerge så vide på jord
Der er et yndigt land
Underlige aftenlufte
Fo' ajle di små blomster dæ' dog æ' te' i år
Jylland mellem tvende have
Der er et land så kosteligt
Jyden han er stærk og sej
Yderst mod nord lyser en ø
Ja, vi elsker dette landet
Og ræven lå under birkerod
Du gamla, du fria, du fjålilhåga Nord
Till Østerland vill jag fara
Kristallen den fina som solen månd' skina
Ack, Värmeland, du sköna
Vårt land, vårt land, vårt fosterland
Hör, hur härligt sången skallar
I sne står urt og busk i skjul
Velkommen, lærkelil
Våren er i luften
Den kedsom vinter gik sin gang
Jeg vælger min april
Storken sidder på bondens tag
Vi elsker vort land
Nu falmer skoven trindt om land
Skyerne gråne, og løvet falder
Asken, som ved Urdas kilde
Skøn Freja, som havde et smykke af guld
Sol er oppe
I gamle dage det var engang

I alle de riger og lande
Ved lejre græsse nu får på vold
Vær hilset, mit gamle fædreland
Habor kom fra Norges fjelde
Kong Vermund den gamle
Danmark, dejligst vang og vænge
Slaverne rådde på Østersø
Om Danemarks kvide der lød en sang
Den snor, som lægges af strenge tre
Alle små fugle, i skoven er
I Skanderborrig enge
På Tave bondes ager ved Birkende by
Kong Kristjan stod ved højen mast
Før var der knap skrevet på dansk en bog
For bønder himlens fugle mer
Lynildsmand, som for vort øje
Kommer hid, I piger små
Sig nærmer tiden, da jeg må væk
Dengang jeg drog af sted
Påskeklodden kimed mildt
Det var en sommerkorgen
Slumrer sødt i Slesvigs jord
Hvad synger du om
Den ti, te do draw fra mæ
Jeg vil væge mit land
Det som lyser over vangen
Vi fik ej under tidernes tryk
Den trænger ud til hvert et sted
Venner, hvor er vort fædreland dog kønt
Gud planted en have fra øst til vest
Abraham sad i Mamre-lund
Sara var død, i sin enlighed
Kong Farao var en ugudelig krop
Jeg gik i marken og vogtede får
Mellem brødre kaldt den lille
Foragter ej de ringe dage
Der sad en fisker så tankefuld
Apostlene sad i Jerusalem
Udrundne er de gamle dage
Folkeligt skal alt nu være
Nu skal det åbenbares
Er lyset for de lærde blot
Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord
På det jævne, på det jævne
Det hørtes sige, da vi fik fred
Frihed er det bedste guld
Frihed er det bedste ord
Undrer mig på, hvad jeg får at se

Hel tungt han efter sig foden drog
Hr. Peder kasted runer over spange
Roselil' og hendes moder
Mads Doss han war en køn koltringsknæjt
Dronning Dagmar ligger ud i Ribe syg
Hr. Vismer, han red sig til elvebro
Hr. Oluf, han rider så vide om land
Jeg var mig en fattig ungersvend
Jeg tjente mig i kongens gård
Agnete, hun stander
Prinsessen sad i højeloft
Og det var en løverdag
Det var en lørdag aften
Det haver så nyligen regnet. (Folkevisen)
Den sømand, han må lide
Den lyse dag forgangen er
Når mørket jorden bunder
Tiden skrider, dagen rinder
Fred hviler over land og by
Der står et slot i vesterled
Dagen går med raske fjed
Bliv hos os, når dagen hælder
Altid frejdig, når du går. Som nr. 565
Du som våed over barnelivet

Bilag 2 - Den folkelige fællessangs kanon

Dette bilag baserer sig på Andersen (2006-2007, s. 120)

Nummer i Højskolesangbogen	Titel i Højskolesangbogen
1	Den signede dag med fryd vi ser
7	Morgenstund har guld i mund
10	Nu vågne alle Guds engle små
11	I østen stiger solen op
13	Nu titte til hinanden
14	Se, nu stiger solen af havets skød
47	Op, al den ting, som Gud har gjort
72	Dejlig er jorden
88	Nu skal det åbenbares
89	Er lyset for de lærde blot
92	Hvad solskin er for sorte muld
95	Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord
157	Vort modersmål er dejligt
211	Skyerne gråne, og løvet falder
216	Blomstre som en rosegård
229	Et barn er født i Betlehem
230	Velkommen igen, Guds engle små

236	Julen har bragt velsignet bud
250	Dejlig er den himmel blå
252	I sne står urt og busk i skjul
265	Velkommen, lærkelil
289	Fo' ajle di små blomster dæ' dov æ' te' i år
303	I al sin glans nu stråler solen
316	Vi elsker vort land
341	Nu falmer skoven trindt om land
347	Der er et yndigt land
356	I Danmark er jeg født, dér har jeg hjemme
359	Jylland mellem tvende have
431	Det var en lørdag aften
471	I alle de riger og lande
487	Sig nærmer tiden, da jeg må væk.

Bilag 3 - Nytilføjede sange i den 18. udgave af Højskolesangbogen

Dette bilag baserer sig på Højskolesangbogenb, (u.å.)

Nummer i Højskolesangbogen	Titel i Højskolesangbogen	Tekstforfatter	Komponist
15	See, the golden sun	Jakob Knudsen	Oluf Ring
19	Nu drejer vort land sig mod solen	Jens Rosendal	Ole Ugilt Jensen
20	Som sol der rammer klodernes gang	Jens Rosendal	John Høybye
22	Look, real daylight soon	Benny Andersen	Benny Andersen
23	Morning has broken	Eleanor Farjeon	Cat Stevens
24	Morgenens grålys	Lisbeth Smedegaard Andersen	Birgitte Buur
26	Denne morgens mulighed	Johannes Møllehave	Mogens H. Pedersen
27	Solen begynder at gløde	Lars Busk Sørensen	Willy Egmose
28	Morgen, lys af muligheder	Lars Busk Sørensen	Irene Becker
29	Når solen fejer / Morgenhåb	Leif Rasmussen	Hans Dammeyer
30	Godmorgen, lille land	Niels Brunse	Carsten J. Mørch
31	Vær vågen en tidlig morgen	Ellen Heiberg	Michael Bojesen
32	Så kom den lyse morgen	Ellen Heiberg	Michael Bojesen
33	Lyset springer pludselig ud	Suzanne Brøgger	Willy Egmose
34	Når det spirer	Vagn Lundbye	Ib Nørholm
36	Almægtige og kære Gud	Johannes Jørgensen	Köln
51	Hvad vindes på verdens vidtløftige hav?	Ambrosius Stub	Freylinghausen

73	Jeg har en angst som aldrig før	H.C. Andersen	Egil Harder
74	Amazing grace	Trad.	Trad.
75	Nåden er din dagligdag	Johannes Møllehave	Martin Elmquist
76	Du, som gir os liv og gør os glade	Hans Anker Jørgensen	Mogens Jensen
77	Du satte dig selv i de nederstes sted	Hans Anker Jørgensen	Merete Wendler
78	Menneske, din egen magt	Lars Busk Sørensen	Willy Egmose
79	Überørt af byens travlhed	Lars Busk Sørensen	Klaus Brinch
80	Spænd over os dit himmelsejl	Leif Rasmussen	Hans Holm
81	Du kom til vor runde jord	Steen Kaalø	Hans Dammeyer
82	Blinkende dråber fra træernes grene	Ester Bock	Erling Lindgren
83	Troen er ikke en klippe	Jens Rosendal	Jens Nielsen
85	Tit er jeg glad	B.S. Ingemann	Carl Nielsen
96	A plain and active joyful life on earth	N.F.S. Grundtvig	Th. Laub
102	Jeg ved en lærkerede	Harald Bergstedt	Carl Nielsen
104	Jeg samler på de små børns smil	Nis Petersen	Mogens Jeremiin-Nissen
105	Forlad os vor skyld	Nis Petersen	Bjarne Haahr
110	Byens lys	Poul Henningsen	Bernh. Christensen
111	Tilgi' jeg sir et letsindigt ord	Poul Henningsen	Kai Normann Andersen
117	O at være en høne	Frank Jæger	Tony Vejslev
118	Begik du Livet, bedrev du Livet	Tom Kristensen	Hans Dammeyer
121	When I find myself in times of trouble / Let It Be	J. Lennon / P. McCartney	J. Lennon / P. McCartney
122	Med store undrende øjne	Halfdan Rasmussen	Erik Sommer
124	Mens jorden driver roligt rundt	Inger Christensen	Asger Pedersen
127	I see trees of green / What A Wonderful World	George Weiss / Bob Thiele	George Douglas
128	For livet, ikke for skolen	Poul Borum	Ib Nørholm
130	I en värld full av kosmiska under	Per Harling	Per Harling
132	Lazarus lå i sin grav	Johannes Møllehave	Mogens H. Pedersen
133	Floden er gammel	Benny Andersen	Benny Andersen
134	Barndommens land	Benny Andersen	Benny Andersen

135	En sø med en båd og en måge	Benny Andersen	Benny Andersen
137	Masser af succes	Kim Larsen / M. Mogensen	Kim Larsen
138	Om lidt bliver her stille	Kim Larsen	Kim Larsen
140	De kom flyvende med storken	Kim Larsen	Kim Larsen
141	Der er så meget der kan trykke	Erik Lindebjerg	Hans Holm
142	Hvad er vel livet uden musik	Thorkild Bjørnvig	Erling Lindgren
143	Hvad er år og hvad er alder	Thorkild Bjørnvig	Erik Sommer
144	Would you know my name / Tears In Heaven	Eric Clapton / Will Jennings	Eric Clapton
145	Kære linedanser, udspændt	Per Krøis Kjærsgaard	Per Krøis Kjærsgaard
146	Og rammer vilde vinde	Jens Rosendal	Peter Møller
147	Sat her i forvirringstiden	Jens Rosendal	Erling Lindgren
148	Nu regner det så stille	Niels Brunse	René A. Jensen
149	Folk er ikke maskiner	Niels Brunse	René A. Jensen
150	Dåser rasler i morgengry	Peter Laugesen / J. Kodal	Hans Ulrik
151	Jeg ser du er træt	Bjørn Eidsvåg	Bjørn Eidsvåg
170	Jeg lærte som lille	Kirsten Hammann	Tage Nielsen
171	Vi søger det frygtløst i dybet	M. Kyndrup / J. Johansen	M. Kyndrup / J. Johansen
172	Billeder af brand og mor	Peter Laugesen	Hans Ulrik
173	I'm a photographer	Peter Laugesen	Peter Navarro-Alonso
175	Freude, schöner Götterfunken	Fr. von Schiller	L. v. Beethoven
176	Should auld acquaintance	Robert Burns	Skotsk folkemelodi
178	At samles, skilles ad	Ukendt	Folkemelodi
179	Die Gedanken sind frei	Trad. 18. årh.	Omkr. 1815
187	Livet er en morgengave / Noget om helte	Halfdan Rasmussen	Robert Normann
188	Jorden drejer om sin akse	Halfdan Rasmussen	Mogens Jeremiin-Nissen
190	There are places I'll remember	J. Lennon / P. McCartney	J. Lennon / P. McCartney
191	What would you do / With A Little Help From My Friends	J. Lennon / P. McCartney	J. Lennon / P. McCartney
200	Se, hvilket menneske	Hans Anker Jørgensen	Merete Wendler
201	Danskerne findes i mange modeller	Ebbe Kløvedal Reich	Erling Lindgren
202	At kende sig selv	Jesper Kallesøe	Erik Sommer

203	When you're down and troubled / You Got A Friend	Carole King	Carole King
204	Über den Wolken	Reinhard Mey	Reinhard Mey
205	Jeg drømmer så tit om et sted	Hanne Kirk	Chr. Rudbeck / J. Bonderup
206	Hvor du sætter din fod	Jens Sejer Andersen	Sigurd Barret
217	Der er noget i luften	Vilhelm Gregersen	Vilhelm Gregersen
227	O du fröhliche	J.D. Falk	J.D Falk
235	Barn Jesus i en krybbe lå	H.C. Andersen	Niels W. Gade
237	Glade jul	B.S. Ingemann	Frans Gruber
238	Stille Nacht	Joseph Mohr	Frans Gruber
239	Silent night holy night	Joseph Mohr	Frans Gruber
240	Kom, alle kristne	Fr. Oakeley	John F. Wade
241	O come, all ye faithful	Fr. Oakeley	John F. Wade
242	Hark! The herald angels sing	Charles Wesley	Felix Mendelsohn-Bartholdy
243	Hør, hvor englesangen toner	Charles Wesley	Felix Mendelsohn-Bartholdy
244	Away in a manger	Ukendt	England
245	Nu tændes tusind julelys	Emmy Köhler	Emmy Köhler
246	And so this is christmas	J. Lennon / Y. Ono	J. Lennon / Y. Ono
260	Nu leger tidlig forårssol	Piet Hein	Jens Nielsen
262	Hvad var det dog der skete / den blå anemone	Kaj Munk	Egil Harder
267	Oh what a day today	Ludvig Holstein	P. Schierbeck
284	Verden er vaad og lys	Morten Nielsen	Aksel Krogslund Olesen
293	Komm lieber Maj	Chr. A. Overbeck	W.A. Mozart
296	Det dirrer i luften af dråbestøv	W. Heinesen	Kristian la Cour
297	Sangen som sol og syrener	Sebastian	Sebastian
298	Du skal inte tro det bliver sommer / Idas Sommervisa	Astrid Lindgreen	George Riedel
299	Fra påskeblæst til pinsesol	Alex Garff	Klaus Brinch
305	Ge haus, mein Herz	Paul Gerhardt	Genève
306	Det dufter lysegrønt af græs	Carl David af Wirsén / Johannes Johansen	Waldemar Åhlén
320	Du friske varme sommerluft	H.C. Andersen	Vagn Nørsgaard
322	Se nordenvindens jagen	Thøger Larsen	Erling Lindgren
326	Det er igen den fine, lyse nat	Hans Hartvig Seedorf	Bjørn Hjelmberg

328	Natten ser med milde øjne	Niels Green-Hansen	Keld Telén
329	Hver gang en sommer / Sommerens ø?	Piet Hein	Mogens Jermiin-Nissen
330	Vor sommer er solstrejf	Piet Hein	Kristian la Cour
337	Æbler lyser rødt på træernes grene / Sensommervise	Kirsten Jørgensen	Finn Jørgensen
342	Du bakkebløde bondeland	Henning Toft Bro	Henrik Thorngaard
343	Nu lyser bøgens blade atter op	Ole Hyltoft	Finn Jørgensen
344	Nu hælder året mod sit fald	Martin Jensen	Claus Poulsen
358	Where the roads bends	H.C. Andersen	J.C. Gebauer
361	Jeg ved, hvor der findes en have	Mads Hansen	J.A.P Schultz
382	Stenen slår smut	Søren Eppler	Henrik Birk Andersen
383	Farvernes landskab	Jens Rosendal	Valdemar Rasmussen
384	Danmark gamle barndomsland	Klaus Rifbjerg	Christian Alvad
385	Der er et venligt lille land	Bertel Haarder	Bodil Heister
386	En stribe grønt	Beatrice Vibe	Per Drud Nielsen
388	Nunarput utoqqarsuanngoravit	Henrik Lund	Jonathan Petersen
390	Nuna asiilasooq	Jonathan Petersen	Jonathan Petersen
392	Ung har jeg været, så dejlig og trind	Augo Lynge m.fl.	Grønlandsk folkemelodi
396	Tú alfagra land mitt	Sinun av Skardi	Peter Alberg
400	Fagre blomst på fjeldets side	Poul F. Joensen	Hans G. Johansen
402	O, Gud vor lands	Matthias Jochumsson	S. Sveinbjörnsson
422	It was a lover and his lass	W. Shakespeare	Thomas Morley
424	Candida	Th. Kingo	Visemelodi
428	Sah ein Knab ein Röslein stehn	J.W. v. Goethe	H. Werner
432	Det var en lørdag aften (Af Poul Henningsen)	Poul Henningsen	Dansk folkemelodi
435	Early one morning	Ukendt	Folkemelodi
440	Stille, du elskede kvinde!	I.P Jacobsen	Bjarne Haahr
447	What do you get when you fall in love /I'll Never Fall In Love Again	Hal David	Burt Bacherach
452	Går igennem mørket	Frank Jæger	Michael Bojesen

454	Som solskin over mark og hav	Jens Rosendal	P. Warming / C. Dyrst
455	What if we were meant to be / Right Next To The Right One	Tim Christensen	Tim Christensen
456	En kort en lång / en kort en lang	Hella Joof / Martin Brygmann	Martin Brygmann
466	Der står en lind	Dansk folkevis	Dansk folkemelodi
509	Wohin auch das Auge blicket	Esser / Wolfgang Langhoff	Rudi Goguel
512	Det mørkner i vort år	Morten Nielsen	Otto Mortensen
513	Men det bli'r atter stille	Halfdan Rasmussen	Povl Hamburger
516	Where have all the flowers gone	Pete Seeger	Pete Seeger
517	Sag mir wo die Blumen sind	Pete Seeger	Pete Seeger
518	Come gather 'round people	Bob Dylan	Bob Dylan
520	I follow the Moskva down to Gorgy Park / Wind Of Change	Klaus Meine	Scorpions
525	Der går gennem verden en hinkende dans	Holger Lissner	Willy Egmos
538	Der Mond ist aufgegangen	Matthias Claudius	J.A.P. Schultz
539	Nu er jord og himmel stille	Marinus Børup	C.M. Bellmann
540	Jeg er træet og går til ro	Luise Hensel	Jørgen Malling
546	Den skønne jordens sol gik ned	B.S. Ingemann	C.E.F. Weyse
548	Kølig der lufter i måneskin mat	N.F.S. Grundtvig	Sv. E. Werner
551	Sleep, my love, and peace attend thee	Ukendt	Walisisk folkemelodi
554	Sænk kun dit hoved	John. Jørgensen	Carl Nielsen
556	Nu er den skønne dag forbi	Aage Berntsen	Søren Birch
557	Sov, min egen, sov, lille nor	Jóhann Sigurjónsson	Íslenskt Þjóðlag
559	Sov på min arm	Evert Taube	Evert Taube
560	Nu sænker Gud sit ansigt over jorden	Tove Ditlevsen	Martin Brygmann
561	Søen ligger blank og våd	Halfdan Rasmussen	Mogens Jeremiin-Nissen
562	Nu går solen sin vej	Holger Lissner	Erik Sommer
563	Du, som har tændt millioner af stjerner	Johannes Johansen	Erik Sommer
565	Aftenhimlens strålesymfoni	Leif Rasmussen	Hans Holm

566	Nu sænkes overalt	Jørgen Michaelsen	Jørgen P. Erichsen
567	Aftenrøde over tage	Lars Busk Sørensen	Per Nedergård Hansen
568	Et hav, der vugger sig til ro	Juliane Preisler	Matti Borg
569	I dagens sidste soledans	Jens Rosendal	Ole Ugilt Jensen
570	Sov nu sødt	Marie Louise Schmidt	Marie Louise Schmidt
571	Natten gik med sine drømme	Knud Michelsen	René A. Jensen

Bilag 4 - Top100 for HS18

Dette bilag baserer sig på Højskolesangbøgerne (u.å)

Nummer i Højskolesangbogen	Titel i Højskolesangbogen
62	Alt, hvad som fuglevinger fik
202	At kende sig selv
164a	At lære er at ville
134	Barndommens land
376	Blæsten går frisk over Limfjordens vande
314	Danmark nu blunder den lyse nat
201	Danskerne findes i mange modeller
250	Dejlig er den himmel blå
72	Dejlig er jorden
162	Den danske sang er en ung blond pige
1a	Den signede dag med fryd vi ser
16	Denne morgens mulighed
347	Der er et yndigt land
141	Der er så meget, der kan trykke / Livstræet
306	Det dufter lysegrønt af græs
285	Det er forår. Alting klippes ned
253	Det er hvidt herude
266	Det er i dag et vejr et solskinsvejr
439	Det er så yndigt at følges ad
336	Det lysner over agres felt
345	Det løvfald, som vi kom så alt for nær
431	Det var en lørdag aften
321	Du danske sommer, jeg elsker dig
453	Du kom med alt det, der var dig
298	Du ska inte tro at det bliver sommar
113b	Du skal plante et træ
563	Du som har tændt millioner af stjerner
150	Dåser rasler i morgengry
514	En lærke letted
222	En rose så jeg skyde
103	En sømand har sin enegang
421	En yndig og frydefuld sommertid
89	Er lyset for de lærde blot
229	Et barn er født i Betlehem

568	Et hav, der vugger sig til ro nu
95a	Et jævnt og muntert virksomt liv på jord
383	Farvernes landskab
168	Fast som en klippe /Julies sprog
237	Glade jul
30	Godmorgen lille land
511	Gribe efter blanke ting / Man binder os på mund og hånd
120	Har du visor, min vän
438b	Hvad er det, min Marie
92a	Hvad solskin er for det sorte muld
262	Hvad var det dog, der skete / Den blå anemone
100	Hvem sidder der bag skærmen
329	Hver gang en sommer igen kommer dragende
206	Hvor du sætter din fod
374	Hvor smiler fager den danske kyst
356a	I Danmark er jeg født
572	I skovens dybe stille ro
252	I sne står urt og busk i skjul
11	I østen stiger solen op
449	Jeg drømte om atten svaner i nat
129	Jeg ejer både mark og eng
97	Jeg elsker den brogede verden
324	Jeg er havren
153	Jeg gik mig ud en sommerdag
366	Jeg ser de bøgelyse øer
102	Jeg ved en lærkerede
236	Julen har bragt velsignet bud
292	Kom maj du søde milde
186	Kringsatt av fiender
145	Kære linedanser
351	Langt højere bjerge
187	Livet er en morgengave
9	Lysets engel går med glans
122	Med store undrende øjne
456	Min kære ven / En kort, en lang
210	Mørk er november
334	Nu er det længe siden
539	Nu er jord og himmel stille
341a	Nu falmer skoven
562	Nu går solen sin vej
310	Nu lyser løv i lunde
88b	Nu skal det åbenbares
139	Når nu min verden bliver kold og forladt
184	Ole sad på en knold og sang
277	Påskeblomst! Hvad vil du her?
297	Sangen om sol og syrener
147	Sat her i forvirringstiden

21	Se, hvilken morgenstund
14	Se, nu stiger solen
335	Septembers himmel er så blå
478	Skærm jeres hus / Skipper Klements morgensang
255	Sneflokke kommer vrimlende
256	Spurven sidder stum bag kvist
382	Stenen slår smut
111	Tilgi' jeg sir et letsindigt ord
85	Tit er jeg glad
79	Überørt af byens travlhed
155	Velkommen i den grønne lund
265	Velkommen, lærkelil
426	Vem kan segla förutan vind
316	Vi elsker vort land
125	Vi har kun en sol
213/248	Vær velkommen, Herrens år
455	What if we were meant to be together
191	What would you do / with a little help from my friends
337	Æbler lyser rødt på træernes grene

Bilag 5 - Top 50

Dette bilag baserer sig på DR (2015)

Nummer	Titel	Komponist og år	Tekstforfatter og år
1	I Danmark er jeg født	H. Rung; P. Schierbeck; Sebastian	H.C. Andersen, 1850
2	Danmark nu blunder den lyse nat	Oluf Ring 1922	Thøger Larsen 1914
3	Gi' os lyset tilbage	Rasmus Skov Borring 2009	Per Krøis Kjærsgaard 2009
4	Den blå anemone	Egil Harder 1945	Kaj Munk 1943
5	Kære linedanser	Per Krøis Kjærsgaard 1998	Per Krøis Kjærsgaard 2005
6	Den danske sang er en ung blond pige	Carl Nielsen 1926	Kaj Hoffmann
7	Du kom med alt det der var dig	Per Warming 1987	Jens Rosendahl
8	Se, nu stiger solen	Oluf Ring ca. 1915	Jakob Knudsen
9	Lyse nætter	Aske Bentzon	Alberte Winding
10	Septembers himmel er så blå	Otto Mortensen 1949	Alex Garff
11	Jens Vejmand	Carl Nielsen 1907	Jeppe Aakjær
12	Det er i dag et vejr	Poul Schierbeck 1938	Ludvig Holstein
13	Godmorgen lille land	Carsten Johs. Mørch 1998	Niels Brunse

14	Det lysner over agres felt	H. Balslev 1922	Ludvig Holstein
15	I et land uden høje bjerge	Micael Falch 1986	Michael Falch 1986
16	Jeg ved en lærkerede	Carl Nielsen	Harald Bergstedt 1921
17	Dansevisen	Otto Francker	Sejr Volmer-Sørensen
18	Solen er så rød mor	Carl Nielsen	Harald Bergstedt
19	Svantes lykkelige dag / Se hvilken morgenstund	Benny Andersen 1972	Benny Andersen
20	Jeg ser de bøgelyse øer	Thv. Aagaard 1931	L.C. Nielsen
21	Nu falmer skoven trindt om land	Johan H. Nebelong 1889	N.F.S. Grundtvig
22	Hvor smiler fager den danske kyst	Oluf Ring 1935	Johannes V. Jensen
23	I skovens dybe stille ro	Dansk Folkemelodi	Fritz Andersen
24	En lærke letted	Math. Christensen 1945	Mads Nielsen
25	Hilsen til forårsolen	Povl Dissing	Benny Andersen
26	Livstræet	Hans Holm 1985	Erik Lindebjerg
27	Du som har tændt millioner af stjerner	Erik Sommer 1981	Johannes Johansen
28	I østen stiger solen op	Niels W. Gade 1854; C.E.F. Weyse 1837	B.S. Ingemann 1837
29	Noget om kraft	Erik Sommer 1989	Halfdan Rasmussen
30	En yndig og frydefuld sommertid	Dansk folkemelodi	Efter A.P. Berggreen "Danske Folkesange og melodier"
31	Kvinde min	Kim Larsen	Mogens Mogensen
32	Verden er i farver	Kasper Winding	Lis Sørensen
33	Blæsten går frisk over Limfjordens vande	Povl Hamburger 1937	Erik Bertelsen
34	Et hav der vugger sig til ro	Matti Borg 1997	Juliane Preisler 1997
35	Stille hjerte sol går ned	Th. Laub 1915	Jeppe Aakjær
36	Som en rejselysten flåde	Carl Nielsen 1921	Helge Rode
37	Jeg elsker den brogede verden	Thorvald Aagaard 1922	H.V. Kaalund
38	Underlige aftendufte	Carl Nielsen 1915	Adam Oehlenschläger
39	Forårsdag	Anne Linnet 1988	Anne Linnet 1998
40	Du danske sommer jeg elsker dig	Otto Mortensen 1932	Thøger Larsen
41	Tit er jeg glad	Carl Nielsen 1917	B.S. Ingemann 1812
42	Nu lyser løv i lunde	Carl Nielsen 1921	Johannes Jørgensen
43	Vi sletternes sønner	Carl Nielsen 1906	Ludvig Holstein
44	Nu er det længe side	Oluf Ring 1940	Jeppe Aakjær
45	Barndommens gade	Anne Linnet	Tove Ditlevsen
46	Om lidt	Kim Larsen 1986	Kim Larsen og Leif Sylvester Petersen 1986
47	Når egne knoppes	Oluf Ring 1922	Chr. Richardt

48	Sommerens ø	Mogens Jermiin-Nissen 1954	Piet Hein 1937
49	Jylland mellem tvende have	P. Heise 1860	H.C. Andersen 1859
50	Lysets engel går med glans	C.E.F. Weyse 1837	B.S. Ingemann

Bilag 6 – 1999-undersøgelsen

Dette bilag baserer sig på Koudal (2006, specielt s. 130-135).

Nummer	Titel
1	Jens Vejmand
2	Danmark, nu blunder den lyse nat
3	Lille sommerfugl
4	Solen er så rød, mor
5	Som en rejselysten flåde
6	Hvor smiler fager den danske kyst
7	Du danske sommer, jeg elsker dig
8	Sangen om Larsen
9	Henne om Hjørnet
10	Man binder os på mund og hånd
11	Den blå anemone
12	Den allersidste dans
13	Dansevisen
14	Itsi Bitsi
15	Så længe jeg lever
16	Svantes lykkelige dag
17	Rabalderstræde
18	Kvinde min
19	Smuk og dejlig
20	Danmark (shu-bi-dua 1978)
21	Buster
22	Elsker dig for evigt
23	Indian Summer
24	Hammer hammerfedt

25	Spændt op til lir
----	-------------------

Resultater fra undersøgelsen

(Det er altså disse sangtitler, som jeg forholder mig til, når jeg sammenligner med min egen undersøgelse)

Titel	Antal stemmer
Danmark, nu blunder den lyse nat	435
Kvinde min	393
Man binder os på mund og hånd	268
Svantes lykkelige dag	263
Hvor smiler fager den danske kyst	260
Den blå anemone	215
Du danske sommer, jeg elsker dig	213
Den allersidste dans	176
Danmark	146
Så længe jeg lever	135
Jens Vejmand	Ukendt
Solen er så rød mor	Ukendt
Som en rejselysten flåde	Ukendt ⁴⁰

Hvad stemte den yngre gruppe? (1700 stemmer) (Koudal, 2006, s. 149-150)

Titel	Procent af stemmerne
Kvinde min	18
Danmark nu blunder	10
Man binder os på mund	9
Svantes lykkelige dag	8
Den allersidste dans	6
Du danske sommer	5

⁴⁰ Koudal (2006) skriver: "De øvrige placeringer blev ikke offentliggjort, men Jacob Levinsen røber i sin kommentar til resultatet, at Carl Nielsens tre melodier, og dermed sangene "Jens Vejmand", "Solen er så rød mor" og "Som en rejselysten flåde", kom ind på de tre nævnte pladser i nævnte rækkefølge" (s. 134). Af denne grund har jeg valgt at tage disse tre sidste sange med, selvom Koudal (2006) ikke gør det i sit skema (s. 134).

Den blå anemone	5
Danmark (Shu-bi-dua)	5
Så længe jeg lever	5
Hvor smiler fager	5
Solen er så rød mor	4
Elsker dig for evigt	4
Danseviser	4
Jens Vejmand	3
Smuk og dejlig	3
Buster	2
Rabalderstræde	2
Som en rejselysten flåde	2
Spændt op til lir	1
Indian summer	1
Lille sommerfugl	<1
Sangen om Larsen	<1
Hammer hammer fedt	<1
Itsi bitsi	<1
Henne om hjørnet	<1

Hvad stemte den ældre gruppe? (1480 stemmer) (Koudal, år, s. 150-151)

Titel	Procent af stemmerne
Danmark nu blunder	18
Hvor smiler fager	12
Svantes lykkelige dag	9
Man binder os på mund	8
Du danske sommer	8
Den blå anemone	8
Som en rejselysten flåde	7
Kvinde min	5
Jens Vejmand	5

Den allersidste dans	5
Så længe jeg lever	3
Danmark (Shu-bi-dua)	3
Solen er så rød mor	2
Lille sommerfugl	2
Danseviser	1
Sangen om Larsen	<1
Buster	<1
Hammer hammer fedt	<1
Elsker dig for evigt	<1
Smuk og dejlig	<1
Spændt op til lir	<1
Henne om hjørnet	<1
Indian summer	<1
Rabalderstræde	<1
Itsi bitsi	<1

Bilag 7 - Kulturkanon

Dette bilag baserer sig på Kulturministeriets Kulturkanon (Kulturministeriet, 2006, s. 191). Udover de oplysninger, der er angivet af Kulturministeriet, 2006, s. 191 har jeg medtaget numre fra Højskolesangbogen.

Nummer i Højskolesangbogen	Titel i Højskolesangbogen	Komponist og år	Tekstforfatter og år
1	Den signede dag med fryd vi ser	C.E.F. Weyse	N.F.S. Grundtvig
431	Det var en lørdag aften	Folkeviser	Gendigtet af Svend Grundtvig 1849
421	En yndig og frydefuld sommertid	Folkemelodi og tekst fra Mariageregnen	Trykt i A.P. Berggreenes <i>Danske folkesange</i> (1869)
365	Vi sletternes sønner	Carl Nielsen 1907	Jeppe Aakjær 1905

100	Jens Vejmand	Carl Nielsen 1907	Ludvig Holstein 1903
253	Det er hvidt herude	Thomas Laub 1914	St. St. Blicher 1838
314	Danmark, nu blunder den lyse nat	Oluf Ring 1922	Thøger Larsen 1914
356	I Danmark er jeg født	Poul Schierbeck 1926	H.C. Andersen 1850
366	Jeg ser de bøgelyse øer	Thorvald Aagaard 1931	L.C. Nielsen 1901
372	Du gav os de blomster, som lyste imod os	Otto Mortensen 1939	Helge Rode 1921
335	Septembers Himmel er så blå	Otto Mortensen 1949	Alex Garff 1949
316	Vi elsker vort land	P.E. Lange-Müller 1887 / Shu-bi-dua 1980	Holger Drachmann

Egne undersøgelser

Bilag 8 – Kvantitativt hoveddataskema

I de følgende skemaer har jeg systematiseret og behandlet sangønsker som er indkommet ved de 17 sangaftener i København, Aarhus og Aalborg indsamlet i perioden efteråret 2016 til efteråret 2017.

Overordnede data - antal sange

I skemaet herunder refererer Højskolesangbogen til den 18. udgave

Antal valgte sangtitler fra Højskolesangbogen	213
Antal valgte sangtitler i alt	218
Antal stemmer på sange fra Højskolesangbogen i alt	1109 ($N_{HS\text{-samlet}}=1109$)
Antal stemmer i alt (Fra sange fra Højskolesangbogen + sange uden for Højskolesangbogen)	1118 ($N_{SAMLET}=1118$)

Forkortelser i tabellen

I skemaet herunder refererer Højskolesangbogen til den 18. udgave

Forkortelse	Forklaring
NR	Nummer i Højskolesangbogen
T	Titel i Højskolesangbogen
K	Kategori i Højskolesangbogen
RDM	Relativ datering af melodi
RDT	Relativ datering af tekst
AST	Antal stemmer
HST	Hyppighed af stemmer
ASA	Antal sangaftener
HSA	Hyppighed af sangaftener
NY-HS18	Nytilføjede sange til Højskolesangbogens 18. udg.
HK	Højskolesangbogens kanon
FFK	Den folkelige fællessangs kanon
KK	Kulturkanon
Top50	Top 50
1999u	1999-undersøgelsen
Top100	Top 100
G/S	Genre/stil

Hoveddataskema

I nedenstående skema behandler jeg stemmer på sange *fra* Højskolesangbogen. Er der i Højskolesangbogen angivet flere forskellig årstal for en tekst eller en melodi (fx ved angivelse af årstal for senere bearbejdelser), er det *ældste* årstal valgt. Ved oversættelse fra et andet sprog til dansk er valgt årstallet for originalteksten. Ved folkeviser er angivet tidsintervallet – 1899, da folkeviserne regnes for at være opstået før 1899. Hvis der i Højskolesangbogen er angivet to eller flere melodier og hvis disse melodier tilhører forskellige relative dateringskategorier (fx 1899-1949 og 1950-), er der under melodien angivet betegnelsen ”kan ikke angives”.

NR	T	K	RDM	RDT	AST	HST	ASA	HSA	NY-HS18	HK	FFK	KK	Top50	1999-u	Top100	G/S
150	Dåser rasler i morgengry	Liv	1950-	1950-	61	14 og over	14	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmiske sange
145	Linedanser	Liv	1950-	1950-	40	14 og over	15	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Rytmiske sange
89	Er lyset for de lærde blot	Liv	1950-	-1899	39	14 og over	12	8 og over	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmiske sange
187	Noget om helte	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	38	14 og over	15	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nyere viser
206	Hvor du sætter din fod	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	30	14 og over	12	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmiske sange
453	Du kom med alt det der var dig	Kærlighed	1950-	1950-	27	14 og over	15	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nyere viser
196 ⁴¹	Du är det finaste jag vet	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	27	14 og over	15	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
438	Hvad er det, min Marie!	Kærlighed	Ukendt	-1899	25	14 og over	15	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ukendt
520	Wind Of Change	Historien	1950-	1950-	24	14 og over	10	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
456	En kort en lang	Kærlighed	1950-	1950-	23	14 og over	14	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmiske sange
298	Idas Sommervisa	Året	1950-	1950-	21	14 og over	8	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nyere viser

⁴¹ På en enkel seddel er anført titlen ”Du er den bedste jeg ved”. Det har jeg tolket som et ønske om at synge ”Du är det finaste jag vet”. Sangen synges nemlig som oftest på dansk (simultan oversættelse), så det er nærliggende at tolke udsagnet ”Du er den bedste jeg ved” som et ønske om et ønske om sangen ”Du är det finaste jag vet”.

140	De smukke unge mennesker	Liv	1950-	1950-	17	14 og over	10	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
121	Let It Be	Liv	1950-	1950-	17	14 og over	12	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
478	Skipper Klements morgensang	Historien	1950-	1950-	17	14 og over	11	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
449	Jeg drømte om atten svaner i nat	Kærlighed	1950-	1950-	16	14 og over	11	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
118	Begik du livet	Liv	1950-	1950-	15	14 og over	10	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
139	Papirsklip	Liv	1950-	1950-	15	14 og over	9	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
129	Jeg ejer både mark og eng	Liv	1950-	1950-	15	14 og over	6	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
141	Livstræet	Liv	1950-	1950-	14	14 og over	8	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Rytmiske sange
337	Sensommervise	Året	1950-	1950-	14	14 og over	7	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
85	Tit er jeg glad og vil dog gerne græde	Liv	1900-1949	-1899	14	14 og over	9	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
120	Har du visor, min vän	Liv	1950-	1950-	14	14 og over	8	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
122	Noget om kraft	Liv	1950-	1950-	14	14 og over	7	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nyere viser
186	Kringsatt av fiender	Frihed og fællesskab	1950-	1900-1949	13	6-13	10	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
168	Julies sprog	Sprog og ånd	1950-	1950-	13	6-13	5	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
568	Et hav, der vugger sig til ro	Aften	1950-	1950-	13	6-13	5	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nyere viser
381	Danmark, dit indre ocean	Norden	1950-	1950-	12	6-13	9	8 og over	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
454	Som solskin over mark og hav	Kærlighed	1950-	1950-	12	6-13	9	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange

562	Nu går solen sin vej	Aften	1950-	1950-	11	6-13	6	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
297	Vårviser	Året	1950-	1950-	11	6-13	7	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nyere viser
455	Right Next To The Right One	Kærlighed	1950-	1950-	10	6-13	8	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmiske sange
563	Du, som har tændt millioner af stjerner	Aften	1950-	1950-	10	6-13	7	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
426	Vem kan segla förutan vind	Kærlighed	-1899	-1899	9	6-13	7	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ældre viser
511	Man Binder os på Mund og Hånd	Historien	1900-1949	1900-1949	9	6-13	5	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Rytmiske sange
126	Duerne flyver af og til op	Liv	1950-	1950-	9	6-13	7	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
191	With A Little Help From My Friends	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	9	6-13	9	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmiske sange
423	Chrysillis	Kærlighed	-1899	-1899	9	6-13	5	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
111	Tilgi' jeg sir et letsindigt ord	Liv	1900-1949	1900-1949	8	6-13	7	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nyere viser
104	Jeg samler på de små børns smil	Liv	1900-1949	1900-1949	8	6-13	7	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ukendt
201	Danskerne findes i mange modeller	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	8	6-13	6	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmiske sange
262	Den blå anemone	Året	1900-1949	1900-1949	8	6-13	8	8 og over	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Nyere viser
464	Ramund var sig en bedre mand	Folkeviser	-1899	-1899	8	6-13	5	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
203	You've Got A Friend	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	7	6-13	7	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
127	What A Wonderful World	Liv	1950-	1950-	7	6-13	5	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
30	Godmorgen, lille land	Morgen	1950-	1950-	7	6-13	6	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nyere viser

134	Barndommens land	Liv	1950-	1950-	7	6-13	6	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nyere viser
16	Jorden har vendt sig en omgang	Morgen	1900-1949	1900-1949	6	6-13	4	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
565	Aftenhimmels strålesymfoni	Aften	1950-	1950-	6	6-13	5	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
250	Dejlig er den himmel blå	Året	-1899	-1899	6	6-13	2	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
266	Det er i dag et vejr et solskinsvejr!	Året	1900-1949	1900-1949	6	6-13	4	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
133	Floden er gammel og floden er ung	Liv	1950-	1950-	6	6-13	6	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
192	Så dyrker de korn på et alter i Chile	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	6	6-13	5	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
97	Jeg elsker den brogede verden	Liv	1900-1949	-1899	6	6-13	5	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
176	Skuld gammel venskab rejn forgo	Frihed og fællesskab	-1899	-1899	6	6-13	4	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
144	Tears In Heaven	Liv	1950-	1950-	6	6-13	6	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
376	Blæsten går frisk over Limfjordens vande	Norden	1900-1949	1900-1949	6	6-13	4	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
306	Det dufter lysegrønt af græs	Året	1900-1949	-1899	6	6-13	6	5-7	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
442	Den milde dag er lys og lang	Kærlighed	1900-1949	1900-1949	5	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Virtuose sange

321	Du danske sommer, jeg elsker dig	Året	1900-1949	1900-1949	5	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Enkel folkelige sange
555	Stille, hjerte, sol går ned	Aften	1900-1949	1900-1949	5	1-5	4	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
155	Velkommen i den grønne lund	Sprog og ånd	1950-	-1899	5	1-5	5	5-7	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmske sange
335	Septembers himmel	Året	1900-1949	1900-1949	5	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
316	Vi elsker vort land	Året	-1899	-1899	5	1-5	4	1-4	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Virtuose sange
382	Stenen slår smut på det danske vand	Norden	1950-	1950-	5	1-5	4	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
14	Se, nu stiger solen af havets skød	Morgen	1900-1949	-1899	5	1-5	4	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
169	I hjerterne begynder	Sprog og ånd	1950-	1950-	5	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
572 ⁴²	I skovens dybe, stille ro	Aften	-1899	-1899	5	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Ældre viser
29 ⁴³	Når solen fejer gaden fuld af lys	Morgen	1950-	1950-	5	1-5	4	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
327	Nu er dagen fuld af sang	Året	1900-1949	1900-1949	5	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
217	Der er noget i luften	Året	1900-1949	1900-1949	4	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
28	Morgen, lys af muligheder	Morgen	1950-	1950-	4	1-5	3	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske salmer

⁴² Antallet for nummer 572 i Højskolesangbogen er usikkert. Der var 3 stemmer på nummer 573 i Højskolesangbogen. Nummer 573 eksisterer imidlertid ikke i Højskolesangbogen, så de tre stemmer på 573 er tolket som 3 stemmer på 572.

⁴³ På én seddel stod der anført "Bryd ud". Jeg tolker dette udsagn som et ønske om denne sang, da omkvædet lyder "Så bryd ud ..."

92	Hvad solskin er for det sorte muld	Liv	Ukendt	-1899	4	1-5	4	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ukendt
256	Spurven sidder stum bag kvist	Året	1900-1949	1900-1949	4	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
514	En lærke lettede, og tusind fulgte	Historien	1900-1949	1900-1949	4	1-5	4	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
222	En rose så jeg skyde	Året	-1899	-1899	4	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
488	Den gang, jeg drog af sted	Historien	-1899	-1899	4	1-5	4	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
356	I Danmark er jeg født, dér har jeg hjemme	Norden	Ukendt	-1899	4	1-5	4	1-4	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ukendt
380	Se solen stiger op over bilkirkegården	Norden	1950-	1950-	4	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Rytmske sange
188	Noget om billigrejser	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	4	1-5	3	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
314	Danmark, nu blunder den lyse nat	Året	1900-1949	1900-1949	4	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Enkel folkelige sange
279	Hil dig, Frelser og Forsoner!	Året	-1899	-1899	4	1-5	3	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
164	At lære er at ville befri sin ensomhed	Sprog og ånd	1950-	1900-1949	3	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
147	Sat her i forvirringstiden	Liv	1950-	1950-	3	1-5	3	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmske salmer
124	Mens jorden driver rolig rundt	Liv	1950-	1950-	3	1-5	3	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
228	Det kimer nu til julefest	Året	-1899	-1899	3	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt

364	Venner, ser på Danmarks kort	Norden	1900-1949	-1899	3	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
390	Nuna asiilasooq	Norden	1900-1949	1900-1949	3	1-5	3	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
329	Sommerens ø	Året	1950-	1900-1949	3	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nyere viser
345	Det løvfald, som vi kom så alt for nær	Året	1950-	1900-1949	3	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
254	Der er ingenting i verden så stille som sne	Året	1900-1949	-1899	3	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
292	Kom, maj, du søde milde!	Året	-1899	-1899	3	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
341	Nu falmer skoven trindt om land	Året	-1899	-1899	3	1-5	3	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
100	Jens Vejmand	Liv	1900-1949	1900-1949	3	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Enkel folkelige sange
213	Vær velkommen, Herrens år (advent)	Året	-1899	-1899	3	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
255	Sneflokke kommer vrimlende	Året	1900-1949	1900-1949	3	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
21	Se, hvilken morgenstund	Morgen	1950-	1950-	3	1-5	3	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Nyere viser
179	Die Gedanken sind frei!	Frihed og fællesskab	-1899	-1899	3	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
248	Vær velkommen, Herrens år (nytår)	Året	-1899	-1899	3	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
324	Jeg er havren. Jeg har bjælder på	Året	1900-1949	1900-1949	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange

429	Nys fyldte skøn Sired sit attende år	Kærlighed	-1899	-1899	2	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
539	Nu er jord og himmel stille	Aften	-1899	1900- 1949	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
450	Mit liv er knap en flaske værd	Kærlighed	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
190	There are places I'll remember	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
200	Se, hvilket menneske	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske salmer
500	Rejs jer, fordømte her på jorden	Historien	-1899	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
205	Jeg drømmer så tit om et sted	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Andet
102	Jeg ved en lærkerede	Liv	1900- 1949	1900- 1949	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
437	Mads Doss	Kærlighed	-1899	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
211	Skyerne gråner, og løvet falder	Året	-1899	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
336	Det lysner over agres felt	Året	1900- 1949	1900- 1949	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
199	Engang var frihed ordet	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
99	Jo, jo, gøgleri er en nobel kunst	Liv	-1899	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
392	Ung har jeg været, så dejlig og trind	Norden	-1899	1900- 1949	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
285	Det er forår. Alting klippes ned	Året	1950-	1950-	2	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nyere viser

277	Påskeblomst! hvad vil du her?	Året	1900-1949	-1899	2	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
241	O come, all ye faithful	Året	-1899	-1899	2	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
564	Go' nu nat	Aften	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
77	Du satte dig selv i de nederstes sted	Tro	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske salmer
237	Glade jul, dejlige jul	Året	-1899	-1899	2	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
289	Fo' ajle di små blomster	Året	-1899	-1899	2	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
76	Du, som gir os liv og gør os glade	Tro	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ukendt
303	I al sin glans nu stråler solen	Året	-1899	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
173	I'm a photographer	Sprog og ånd	1950-	1950-	2	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Andet
333	Marken er mejet	Året	-1899	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
240	Kom, alle kristne	Året	-1899	-1899	2	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
310	Nu lyser løv i lunde	Året	1900-1949	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
172	Billeder af brand og mord	Sprog og ånd	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Andet
119	Det var en liten gutt som gikk og gret	Liv	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
117	O at være en høne	Liv	1950-	1900-1949	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
388	Nunarput utoqqarsuanngoravit	Norden	1900-1949	1900-1949	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
433	Roseliil' og hendes moder	Kærlighed	-1899	-1899	2	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser

487	Sig nærmer tiden, da jeg må væk	Historien	1900-1949	-1899	2	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
195	Giv dem himlen tilbage	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Andet
553	Fordum var der fred på gaden	Aften	1900-1949	1900-1949	2	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Virtuose sange
569	I dagens sidste soledans	Aften	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
78	Menneske, din egen magt	Tro	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske salmer
167	Jeg ser de lette skyer	Sprog og ånd	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Andet
295	Se, det summer af sol over engen	Året	-1899	-1899	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
451	Solen gaber søvnigt bag et træ	Kærlighed	1950-	1950-	2	1-5	2	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
230	Velkommen igen, Guds engle små	Året	-1899	-1899	2	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
258	Vær lidt varsom denne ene morgen	Året	1950-	1900-1949	2	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
223	Hjerte, løft din glædes vinger!	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
231	Lad det klinge sødt i sky	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
233	Kimer, I klokker!	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
214	Det første lys er Ordet, talt af Gud	Året	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt

245	Nu tændes tusind julelys	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
253	Det er hvidt herude	Året	1900-1949	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange	
307	Nu blomstertiden kommer	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
265	Velkommen lærkelil	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
95	Et jævnt og muntært, virksomt liv på jord	Liv	1950-	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmske sange
309	Når egne knoppes	Året	1900-1949	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
294	Å så let er dit fodtrin	Året	1950-	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
60	Er du modfalden, kære ven	Tro	1900-1949	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
281	Som forårssolen morgenrød	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
371	Som en rejselysten flåde	Norden	1900-1949	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Enkel folkelige sange
26	Denne morgens mulighed	Morgen	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Rytmske sange
142	Hvad er vel livet uden musik	Liv	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
82	Blinkende dråber	Tro	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
80	Spænd over os dit himmelsejl	Tro	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
546	Den skønne jordens sol går ned	Aften	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt

428	Sah ein Knab ein Röslein stehn	Kærlighed	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
378	Jeg ser mig selv så blufærdigt stå	Norden	1950-	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
394	Med kåde smil den lyse sol står op	Norden	1900-1949	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
391	Højt over jorden den blånende himmel	Norden	1900-1949	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
366	Jeg ser de bøgelyse øer	Norden	1900-1949	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Enkel folkelige sange
348	Underlige aftenlufte	Norden	1900-1949	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej	Enkel folkelige sange
431	Det var en lørdag aften (folkevise)	Kærlighed	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
252	I sne står urt og busk i skjul	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
91	Folkeligt skal alt nu være	Liv	Ukendt	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ukendt
202	At kende sig selv	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
554	Sænk kun dit hoved, du blomst	Aften	1900-1949	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
357	Hist, hvor vejen slår en bugt	Norden	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
469	Drømte mig en drøm i nat	Historien	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
151	Jeg ser at du er træt	Sprog og ånd	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmske sange
385	Der er et venligt, lille land	Norden	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange

11	I østen stiger solen op	Morgen	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Salmer i øvrigt
175	Freude, schöner Götterfunken	Frihed og fællesskab	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Andet
447	I'll Never Fall In Love Again	Kærlighed	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
20	Som sol der rammer klodernes gang	Morgen	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
383	Farvernes landskab	Norden	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
197	Mormors kolonihavehus	Frihed og fællesskab	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
113	Du skal plante et træ	Liv	1950-	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ukendt
338	Vägen hem var mycket lång	Året	1900-1949	1950-	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
162	Den danske sang er en ung blond pige	Sprog og ånd	1900-1949	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Enkel folkelige sange
13	Nu titte til hinanden	Morgen	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
25	Nu blitzer edderkoppespind i graner	Morgen	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
47	Op, al den ting, som Gud har gjort	Tro	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
165	Der truer os i tiden	Sprog og ånd	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Andet
137	Masser af succes	Liv	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
216	Blomstre som en rosegård	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
282	Frydeligt med jubelkor	Året	1900-1949	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange

404	Rid nu, rid nu rask hen over sandet	Norden	1900- 1949	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
444	Den första gång jag såg dig	Kærlighed	1900- 1949	1900- 1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
471	I alle de riger og lande	Historien	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
497	Det haver så nyligen regnet	Historien	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
502	Snart dages det, brødre, det lysner i øst	Historien	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
518	The Times Are A- Changin'	Historien	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
229	Et barn er født i Betlehem	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
235	Barn Jesus i en krybbe lå	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
236	Julen har bragt velsignet bud	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
242	Hør, hvor englesangen toner	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
280	Krist stod op af døde	Året	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
64	O kristelighed	Tro	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt
138	Om lidt bli'r her stille	Liv	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Rytmiske sange
81	Du kom til vor runde jord	Tro	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske salmer
88	Nu skal det åbenbares	Liv	1950-	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
41	Nu takker alle Gud	Tro	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Salmer i øvrigt

416	Byssan lull	Norden	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ældre viser
517	Sag mir, wo die Blumen sind	Historien	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
516	Where have all the flowers gone	Historien	1950-	1950-	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Rytmiske sange
473	Sol er oppe	Historien	-1899	-1899	1	1-5	1	1-4	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange
559	Sov på min arm!	Aften	1900-1949	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nyere viser
288	Den grønne søde vår	Året	1950-	1900-1949	1	1-5	1	1-4	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Enkel folkelige sange

I nedenstående skema behandler jeg stemmer på sange *uden for* Højskolesangbogen

Titel	Antal stemmer
Lyse nætter	3
Giv os lyset tilbage	2
Androkles og løven	2
Den er fin med kompasset	1
Fødselsdagssangen med instrumenter	1

Bilag 9 – Spørgeskema

Følgende spørgeskema uddelte jeg d. 10. april 2017.

Jeg hedder Søren Pedersen og er i gang med at skrive speciale i musikvidenskab. Emnet for mit speciale er de højskolesangtænkere, som I er mødt frem til i aften. I forbindelse med specialet har jeg brug for nogle generelle oplysninger om deltagerne i højskolesangtænkere for at kunne udvælge deltagere til et senere fokusgruppeinterview. Hvis I har spørgsmål, er I velkomne til at stille mig disse. Spørgeskemaet er anonymt.

Er du mand eller kvinde? _____

Hvad er din alder? _____

Hvad er din beskæftigelse? (Skriv gerne så præcist som muligt. Undgå fx blot at skrive "studerende" eller "håndværker") _____

Hvor mange gange har du deltaget i de højskolesangaftenerne, som finder sted her på fairbar i Aarhus (må gerne angives i et omtrentligt antal, fx 5-7 gange)

Sang I fra højskolesangbogen i dit barndomshjem? _____

Har du gået til FDF eller spejder? _____

Har du gået på højskole? _____

Har du gået på efterskole? _____

Har du sunget i kor? _____

Mange tak for jeres deltagelse!

Bilag 10 – Resultater af spørgeskemaundersøgelsen

Jeg har ikke forholdt mig til samtlige parametre opstillet i spørgeskemaet, men forholdt mig til, hvad jeg har fundet mest relevant.

Køn og alder

Den 10. april 2017 besvarede 55 personer spørgeskemaet ($N_{\text{ALLE}}=55$). Den yngste var 19, og den ældste var 61. For N_{ALLE} var antallet af mænd 14 (25 %) og antallet af kvinder 41 (75 %). I det følgende beskæftiger jeg mig alene med personer i alderen fra og med 19 til og med 35 år. Der var 44 unge i denne aldersgruppe, der besvarede spørgeskemaet ($N_{\text{UNGE}}=44$). For N_{UNGE} var antallet af mænd 11 (25 %) og antallet af kvinder 33 (75 %).

Beskæftigelse

Disse data omhandler alene besvarelsene fra de unge i alderen 19-35 år.

Kvinder	Mænd
1) Piccoline	1) Ikke nærmere angivet studerende
2) Journalist	2) Køkkenmedarbejder
3) Arkitektstuderende	3) Medicinstuderende
4) Arkitektstuderende	4) Sabbatår / vikar
5) Molekylærbiologistuderende	5) Kirketjener
6) Medicinstuderende	6) Ph.d.-studerende bioscience
7) Dagpenge	7) Jobsøgende (medicinalkemi)

8) Socialrådgiverstuderende	8) Ikke nærmere angivet studerende
9) Sygeplejerskestuderende	9) Ph.d.-studerende fysik
10) Pædagogmedhjælper/cafétjener	10) Tjener / sabbatår
11) Designkultur, syddansk universitet	11) Psykologistuderende
12) Fysioterapeut	
13) Tester i it-virksomhed	
14) Udviklingskonsulent i kommune	
15) Ekspedient	
16) Medicinstuderende	
17) Medicinstuderende	
18) Socialrådgiver	
19) Logopædistuderende	
20) Ph.d.-studerende i biologi	
21) Sabbatår	
22) Daghøjskole	
23) Underviser	
24) Læge	
25) Sabbatår / frivillig bartender	
26) Samfundsfagsstuderende	
27) Medicinstuderende	
28) Fysioterapeut	
29) Arbejdssøgende – journalist / cand.mag. i internationale studier	
30) Biologistuderende	
31) Arbejder i et inkassofirma	
32) Pædagogmedhjælper i en vuggestue	
33) Religionsvidenskabsstuderende	

I det følgende skema viser jeg, hvordan de unge i alderen 19-35 år fordeler sig på 1) studerende, 2) på arbejdsmarkedet og 3) uden for arbejdsmarkedet (fx sabbatår, daghøjskole eller dagpenge). Ph.d.-studerende angives under 'på arbejdsmarkedet'. Angives der sabbatår samt et job, angives det under 'på arbejdsmarkedet'.

Samlet for mænd og kvinder

	Antal	Procent
Studerende	18	40,91
På arbejdsmarkedet	20	45,45
Uden for arbejdsmarkedet	6	13,64
I alt	44	100

Mænd og kvinder hver for sig

	Mænd		Kvinder	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Studerende	4	36,36	14	42,42
På arbejdsmarkedet	6	54,55	14	42,42
Uden for arbejdsmarkedet	1	9,091	5	15,15
I alt	11	100	33	99,99

Tidligere erfaring med fællessang

Disse svar blev angivet af de unge fra 19-35 år ved spørgeskemaundersøgelsen d. 10. april 2017.

	Sang I fra Højskolesangbogen i dit barndomshjem		Har du gået til FDF eller spejder?		Har du gået på Højskole?		Har du gået på efterskole?		Har du sunget i kor?	
Svar	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Antal	12	32	16	28	23	21	24	20	33	11
Procent	22	73	36	64	52	48	55	45	75	25

Bilag 11 – Moderatorguide

Følgende moderatorguide blev anvendt ved fokusgruppeinterviewet på Fairbar lørdag d. 27. maj 2017

'Spillereglerne' er lavet med inspiration fra Krueger (2002, s. 3-4)

1. Velkomst og introduktion

- a. Mange tak for jeres deltagelse
- b. Præsentation af mig selv og en evt. assistent
- c. Præsentation af undersøgelsens forløb og formål; formålet med anvendelsen af diktafon og kamera samt graden af anonymitet
- d. Uddeling og underskrift af samtykkeerklæring
- e. Placering af navneskilte
- f. Forklaring af 'spilleregler'
 - i. Det er vigtigt, at I taler sammen
 - ii. Det er vigtigt, at I lader hinanden tale ud
 - iii. Det er vigtigt, at I lytter med respekt for hinandens synspunkter
 - iv. Der er ingen rigtige eller forkerte svar
 - v. I skal svare det, som I mener og ikke det, som I tror, at jeg gerne vil høre
 - vi. Sæt jeres mobiltelefoner på lydløs

2. Del A

- a. Fællessang af den fra det statistiske datamateriale mest sungne sang
- b. Hver deltager præsenterer sig selv kort med navn, alder og beskæftigelse
- c. Hvor har I lært højskolesange at kende?
- d. Hvordan opleves det at synge fællessang?
- e. Hvad får I ud af at deltage i højskolesangaftener; hvad giver det jer?
- f. Hvordan vil I karakterisere det fællesskab, som er omkring fællessangen?

3. Del B

- a. Diskussion af de **tre mest** populære sange
 - i. Er det sange, I kender?
 - ii. Er det sange, der siger jer noget?
 - iii. Hvorfor tror I, at det er de tre mest sungne sange?
 - iv. Hvad er en god højskolesang for jer?
 1. Er det fx teksten eller melodien, der er vigtig?
 - v. Er der sange fra Højskolesangbogen, som I savner?

1. Flere pop/rock-sange?
 2. Flere engelske sange?
 3. Færre eller flere danske, traditionelle sange, salmer, folkeviser etc.
- vi. Hvad er forskellen på at synge højskolesang og sang i al almindelighed – både alene og sammen med andre
- vii. Forskel på fællessang og korsang
- viii. Forskel på fællessang og andre ansigt-til-ansigts-aktiviteter som fx brætspil

4. Del C

- a. Højskolesang og ungdomsliv
 - i. Spørgsmålet om forholdet mellem instrumentaliserede aktiviteter og aktiviteter, der har deres eget formål
 - ii. Højskolesang i forhold til andre tilbud i bylivet og byrummet. Dette er jo en aktivitet, der ikke er forpligtende; en aktivitet, hvor man bare kan dumpe ind.
- b. Højskolesang og tendenser i tiden
- c. Højskolesang og danskhed, rødder og ståsteder
- d. Højskolesang og barndom
- e. Højskolesang og følelser
- f. Højskolesang og fællesskab
- g. Højskolesang og kropsligt nærvær
- h. Højskolesang og det eksistentielle og religiøse

5. Del D

- a. Andre perspektiver, som I finder vigtige, men som ikke har været fremme?

6. Afrunding og mange tak for jeres deltagelse

7. ØL!

Unge og højskolesang

Formål

Formålet med denne fokusgruppe er at undersøge, hvad unge får ud af at synge højskolesange. Fokusgruppeinterviewet indgår som empiri i et speciale på musik på Aalborg Universitet. Jeg har forstået, at jeg frit og på ethvert tidspunkt kan stille spørgsmål, der måtte falde mig ind vedrørende projektet og de metoder, de studerende tager i anvendelse. Jeg har forstået, at jeg kan tage kontakt til Søren Pedersen på et hvilket som helst tidspunkt via telefonnummer eller e-mail, som det fremgår nederst på denne side. Jeg har forstået, at alle data, som de studerende uddrager fra interview og observationer til brug i deres projekt, ikke under nogen omstændigheder vil indeholde deltagernes rigtige navne. Andre data som alder, køn og beskæftigelse vil dog fremgå i specialet, men jeg er anonymiseret under pseudonymer. Ønsker jeg at blive anonymiseret yderligere, fortæl det da til Søren Pedersen, og så vil forhold som fx beskæftigelse heller ikke fremgå. Min deltagelse i dette projekt og interview er frivillig, og jeg har ret til at sige nej til at deltage i interviewet. Jeg kan frit vælge ikke at svare på nogle eller alle spørgsmål uden nogen konsekvenser. Jeg kan på et hvilket som helst tidspunkt stoppe interviewet uden nogen konsekvenser. Jeg er indforstået med, at interviewet optages på video og diktafon. Jeg har forstået, at bånd / optagelser og projekt vil blive opbevaret sikkert og forsvarligt. Interviewet vil – under anonymiseret form, i den grad som angivet ovenfor – muligvis blive frit tilgængelig på internettet, idet dette speciale ville kunne tilgås via Aalborg Universitetets projektbibliotek.

Jeg giver hermed mit samtykke til, at jeg deltager i dette projekt

Ja _____ Nej _____

(underskrifter på ALLE linjer nedenfor ved enten Ja eller ved Nej)

Jeg giver hermed mit samtykke til at blive interviewet

Ja _____ Nej _____

Jeg giver hermed min tilladelse til at interviewet optages på video og diktafon

Ja _____ Nej _____

Deltager _____ (Blok bogstaver) Dato _____

Søren Pedersen _____ (Blok bogstaver) Dato _____

Kontakt: Søren Pedersen, [her stod min e-mailadresse] telefon: [her stod mit telefonnummer]

Bilag 13 – Transskription af interview

00:00

1 SP: så nu er den i gang. yes. goddag og velkommen til. mange tak for jeres deltagelse. som i ved jeg hedder Søren og er ved at lave den her fokusgruppeundersøgelse om hvorfor unge har lyst til at synge højskolesange (mh) og det hm og ja og kameraet kameraerne her de bliver brugt til at kunne identificere hvem der taler fordi jeg jo ikke kender jer så jeg kan ikke (mh) måske ikke høre hvem der taler og så diktafonen er som sagt for at optage hvad i siger (mh) og vi har. jeg har uddelt de her samtykkeerklæringer. de er underskrevet. og vi har placeret navneskilte. i kan lige kort sige goddag til hinanden hvis i vil det (latter) det behøver i ikke (latter) godt (latter) øh og så for at det skal lykkes nogenlunde så er der lige sådan en form for spilleregler. i det det sådan er en fokusgruppe hvor at det er meningen at det primært er jeg der skal tale sammen mig der skal sige ikke så meget så er det vigtigt at i taler sammen og ser om i kan lade hinanden tale ud og har respekt for hinandens synspunkter. der er ingen rigtige svar og der er ingen forkerte svar. så man skal bare sige det man mener. og i skal svare det som i mener og ikke det som i tror jeg gerne vil høre (latter). og så vigtigst af alt det skal jeg også huske mig selv på så jeg ved ikke om i lige kan sætte jeres mobiler på lydløs eller slukke dem helt (ja) hvis der i en periode ikke har sagt så meget må i gerne. men som sagt i må også gerne gøre det yes og vi starter med at synge nummer hundred halvtreds.

2 EM: så kan man pludselige høre hvad man selv synger. E. den ved jeg ikke om jeg kender faktisk Kvinde Den ved jeg ikke engang om jeg kender faktisk

DER SYNGES FÆLLESSANG OG GRINES IND IMELLEM

3 ? Super (latter) D Vi skulle lige i gang igen. (Latter)

4 D: hvorfor skulle vi synge nummer hundred halvtreds. var det en favorit

5 S: der er mange der ønsker den hver gang.

6 EM: ja

7 D: jeg har en idé om at det er en af navns yndlingssange

8 SP: ja jeg vil starte med lige at spørge om om i kan fortælle mig hvordan det opleves at synge højskolesange og fællessang for eksempel lige nu her men også normalt også

9 EM: lige nu og her var det meget intimiderende fordi vi kun var fire. jeg kan godt lide at jeg ikke kan høre mig selv. Jeg tror og det er jo egentligt ikke væsentligt når vi synger det sammen (**SP:** nej) der er altid flere man

kan følge. jeg synes. det er en af de ting jeg godt kan lide. så man man sådan lidt gemme sig i mængden. så lyder det ikke så voldsomt.

10 SP: så man kan måske godt være lidt blufærdig med sin stemme når man skal synge. (**E:** jeg nyder at synge, men **D:** det giver i hvert fald noget andet at synge højskolesange

11 D: det er en af de ting jeg godt kan lide ved fællessangen ikke bare højskolesang med fællessang generelt at man kan gemme sig i mængden.

MANGLER

12 D: kan i. jeg tror jeg først sådan rigtig fra efterskolen af (**EM:** hvilken efterskole) øh Midtjysk Ungdomsskole og så hvad hedder det tror i starten syntes jeg det var sådan lidt gammeldags. jeg havde en kammerat der havde nogle hans yndlingssange var højskolesange og så var der en anden en der syntes det var fedt og så var det okay.

13 S: altså jeg. jeg må. jeg. jeg har gået på friskole med morgensang så vi har sunget morgensang hver morgen. det er ikke dem alle sammen der kom fra højskolesangbogen men jeg kan genkende rigtig mange i højskolesangbogen. men det har aldrig. det har ikke nødvendigvis været højskolesang. jeg er vokset op i et bofællesskab men det har ikke nødvendigvis været højskolesangbogen men rigtig mange går igen i højskolesangbogen. ja på friskolen sang vi hver morgen.

14 E: jeg har også gået på friskole og det var der det startede for mig så flyttede vi langt væk og jeg begyndte på en folkeskole hvor de også sang morgensang så der blev jeg også introduceret til en masse sange. og så har jeg gået på efterskole også en kristen efterskole en fdf efterskole. der blev jeg også og så har jeg gået på efterskole også (**SP:** var det højskolesangbogen) ja det var det. den havde vi alle sammen. så det var hovedsageligt den. (**SP:** du har også sunget. har du også selv gået til fdf så) nej det var lidt af et tilfælde at det blev den så men jeg kunne godt lide at vi sang hver morgen og hver aften.

15 E: jeg har også gået på friskole. jeg har gået på efterskole også en kristen efterskole en fdf efterskole (**D:** hvor var det henne). øh Kongeådalens Efterskole.

16 EM: jeg har gået på højskole øh Rødding Højskole. så det var den fagre nye verden for mig så har det været sådan nogle konfirmationer hvor jeg ikke har kunnet følge med i livstræet alligevel og jeg syntes det var mega fedt der og så tror jeg bare at man kommer til at savne og så har jeg holdt ved (**SP:** har det så også noget at gøre med at du kommer her) ja helt sikkert. hmm jeg kom her i starten mest med højskolevenner men så er det ligesom en måde at sidde der kigge hinanden i øjnene hvis man har taget sin egen lille højskolesangbog

med (**D**: det er meget sjovt) ja det er hyggeligt men det var efteråret to tusinde og femten så det er ikke så mange år siden.

17 SP: men hvordan. første gang i kom der du sagde der var en der trak dig med

18 E: det var en veninde der trak mig med

19 ? Hvad betyder det at det er det her i er sammen om

20 E: man bliver nødt til at være til stede. det føles godt på en eller anden måde

21 S: jeg var med første gang da der var det der julesangften i december. Jeg havde egentligt set det ret mange gange. Så inviterede NAVN=D mig med herved.

22 D: jeg kan faktisk meget dårligt huske det.

23 EM: men min højskole rødding højskole så jeg tror højskolen i sig selv har også tilknytning hertil.

24 SP: kan i prøve sammen sådan lige at snakke om hvad det. hvad i får ud af at komme her. hvad det giver jer at komme her bare sådan hvis i kan sætte nogle ord på.

25 EM: jeg synes det er fedt at det er om mandagen fordi mandag kan være en ret hård dag. og jeg synes også det har været svært at slæbe sig af sted nogle gange flok så kommer man her ned så er det bare sådan så løfter det lige en op til resten af ugen.

26 D: ja det er rigtig nok jeg er virkelig blevet glad af det. jeg synes. jeg har. særligt forrige gang gik jeg og nynnede forskellige sange vi havde sunget hele ugen igennem så ja det løfter (ja, ja) virkeligt en. det er en god start på ugen.

27 EM: det er også godt med en manddagsøl ikke (ja) (latter) jeg ved ikke. det passer bare godt.

28 S: for mig. det altså sådan. er det altså både rigtigt meget det sociale i det. jeg synes det er helt vildt hyggeligt. jeg har også taget alle mulige forskellige venner og veninder med herved. jeg synes det er helt vildt hyggelig. øh men det er også det der med hvor glad man bliver af at synge jeg å. Jeg er mega glad mens jeg er her. så går jeg herfra så er jeg glad og hovedet fuld af sange og sådan det er virkeligt dejligt.

29 E: jeg kan rigtig godt lide at det ikke er så højtideligt (? Hm) altså at man skal sidde på række (M) det er sådan meget løst og frit og man kan sidde på gulvet hvis man vil det (**D**: latter hvis der ikke er andre pladser) ja det sker. det hænder hænder og så det er så småt på en eller anden måde. det bliver så intimt og man kan høre folk synge så meget sammen fordi at det er et lille rum (hm)(**D**: ja) det det er lidt noget andet end at end sidde i en kirke i hvert fald. selvom det også kan være dejligt sådan med akustikken i en kirke.

30 SP: nu nævnte du det der med at at man kan godt have travlt med lektier og sådan noget men at du så alligevel vælger at prioritere at komme her (EM ja) Kan du prøve at sætte flere ord på hvordan det kan være

31 EM: altså jeg tror det er noget jeg eller sådan. jeg prioriterer i hvert fald sangaften efterhånden. (uf). det skal der også lige være tid til. øh. fordi at det netop er sådan altså at det giver så meget overskud jo jo man kan godt sidde derhjemme og overspringshandle og jeg ved ikke læse en bog eller se en film eller et eller andet og så så ville jeg prioritere lektierne. men det her det synes jeg er så vigtigt for mig og for hvor glad man bliver at det øh at så at så kan man godt lige have siddet lidt søndag med lidt ekstra arbejde eller sådan udskyde det til tirsdag. der skal også være plads til sangaften.

32 D: jeg synes jeg prioriterer det ret meget altså. der skal være ret vigtige ting før jeg. ?eller? det er det i hvert fald blevet det sidste år. det er lidt svært at finde ud af hvad det helt præcist er det giver. det er bare det er bare en måde at være sammen med en masse mennesker på som ikke sådan. det er ikke så forpligtende man synger bare sammen man føler. man føler at man er sammen om et eller andet. det er ikke så forpligtende men man føler alligevel.

33 S: der er rigtigt meget fællesskabet i det ja det er der

34 D: men igen uden at man altså skal krænge sig selv ud. det er sådan lidt hvad hedder det. meget stille og rolig ting man går ind til som alligevel giver helt vildt meget.

35 EM: det er så hyggeligt efterhånden. der sådan altså. jeg tror jeg. jeg har siddet heroppe på et tidspunkt og vi har snakket sammen ej det er min yndlingssang. den kendt de også og sådan noget. nogen der er kommet der har snakket sammen ej det er min yndlingssang. så er der efterhånden mennesker man kan genkende. lige vinke til vedkommende en jeg tror nok noget kemishow eller sådan noget og så kan man lige vinke til vedkommende sådan (latter) ham fra kemishowet ja ja ja øhm så man møder også folk på en anden måde ude fra. øhm fordi man netop sidder og synger og er glad og sådan.

36 E: det er ofte at man kender nogen som kender nogen. eller på en eller anden måde så er folk forbundet herinde. på alle mulige måder. så har jeg nogle veninder der kender nogen og så kender jeg nogen det er bare. det er en lille verden her. det er dejligt.

37 EM: så er det også de der jeg ved ikke om det er højskoler eller efterskoler så synger de et eller andet lidt anderledes eller sætter lige noget la la ind. jeg kan ikke lige komme på sangene nu men det er også sjovt lige at opdage

38 S: eller en lille andenstemme det er sjovt

39 SP: MANGLER

40 S: altså jeg tror ikke jeg ved hvem der ønsker hvad (**SP:** nej) men man lægger mærke til det på dagen synes jeg hvem det er der. Man kan godt gætte at når der kommer en sang som nogen har ønsket sig nogle gange

41 SP: nu sagde i. nu siger. nu siger i det her med at det er hyggeligt. og det er jo. det er det her meget tror nogen specielle danske begreb. kan i prøve forklare mere hvad der er hyggeligt ved det hvis i skal for eksempel sætte det i forhold til at hygge sig med at se netflix eller hygge sig med at gå i biografen eller sådan noget. er det en anden form for hygge

42 E: altså på en eller anden måde så blotter man sig selv lidt når man synger. altså man kan ikke sådan gemme sig så meget væk. æh og man kan komme til at ramme forkert på en tone og synge forkert og sådan noget og så kan man grine lidt af det. så jeg synes øh. man åbner på en eller anden måde op for sig selv på en anden måde end man måske ville gøre hvis man sad og så på en skærm sammen i hvert fald (**EM:** ja)

43 D: der er meget mere aktivitet i det (**EM:** JA)

44 E: helt sikkert

45 S: altså jeg tænker sådan lidt. altså sådan hvis jeg sad derhjemme og sang selv så ville ?det? aldrig nogensinde give det samme som hvis jeg kom herved så det er ligesom om fordi vi er så mange sammen som synger på samme tid opstår der noget som vi ikke kunne have skabt hver for sig. øhm. og det får man jo ikke hvis man sidder og ser en film eller man går i biografen (**SP:** hmh) eller sådan noget. så det er mere det det er sådan lidt noget med at komme herved. eller for mig er det noget med at komme herved og ja synge sammen. Og sådan. Skabe det her fællesskab sammen og (**SP:** mhm) den her glæde altså som vi altså sådan som man har sammen eller sådan som opstår i det her (**SP:** mhm) når vi sidder og synger.

46 E: det er svært. det er svært at være sur til sangaften. det kan man næsten ikke.

47 D: jeg tror. det er det der fællesskab i det. men igen det det er et fællesskab hvor man ikke. altså man åbner op for sig selv. men. eller sangmæssigt men igen så er det er ikke sådan at man behøver at sidde at tænke over øh. altså. hvad hvad skal vi nu lige snakke om øh hvad er der sket som man kan diskutere. man skal ikke være opmærksom på at spørge ind til folk Der er ligesom en ret fast ramme for. okay. vi synger nogle sange. Enten skal man huske teksten eller så skal man kigge ned. så åbner man op på den måde på den måde minder det lidt om at se en film fordi man godt kan slå hovedet fra. Så har man så stadig det der med at det er noget noget aktivt man gør og noget man gør i fællesskab.

48 S: jeg tænker også nogle gange så har jeg været hernede med en meget blandet flok hvor der nogle jeg kender og nogle jeg ikke kender og så der nogen forskellige nogle der har taget nogle med og jeg har taget nogle med som ikke nødvendigvis kender dem jeg skal mødes med hernede og sådan. og der synes jeg at det

er en helt vildt rar og uforpligtende måde. og. ligesom. fordi der er selvfølgelig det store fællesskab som alle der er hernede men der er også det lille fællesskab som er dem men har taget her ned sammen med og står og snakker sammen med og sådan. og det er helt. altså hvis nu man skulle have mødtes i byen og drikke nogle øl kunne det godt have været sådan lidt lidt akavet fordi at så skal man også hele tiden finde på ting at snakke om eller hvis man var taget ind at se en film. (? så have det været sådan ?) okay nu sidder jeg og ser en film sammen med mennesker jeg ikke kender men øh hvis man tager ned til noget her så gør det bare ingen ting for så kan man jo bare synge sammen. Og så kan man altid snakke om det og og så er det helt naturligt engang imellem at snakke om noget men det behøves man jo ikke. Så det. Det. Det er en nem måde at mødes på (?for?) alle mulige mennesker synes jeg. (mh)

Latter

49 SP: kan i prøve. vi har været lidt inde på det. øhm men at snakke om det her med fællesskabet og i har faktisk været inde på det. men kan i prøve sådan mere at karakterisere (fællesskabet. hvilken. hvilken form for fællesskab er der tale om.

50 EM: meget. altså der er plads til alle ikke. sådan meget inkluderende fællesskab. det kan godt være at at du at man rammer lidt ved siden af. men så kigger man op. så griner man ?til dem? omkring sig. (**E:** jaer). øhm. og hvis du sidder alene så er der ofte nogen der (UH). så snakker man med dem ved siden af. så det er sådan. i forhold til Danmark også hvor man går med høretelefoner og ?skide? solbriller på og kigger ned og sådan. så er det. så er det fedt at komme ind øh sådan et sted her hvor man bare kan smile til folk man ikke kender uden at. uden at man er sær (**E:** jaer) (latter).

51 D: altså det? noget af det der kom bag på mig. mange gange det er når folk jeg kender fra alle mulige andre sammenhænge også kommer herved. som. så. som jeg ikke overhovedet havde tænkte ville komme herved og synge. det synes jeg er virkeligt fedt. øh. det er sådan. jeg møder folk som jeg kender perifert hernede altså ny setting. det er sjovt på en eller anden måde. jeg ved ikke om det er så meget fællesskab. en anden måde at være sammen med folk som man kender fra andre steder. men hvad det er for et fællesskab.

52 SP: du nævnte det med at der er jo sådan set et lille fællesskab. hvis vi nu siger. nu kender i ikke hinanden så godt men hvis i nu gjorde det. at så har i. sidder i sammen har det en betydning på en måde måske

53 S: altså det har i hvert fald en betydning for mig fordi jeg synes dem man tager af sted med kom[mer] altså har man jo lige et par hyggelige timer sammen med og sådan. det synes jeg virkeligt er rart ?og åå? man skal lave en anden form for. det er en hyggelig måde at være sammen på og sådan. bruge noget tid sammen på. men samtidig med er der jo også det her med at komme herved og synge i fællesskab giver jo også noget. så det er jo ikke kun det. altså hvis man bare syntes det var hyggeligt at hænge ud med sine venner så kunne

man jo bare drikke en øl et andet sted. men det er det der med. så kommer man herved og hænger ud sammen og det er rigtigt hyggeligt og så samtidig med så er der alle de andre mennesker som man synger sammen med. øhm. det ligesom skaber det her. eller sådan er det her fællesskab. som. som er med til at skabe alt det her fede der er ved at synge sammen. for mig så handler det også rigtigt meget om det her med at. altså når man tænker på det store fællesskab som opstår i og med i med at man synger. for mig er det også sådan en del af. en del af. del af en lang lang højskoletradition hvor det netop har været det der med man mødes mange steder fra og så gik man på højskole sammen og så skabt. skabt det nogle relationer. og man. og der har været nogle tanker omkring det her med at synge sammen og sådan. at det skaber noget fællesskab. at. alt det her med er for MIG også noget der kommer ind i den her kontekst hvor vi sidder og synger sammen (?nede på?) på Fairbar.

54 SP: tråde bagud. MANGLER

55 S: ja altså en lang lang tradition omkring sang og fællesskab som ligger i det her højskolesang som jeg synes man kan mærke når man sidder en hel masse mennesker og synger sammen på Fairbar. (SP? Mh)

56 D: sådan et historisk vingesus når man øh synger en sang fra slutningen af (latter) hvad hedder det attenhundrede et eller andet (mh). den er der er mange andre før mig der har skrålet med på (ja, mh). jeg tror aldrig jeg har tænkt over det. men det er rigtigt nok. det er meget sjovt (latter).

57 S: det tænker jeg meget over (latter)

58 SP: kan i prøve at sætte flere ord på det altså med. med det her. med de her sange. hvis man synger en sang. kan man tænke eller hvad at ens oldefar også har sunget den eller hvad på samme måde eller er det måske ikke lige på DEN måde

59 S: nej det er ikke så specifikt det (SP: nej) men det er mere sådan. at jeg synes der er noget rigtigt godt ved højskoletraditionen. den opstod. altså det der med at den sådan opstod i øh. ja sådan det der med at det at så skulle unge mænd og kvinder på højskole for ligesom at at komme lidt ud af der hvor det voksede op og få noget nyt perspektiv på livet og få noget nyt med sig. få nogen. skabe nogle relationer som kunne skabes til nogle mennesker som ikke nødvendigvis var vokset op i den samme by som dem selv og sådan noget. altså hele det der. alt det der fulgt med højskoletraditionen da den opstod. som også. altså det er jo ikke særligt tit i dag at man mødes og synger. altså det er jo fantastisk at vi stadig. at man stadig har mulighed for det. man kan mødes om så meget andet. men. men den. den måde at mødes på er bare helt særlig synes jeg (SP: mh).

60 EM: ja for det er jo nærmest ku[n]. altså så er sådan. så er det det kirken (? Hvor man kan mødes og synge)
(ja)

61 S: ja eller så synger du midsommervisen en gang om året (**EM:** ja) men altså sådan. det er jo også en fantastisk fællesskabsfølelse der opstår der (**EM:** mh) men den kan man bare ikke finde så mange andre steder (**EM:** nej).

62 D: ud over hver anden mandag (ja) (**D:** ja) (latter) (? Hvar?)

63 SP: hvad sagde I ud over

64 D: hver anden mandag

65 SP: nåe ja

(latter)

66 E: jeg var et halvt år i England. og øh der var det kun kirkerne hvor jeg ligesom opfattede at de havde noget hvor de sang sammen. og der. og det det var ikke helt for mig sådan øh. jeg var lige af sted en enkelt gang. og jeg syntes ikke helt at det ramte mig på samme måde. her der. fordi det er så uhøjtideligt på en eller anden måde så. og og det virker på en måde så DANSK altså det. det er noget vi har SAMmen. øh vi er fem komma seks millioner der kan snakke det her sprog og og synge de her sange. altså det er meget sådan. det føles på en måde inTIMT selvom at det jo egentligt ikke er det i helt store. men øh. en der er noget ved at at føle sig som en del af en nation også. ikke for. i dag kommer det hurtigt til at lyde som om man er nationalistisk. eller at Danmark skal øh være. er bedre end alt andet. det er slet ikke det jeg snakker om. men. men det at kunne synge DANSK sammen med andre. det. det lagde jeg i hvert fald mærke til da jeg var i England. at det. det savnede jeg. øhm. og det er nok også derfor jeg er her nogle gange. for at opleve det.

67 D: det er meget sjovt du siger det fordi jeg har boet sammen med en amerikaner (mh) øh. sådan gennem de sidste hvad tre år eller sådan noget. at. og hun synes det er vildt underligt den der fællessangstradition også hvis man sådan er til familiefester (ja). øh. det. et kan hun slet ikke (uh) det. det. det. det er bare for mærkeligt at man synger sammen. (mh) hun synes at det er at blotte sig alt alt alt for meget (mh, mh). sang det er sådan noget der kommer ud af radioen (mh). eller afspil[leren] cd-afspilleren. øh. (ja) så på den måde tror jeg faktisk du har ret (mh) eller i hvert fald i forhold til ameri[kansk]. DEN amerikanske kultur HUN kommer fra. (ja) der findes forskellige (ja) øh. hvor var du henne (?et navn?) i England.

68 E: i England (ja) øh sådan Sydøstengland. noget der hedder Ashfelt (okay) så

69 EM: jeg kunne også godt mærke. jeg tror vi sang øh der er et yndigt land sidste gang (latter). men øh. og der. altså det er en hårfin balance for jeg elsker og synge sammen. men det blev sådan. eller sådan. men det blev NÆSten for meget nationalistisk og så blev jeg sådan lidt sur på mig selv fordi man skal heller ikke synes det bliver df så snart man skal synge nationalsangen vel eller sådan. men det er lidt sådan en øh GRÆNse. det der med sådan at synge sammen sådan (?man?). men der havde jeg det faktisk lidt SVÆRT med at synge med uden sådan sådan (?hjertet?) på brystet. der var også nogen der rejste sig op.

70 D: ja det er rigtigt nok (mumlen). altså jeg rejste mig op (latter). men det var også en ironisk distance til (ja) altså så går man all in i det øh (mh) men det er rigtigt nok det. det. det er faktisk lidt svært for så føler man at okay NU bliver det lige pludselig meget nationalistisk. (ja, ja). og det er ikke rigtigt. altså det er mere

71 E: også på en måde højtideligt

72 D: ja

73 EM: ja selvhøjtideligt

74 D: ja

75 E: ja

76 Ukendt. ja

77 D: ja jeg kan godt genkende de der følelser (mh) øh og det er ikke rigtigt det man har lyst til at det skal repræsentere (nej). det er mere hvad hedder det noget åbenhed. fællesskabs[agtigt noget] (mh, ja).

MANGLER

78 S: men jeg tænker også altså i forhold til det der du sagde med at det er så fedt at vi kan SYNGe sammen og vi har de her sange vi kan synge og sådan. det tænker. det har også rigtigt meget med at gøre med hvorfor JEG synes det er så fedt at synge fordi jeg bare ville synes det var så MEga ærgerligt hvis de her sange gik TABT og hvis den her SANGtradition gik tabt (mh). så ville jeg virkelig føle at vi havde MISTet noget. sådan. ja.

79 SP: ja jeg lagde nemlig mærke til at. følger lige op på flere ting men. (?øhm?) du nævnte det her med til at starte med at. at det var stort set kun. altså der var ikke sådan så mange andre steder end måske i kirken og så måske til sankt hans. og så HER (mh) og så selvfølgelig på højskoler. efterskoler. men er det sådan. føler i. eller. at. at sådan den danske fællessang er TRUet. eller at det. den. den ikke er sådan. eller den. den. den. at det ikke bliver SUNget så mange steder som den måske KUNne blive. eller. eller. sådan. eller nu du nævnte selv noget lige her nu at du er træt af hvis den gik TABT. eller hvis (mh) den døde helt ud. eller sådan.

80 S: ja. altså sådan der er ikke så tit man støder på det (**SP:** nej). altså jeg vil. men jeg vil si[ge]. altså sådan. men man kan jo bare VÆLge at gøre det. altså vi har nogle gange gjort det hjemme i mit kollektiv. vi har inspireret af fairbar lavet vores EGen sangaften (**SP:** mh). men nogle gange når vi har været på tur og sådan noget så har vi bare sunget fordi det er mega fedt og sådan. så. man kan jo bare VÆLge at gøre det (**SP:** mh) men det kræver selvfølgelig at man har nogle mennesker at gøre det sammen med (**SP:** mh). men øh.

90 SP: ja så du nævn[te]. nævnte også det her for lige at tage tilbage. hvad hedder det øh. (**D:** altså hvis jeg lige) ja.

91 D: jeg. jeg. jeg synes også det der med. der ER andre steder man synger og jeg synes (?også?) til familiefester i hvert fald i min (mh) familie der synger man også. man synger ikke sådan ud i EN køre. man. man tager da en sang eller to. tre. fire. (mh, **SP:** mh) undervejs. øh. så på den måde synes jeg da STAdigvæk der er noget øh. noget fællessangstradition (mh) og. og. det er måske rigtig nok at det KUN er til første maj at fagforeningen sådan stiller sig op og synger sang. eller det ved jeg ikke jeg går for lidt i fagforening (latter). det (latter). det (latter). øh (ja) (mh)

92 S: men altså (**D:** men jeg ved ikke altså) ja det er det SAMme i MIN familie. men jeg har det. øh. fornemmelsen af at mange steder. eller mange familier er det IKke sådan. altså sådan jeg tror. (**EM:** det er ikke sådan i min fa[milie]). nej (nej) altså jeg kender rigtig mange hvor de ikke. det der med at synge det er dem MEGet fjernt. øhm. det er lidt sjovt. jeg tror det kommer RIGtig meget an på hvad man er vokset OP med og om man er vant til og ?mh? om man opsøger sådan nogle steder. ?måder? man kan synge på. tror jeg. (**D:** ?ja?)

93 EM: ja. ja altså det var først da jeg kom på højskole jeg blev introduceret til (mh) (?til?) størstedelen af de her sange. så kendte man lige beatles der i forvejen eller julesangene men. men VITterligt ikke særligt meget andet. øhm. og. NETop til faMiliifest så kunne jeg godt.??ss?. godt EFterlyse det lidt (E: ja) ?egentligt? eller sådan øh. men ja. jeg ved sgu ikke hvordan jeg skal indføre det når jeg ikke kan spille på klavER selv eller sådan. altså jeg kan jo BAre sige NU skal vi synge og så kan jeg ?pakke mig væk bag en bog? (**D:** ja) (latter). øhm. fordi der er det. altså så kan det være til en rund fødselsdag hvor der er EN eller anden der har lavet en sang ud fra se den lille kattekillen men MEre er det altså VIRkeligt heller ikke. øhm. så det kunne da være fint? at synge lidt højskolesange. jeg tror ?også? størstedelen af den ÆLDre generation kender ?det? også. øh. men for MIT vedkommende har det været sådan noget der er sket på højskolen. ellers ?så? tror jeg ikke jeg var blevet introduceret til det (mh).

94 SP: nej så du havde ikke et forhold til altså (**EM:** nej) nej.

95 EM: overhovedet ikke. altså. jeg TROR mine forældre havde en højskolesangbog stående derhjemme men (SP: mh) min far er også lærer på en fri fagskole. øhm. men det er IKke noget noget der sådan er. er. er taget. taget videre i min familie overhovedet.

96 D: jeg tror heller ikke at vi sang højskolesang i min familie sådan mere fællessang

MANGLER

97 SP: Hvad ville der ske

98 EM: jeg tror mange ville være tøvende. altså mange er sådan at øh. hvad. hvad skal vi nu. hvad betyder det. og vil ikke synge med. og jeg ville HELT sikkert selv skulle synge FOR (SP: mh). øhm. der ikke nogen i min familie der tør kalde sig selv musikalske (SP: nej) så. mh så. så. så det. det er faktisk et SPÆNDende eksperiment. (latter) hvad der Egentligt ville ske. (latter). (D: en hel fest der bare udvandrers) (latter) måske ikke (D: UH) udvandrers men. men de bare kigger ned i bogen og. og nynner MED ikke (D: ja) UH.

99 SP: i. i. nu er i jo glade for at synge men der ?jo? er mange der. der sådan er blufærdige omkring det. eller har i også indtrykket af at. at. i andre. altså med andre venner. eller. hvis i kender nogen af jeres venners familie at så ville det ikke sådan gå at synge (mh) så ville de synes at det var meget mærkeligt eller.

100 D: jeg ved ikke. jeg synes stadigvæk jeg er blufærdig med at synge altså. altså det er ikke. det er øh. jo FLere der er (UH) jo nemmere er det (mh) ?i hvert fald? altså jeg synes da vi startede ud bare os bare fire fem stykker. DET var grænseoverskridende (mh) øh

101 SP: altså lige her nu (D: ja, ja) ja (D: øh) så

102 D: altså ikke. ikke på nogen dårlig måde (SP: nej nej). Men det var meget sjovt fordi altså så lærer man ligesom også hinanden at kende (mh). altså øh. øh. ja få brudt nogle grænser. det er meget sjovt

103 SP: det er nemlig også i forhold til det. det du sagde med at i synger også nogle [gange]. i jeres bofællesskabet. i laver jeres Egen øh højskolesangaften. så der er FORskel på for eksempel (UH) man sidder fire grupper. ?med? sidder fire venner sammen MANGLER

104 D: altså. jeg har. jeg har øh TO gode venner og (SP: ja). hvor vi kan GODT finde på at synge sammen men der er den Ene også ekSTREM musikalsk (SP: mh) og øh. så. så kan han sådan hive os andre med op og grine af det når vi (latter) andre rammer ved siden af. så det. så det er meget godt. (UH) Men altså (UH). Altså Lidt ligesom du snakkede om. det kræver der er EN der har. der kan synge FOR og sådan ligesom TØR folde stemmen ud så. så kan man godt sådan gå med (mh). hvis det sådan er i mindre grupper.

105 SP: hvad. hvad tænker du NAVN

106 E: sådan har jeg det også. altså jeg kommer selv fra en. en familie hvor alle spiller instrumenter undtagen mig jeg (latter) spiller ukulele. men det er ikke rigtig (latter) sådan. men øh

107 D: er det ikke et instrument

108 E: ja jo men det er et par akkorder så det er ikke (**D:** ja okay) MANGLER

109 S: men øh altså der har altid været en til flere der har taget teten og sagt NU gør vi det lige. Nu Synger jeg for. Men jeg kunne godt forestille mig at hvis den ene person ikke var der at så ville det være svært at gå i gang. selv synes JEG nogle gange det kan være grænseoverskridende at være den der siger så NU SYNger vi og så synger jeg for. så. så det er min stemme der ligesom starter det HEle op. Øhm. så jeg kan godt følge det der med at det kan være SVÆRT at få STARTet hvis der ikke er ?nogen? (mh) der vil tage

110 SP: men øh. er det så anderles når der er mange her.

111 E: det synes jeg (jaer) bestemt det er. man Føler sig ikke ligeså blottet (**D:** Nej) altså man føler sig mere som en STEMme som Bidrager til. til lyden af de MANGe. ja

112 SP: så det ligesom lidt DET det gør. Nu det der med at man har et LILle fællesskab med venner herinde og så et STØRre fællesskab at. at. at det giver måske en fælles klang. Eller en STØRre helhed Mangler og så et stort fællesskabs. MANGLER

113 S?: der er altid nogen man kan synger efter. (SP: ja) Eller oftest. MANGLER

114 EM: eller så er mangler

God til lige at tage første vers igen.

115 SP: så tør jeg sådan at synge mere igennem. højere

MANGLER

116 E? jeg tror heller ikke at jeg ville sætte mig ned med et par veninder som sådan men en sangbog foran mig og så bare synge altså det er fordi der er en der spiller klaver der er flere stemmer der. der synger samtidigt at at vi synger med øh og måske især nogle af dem som er lidt tilbageholdende i forhold til deres egen sangstemme.

117 S: jeg. Jeg. må sige jeg kan godt finde på at synge bare mig eller nogle veninder eller bare ja jeg kan godt finde på bare med går to mennesker at synge eller fire mennesker at synge MANGLER jeg kan også godt synge med til fællessang hvis det skal være.

118 SP: mangler

119 S: ja det kan godt være det er derfor

MANGLER

PAUSE

120 CA. 41.52. D: men i startede med at komme inden for de sidste år eller hvad.

121 EM: jeg det TROR jeg. øh. øh jeg kan simpelthen ikke HUSke det og hvis det her er sådan i to tusinde og seksten MANGLER

122 E: ja d MANGLER

EFTER PAUSEN IGEN

123 43.48 SP: vil de være fint med jer hvis jeg lige går videre til det næste punkt. UH. øh hvad hedder det. jeg har øh lavet staTISTisk databehandling og de tre mest sungne sange sådan den ALLermest sungne sang. nej ikke sungne men. men valgte sange. altså skrevet på de sedler. det er hvad hedder det den der dåser rasler i morgengry. Den i har sunget (mh) (**D:** det er sjovt det havde jeg ikke gættet) og så. (**S:** det havde jeg gættet).

124 EM: må jeg gætte jeg tror det er Halfdan Rasmussen. Noget om helte. DEN tror jeg. (**D:** det var DEN jeg ville gætte på som den mest)

125 SP: hvad ville du have gættet på.

MANGLER

126 D: en af gnags sange. den er blevet ønsket meget

127 S: hvor du sætter din fod (**EM:** ja den)

128 E: jeg har set den (latter)

129 SP: jeg vil så sige at noget om helte det ER. jeg tror den er nummer to eller nummer tre. jeg har taget de tre mest sungne. øh og så er det linedanser faktisk (nåe ja)

MANGLER

130 SP: jeg vil så sige på nummer fire fem og sjettepladsen der kommer Ligenøjagtigt hvor du sætter din fod (mh) og gnags danmarkssang (ja, latter) så det er meget godt. I har også. I har også været der meget altså (ja, latter).

131 EM: du kunne BAre have spurgt os.

132 SP: ja

133 D: jeg tror (latter) at den at den der gnags sang den synes jeg virkelig efter (**EM:** den har jeg også ønsket) efter den der SMYKkelov blev øh indført der synes der fik den BARE en opblomstring. hold KÆFT den blev ønsket meget (latter) jeg synes det var meget meget karakteristisk (latter, hvor sjovt). at. at. at øh efter den. altså så så gik folk HELT i øh. i selvsving over hvad hedder det sådan øh øh åbenheds øh ting (latter, ej, ej hvor ?sødt?, ej hvor sjovt).

134 SP: så det skal vi faktisk have lidt senere men nu griber jeg den lige nu (ja, latter). fordi det ER nemlig en af de meget sungne sange. fordi før der snakkede i om det der her med når i synger der er et yndigt land (**EM:** ja) at. at det var sådan øhm meget højtideligt på en ene side men det kunne på den anden side også måske blive lidt for meget og du nævnte en der bankede sig på brystet eller? sådan noget. Hvis i så skal. I forhold til DENne her hvor jeg også har været med der sang folk også med af ret fuld hals. gnags danmarkssang (? : ja). man kan sige det er lidt en anden fortælling om Danmark (ja, mh). så. jeg griber den lige. kan i prøve at sætte nogle ord på i forhold til hvordan det er på den [side]. I det Ene øjeblik at synge øh hvad hedder der er et yndigt og så måske teoretisk lige bagefter synge gnags danmarkssang.

135 S: altså. jeg tænker. at der er. jeg synes det er fedt at stå og synge længe leve mangfoldighed sådan (**SP:** mh, mh). men altså for MIG det der med at synge der er et yndigt land har ikke noget at gøre med at stå og synge om Danmark som nationalstat. det har bare noget [at gøre med] at synge om vi har nogle smukke bøgeskove og (**SP:** mh) og sådan. ja. vi har en. en nationalsang der går tilbage til romantikken og sådan. jeg synes bare at. det er bare. det. det bare historisk og det er fedt og. fordi at øhm vi har et smukt land og sådan. det er ikke. det er ikke så meget. det har. det har jeg aldrig tænkt på den nationalListiske del i (**SP:** mh) at stå at synge nationalsangen (**SP:** nej). sådan så. for MIG er det ikke så stort. altså det er ikke så stor en konTRAST at synge de to. det er bare (**SP:** nej). begge dele. altså sådan. for MIG der er nationalsangen bare en del af den danske sangskat altså (**SP:** mh). det er ikke sådan. men det er SJOVT at i andre har opfattet det anderledes (**D:** altså (**EM:** ja. (**D:** ja) men det er jo og[så]. altså jeg bliver lidt irriteret på mig selv fordi sådan skal det jo ikke være. eller sådan. (mh) det er træls at man får den tanke

136 D: altså jeg tror mere. altså UH. så bliver de fandeme også sådan lidt trodsigt. at det skal. (latter). at det ?skal? fandeme ikke være noget der bliver kun associeret med (**EM:** nej nej) øh hvad hedder det øh nationalstat (**EM:** ?nej vi skal ikke?) så. så. så. så skal der. så skal der fandeme bare skråles igennem (latter, ja, mh)

137 SP: altså på

138 D: altså (**EM:** på [der er et yndigt]) altså på der er et yndigt land (**SP:** ja, ja)

139 E: men det var som om at man kunne mærke at der var. der blev sådan lidt en blandet stemning (**EM:** det gjorde der) så snart vi skulle synge (**EM:** Det var faktisk lidt sjovt) øh nationalsangen fordi at at det HAR jo nok noget at gøre med at. at. at. at. at df bruger så meget det nationalistiske (**SP:** mh) og vores flag og. og Danmark altså at. at at det bliver lidt øh MISbrugt i den sammenhæng (**EM:** mh) som man ikke føler man. man kan stå det ved det (**SP:** mh) fordi man er bange for måske at blive dømt som værende nationalistisk (ja, **D:** ja)

140 S: men det er jo også fordi at nationalisme er jo ikke negativt nødvendigvis fordi nationalisme er også bare at (**D:** UH). ja. det. det er fedt at være her (mh, ja). og sådan. men men så snart nationalismen bliver ekskluderende så er det jo der hvor. hvor det begynder at være svært at forholde sig til. sådan har jeg det i hvert fald selv (UH) hvis vi kun kan være dan [mark]. Danmark for danskere sådan (mh) hvis det er det der kommer frem. så. så er det jo. altså for mig et helt forkert form for nationalisme.

150 EM: vi sang øh frit land sidste gang (**SP:** mh). som sådan (ja) som jo ikke er en i højskolesangbogen. og det var. altså sådan. den sad ikke helt i skabet. folk var lidt i tvivl om hvordan de skulle synge den. der var ikke øh noget papir eller noget man øh kunne følge med i. øhm. men det var sådan lidt samme følelse som når man synger den her Danmark. altså sådan. det er lidt fedt (ja). og det. og det er nogle. altså nogle fede ord man får nogle til at synge med på.

151 SP: frit land hvad er det nu for en

152 EM: ulige numres øh frit land

153 SP: nåe ja det er rigtigt (? Ja det var meget fedt). Den kender jeg godt

Mangler

154 SP: sang i en til højskolesang eller til nogle af det andre aftener

MANGLER

Ca. 49.24.

155 SP: vi vender tilbage til det her med det danske lidt senere. Fordi. hvis det er okay at (ja) vi lige går videre (mh) fordi øh som sagt. øhm. ja altså det er jo linedanser og dåser rasler i morgengry og noget om helte. nu får i lige en tekst hver hvis i lige kan dele dem ud. øhm. i kan bare lige tage den. i kan tage dåser rasler først. hvis i sådan kan prøve at gætte på. eller ikke gætte på. men hvorfor. altså først og fremmest så vil jeg spørge jer. altså huske at spørge jer om det er nogle i kender. det tror jeg det er (mh) at hvorfor i tror at det er de mest sungne tre altså det lige er de tre. i havde jo for øvrigt også selv nogle gode bud på de næste. Så det er

ret godt ramt. Men altså. det er mere. hvorfor at. at der er flest der vælger dem her. altså hvorfor DE er de mest populære.

156 EM: altså det er nogen alle kender ikke. eller sådan. der er mange højskoler så har de en eller anden sang som er skrevet til deres jubilæum eller sådan noget og så er det måske MEST ry højskole eller sådan der kan den sang. øhm. men dem her. ved ikke. de går i GEN. øh. og. og bliver sunget overalt og folk skråler ofte. eller sådan. det går jeg i hvert fald ud fra at de sådan.

157 D: jeg kendte ikke den her før jeg mødte den her (EM: okay: ? det gjorde jeg heller ikke) MANGler

158 D: altså jeg synes den er helt vildt god. Jeg ved det ikke. jeg tror. altså jeg. jeg. jeg kan godt lide melodien i den (mh) og teksten er meget sød øh og så synes jeg det virker som om NAVN bliver ekstra glad (latter)

159 SP: NAVN er pianisten (D: ja pianisten, ja)

160 D: men. men jeg har faktisk ikke noget godt bud på hvorfor den skulle. ?den kan? den er øh måske bare en god sang.

161 S: jeg tror det er på grund af melodien (D UH). Jeg kan ikke synge den her sang uden at blive mega glad (mh, mh) og så synger man om sådan noget som om drømme og man synger om øh ja. sådan noget. vinde over sortsynet og. Og sådan. jeg synes den er sød

162 SP: men når i sådan synger

163 D: den er også ret ny. altså (SP: ja, ja)

164 SP: har i så. øhm hvad hedder. sådan når i sådan eller fundet en ny eller har i så et INDtryk af hvad teksten HANDler om eller er det mere nogle stemninger. altså giver det jer et eller andet. der er et eller andet budskab i den her tekst eller det mere melodien der er fed eller. altså. eller en kombi eller.

165 D: det tror jeg faktisk er meget forskelligt (ja) alt efter hvad det er for en sang (ja)

166 SP: hvis vi tager DEN her sang

167 D: der tror jeg mest at det er melodien for mig (?også?, ja)

168 S?: og stemningen (ja, mh). det der med. man kan (mh) altså den bliver virkelig sunget virkelig glad synes jeg

169 SP: altså den måde det synges på (S: ja). eller sådan ja (mh)

170 E: der er også en anden sang han har lavet om. så sådan. så den bliver lidt mere glad i det. hvad er det for en (UH) (**SP:** det gør han ved flere). Ja (UH). Eller såda

MANGLER

171 D: noget om helte

172 ?: Er det ikke noget om helte

173 SP: noget om helte

174 ?: jeg tror det er noget om helte

MANGLER

175 E: ja det er da rigtigt

176 D: svinger helt vildt

177 SP: der er også hil dig frelser og forsoner

178 S: nå men den tror jeg ikke jeg har været med til at synge

MANGLER

179 S: ja det lød også lidt fedt altså (E: jaer)

180 EM: mh

181 E: jeg er i sær fan af. af melodien

182 SP: så. så måden. men det er også. nu lægger jeg ordene munden. i skal bare sige imod mig. men er det ikke også måden han spiller det på. at der er sådan. altså. det

183 D: jeg (**SP:** UH) ved det faktisk ikke for jeg har ikke. jo nu spillede du (**SP:** ja) den her men jeg tror det er første gang jeg har hørt den og. altså det er stadigvæk blevet spillet hernede (latter, mh) kan man sige. øh. det.

184 SP: men. men kan i prøve at fortælle hvad der ved den. ved den. altså (**EM:** jamen det bliver sådan) ved jeg ikke.

185 EM: eller når man er kommet her flere gange så bliver dåser rasler i morgengry. hvis man har oplevet. altså hvor fedt det er fordi han er med på den (**SP:** mh) og alle er med på den. øh så tror jeg bare hurtigt at man bliver he sådan. (**SP:** mh) at man også synes det er fedt (mh). altså på min højskole sang vi mormors

kolonihavehus med sådan hvor han lavede sådan noget underligt UH ja jeg ved sgu ikke hvad jeg skal kalde det. øhm. underligt klaver undervejs. rigtigt sjovt. og så det blev også sådan en klassiker som alle ønskede (SP: mh) fordi det netop var sådan en man ønskede og syntes var lidt specielt og lidt noget særligt for det her sted. øhm. og det tror jeg godt ?kunne gøre lidt her? eller sådan. (mh, ja)

186 S: jeg tænker også med den her sang at. at. udover at melodien er fed og glad og. og sådan noget. så er det også netop det som du siger det der med at folk synger MEga meget med på den og det er så. man får LIDT mere den der. sådan. eller ENDnu mere den der ?vi synger? fællesskabsagtigt (SP: mh) følelse når det er sange som folk synger megameget med på den (SP: mh, mh)

187 E: jeg synes også ham pianisten er. er god til at til. at fortælle en lille anekdote eller en lille øh historie om. om. om den her sang. det. det er rigtig hyggeligt (mh) øh og så få historien bag den nogle gange (mh) ja (ja). så.

188 D: jeg tror måske. det der. det der med. altså netop fordi jeg IKke havde. har hørt den andet end her nede så bliver det også en øh sang jeg faktisk forBINder med (mh, mh) øh hvad hedder det sangaften. så bliver sådan det ligesom. så er det RIGtig sangaften. så er der. lidt. lidt ligesom du snakkede om i havde nogen der passede øh (EM: ja). det var. det var RIGtig højskolesange. det var HER (EM: mh) vi sang den. altså. så. så øh. det er fandeme øh indbegrebet af sangaften (mh) (EM: det er en fairbarhøjskolesang) måske.

189 SP: så en sang kan også have sin egen historie og knyttet til et sted. er. er knyttet til en anden. ja.

190 D: ja helt sikkert

191 E: ja rigtig meget

192 ?: ja UH

193 SP: har i andre. kan i andre bare sådan lige (øh) et eller andet eksempel at i forbinder en sang. at det var der jeg lærte den eller.

194 EM: linedanser

195 SP: linedanser

196 EM: den. eller sådan. det var en af de få sange jeg kende i forvejen. øh. og det var fordi jeg havde været til bryllup hvor der var en af mine fars gode venner der var blevet gift med en kvinde der kom fra Zambia og sådan. så sang vi den til hende og det var jo ikke. altså det var. hun skulle OGSå stå på egne ben og i nyt land og sådan noget. og det var sådan. FEDT at synge den på den måde så jeg ser den ikke engang som. altså som en klassisk konfirmationssang. det er. pressures UH sang. ?det er fællesskabet?

197 E: livstræet forbinder jeg meget med efterskolen. for det er sådan. så bliver man lige tage tilbage når man hører den blive sunget HER og sådan øh (mh). det er også meget hvad man har oplevet FØR man er kommet på fairbar sådan ligesom. er KNYTtet til sangene. man ligesom genoplever når man sidder (mh).

198 D: jeg synes helt klart. øh hvad hedder det. ?at?. den danske sang. så syng dog Danmark lad hjertet tale som også er citeret her udenpå. øh den forbinder jeg RIGtigt meget med hvad hedder. da jeg lærte højskolesangbogen at kende på efterskolen (mh) der var den en min KLAre favoritter. øh. den er stadigvæk en øh favoritsang. men altså. nu er det en blandt MANGE. øh men den forbinder jeg med sådan at LÆre højskolesangbogen at kende og efterskole (mh).

199 SP: var det en du kendte før

200 D: nej (**SP:** okay) eller det var. [jeg havde] måske SUNget den før. men altså det var ikke sådan (mh)

201 S: jeg har et par stykker som jeg forbinder med min friskole fordi vi tit sang dem der. men øh ja.

202 SP: men nu sagde du det der med at så tager man det også med HER hvis nu man synger linedanser. er det også noget i kan (mh) fortælle lidt om. eller snakke sammen om. om det her med. altså jeg spekulerer sådan på om det så også. om det er noget i ANDre kender også men. om det også er noget. at det så også får en NY betydning. eller det får en NY kontekst her. at. at nu har man BÅde sunget den på efterskolen. men. men nu er det ligesom også en sang der tilhører DET her fællesskab. at det ligesom. at. at. giver det også noget at. at. at så. at. at nu synger man det i en NY sammenhæng UH.

203 S: ?ja? det. det er vel alt sammen bare en del af den her sådan sangtradition (**SP:** jaer). altså det var fedt at synge dengang og det er jo også stadig fedt at synge den nu eller sådan. jeg kan også godt blive lidt nostalgisk nogle gange. ?ting? der dukker op igen.

204 SP: det kan man godt (ja). MANGLER kan i. kan i komme til at tænke MANGLER

205 E: det synes jeg ofte jeg oplever. at ligesom. Gud ja. den sang vi også til DEN familiefest hvor. hvor der skete det og det. altså sådan ligesom kobler det op på nogle minder.

206 SP: MANGLER

207 D: det. det. det ved jeg ikke det synes jeg ikke så sker så meget for mig. jeg. jeg tror bare jeg nyder at synge. jeg tror VIRkeligt at jeg kobler meget FRA når jeg synger (**SP:** mh) så tænker jeg ikke så meget (**SP:** nej) MANGLER

208 EM: vi havde morgensang på min højskole så der ?var? også mange sange som man forbinder med en historie der lige er blevet fortalt et eller andet. enten en elev eller en lærer som øhm. så på DEN måde synes

jeg der er rigtig mange minder når man netop sidder og. og. og synger sange og der er jo også folk som har skrevet i min højskolesangbog (mh). så bladrer man op på Idas sommervise og så er det Ida (mh) min roommate som har skrevet i den og sådan. MANGLER

209 SP: så du har DIN højskolesangbog med MANGLER

210 EM: ja. den har jeg OFte med hvis jeg husker det (**SP:** mh) MANGLER

211 SP: ja MANGLER

212 58.22

213 SP: ja hvis vi gør det sådan lidt kort. Øh. UH. Men hvis i sådan lige prøver at kigge på den næste den der hedder noget om helte. øhm. hvis i igen bare sammen altså prøve at snakke sammen. om hvad. hvad at. (UH). hvorfor i tror det er. det er. den OGSå (UH) er (UH) i top TRE over de mest sungne. MANGLER

214 EM: den har jeg ønsket ret mange gange (mh, **SP:** ja)

215 D: det er bare en PISsegod sang (latter) (den er virkelig virkelig fed) (latter)

216 E: det er også måden han SPILler den på synes JEG. (**D:** okay). det er sådan lidt fedt (**D:** ja)

217 S: jeg synes det er bare den FEdeste. altså den. der er en dejlig melodi og en VIRkelig fed pointe (mh). altså. om at vi. at vi ikke skal slås hele tiden og at vi skal være gode ved hinanden (latter, **D:** jaer) og det er fedt at dyrke gulerødder ude i sin have.

218 EM: det er en af dem der er lidt LANge altså også i forhold til at den bliver ønsket så TIT (**SP:** mh, mh) altså dåser rasler den går da lidt hurtigere end den her (**SP:** mh) øhm og jeg synes også tit jeg har hørt sådan nogen sukke. eller sådan. orch den synger vi ALTid. eller åh den er lidt lang (**D:** nå). sådan. i nærheden bare en enkelt. øhm. JEG har tit ønsket den (ja, ja). og. og er blevet RIGtig glad for Halfdan Rasmussen efter jeg er begyndt at synge højskolesange (ja). NETop på grund af den der hverdags. altså sådan. hverdagshelt eller hverdagsstemning (ja [det kan jeg også rigtigt godt lide]) og sætte pris på de små ting og sådan (ja). det er bare fedt.

219 D: altså det er EN af dem altså. jeg også har sunGET uden for fairbar (ja). så. så. igen uden at det sådan jeg TÆNker på de der ting så er det en af dem. hvor der. altså. ja der ligger noget historie ved. at man har sunget sammen med venner og sådan noget UH

220 EM: hvis du synger den sammen med venner synger du den så også sådan lidt swingagtigt som

221 D: nej. nej. jeg. jeg kan rigtigt godt lide den på den øh hvad hedder det gamle model. jeg synes øh man kan sådan. man kan se han startede med når der var tre vers tilbage (ja) så gik han over i swing og når der var fire vers tilbage og nu går han over i swing sådan et sted mellem andet og tredje(ja) vers (latter). han. han. (latter) han. han arbejder sig længere og længere opad (ja) men. men den. den er OGSå god når den swinger. øh. så.

222 S: den har jeg også. den har jeg sunget mange gange. OGSå uden for HERnede. synes den er SÅ dejlig.

223 E: jeg kan godt lide måden han SKRIver på (mh). altså sådan med han bruger mange øh NAVneord og sådan eller og. og mange billeder (ja) man ligesom kan få lavet oppe i hovedet (mh). meget let at forstå (mh, mh) så (ja).

224 SP: men nu nævnte. jeg tager bare lige KORT hvad. altså nu nævnte du noget med det her med HVERdagshelten. du nævnte noget med det her med at vi ikke skal slås eller at vi skal være gode ved hinanden og du nævnte det her med billeder eller at (mh) at det. det skaber nogle. jeg tænker også på om at man sådan kan SE det for sig ?meget? (mh). kan i prøve sådan bare lige kort at snakke LIDT. altså HVORfor ER det at den er god den her tekst og som du siger at. at. eller nu lægger jeg ordene i munden på jer (host) eller det mener JEG i hvert fald. at den kan godt BÆre at den er så lang (mh) fordi at nu har jeg læst lidt det faktisk (host) ved den SEeneste højskolesangbog så har man tit forKORTet. øh på NÆR øh for eksempel altså FOLkeviser og sådan nogle ting. men man siger faktisk. principiELT skal den MAKS være FEM vers fordi forskning peger på at hvis det er FLere end fem vers så gider folk ?ik?[ke] eller så VÆLger de det ikke så ofte nær sagt. lidt groft sagt så gider folk ikke synge den. men den her kan måske så godt bære at. eller. eller. ?nej? (host) det var mange spørgsmål på EN gang (latter).

225 S: jeg synes ?det ville være HELT VILD synd? hvis man begyndte at skære i den her. øh. UH (ja)

226 EM: der er mange der ville råbe op UH (mh)

227 SP: nå det tror i ja

228 S: ja

229 EM: fordi at der er så mange der kender den og ?så?. og sådan.

230 D: det er meget sjovt fordi jeg har set eller jeg har læst forSKellige versioner af den her faktisk. SET forskellige versioner. Jeg tror (SP: af den her). jeg ved ikke. jeg tror at Halfdan Rasmussen har udgivet forskellige versioner af den her hvor der er lavet om på nogen af. nogen af enderne eller nogen af rimene til sidst (SP: ja) øh. øhm så jeg ved ikke om. men. men jeg. jeg synes HELT klart heller ikke at man bør forkorte (latter) forkorte i den. øh.

231 SP: hvordan er sådan teksten ellers god. god i forhold til

232 D: øh

233 EM: altså det er jo IKke en mand med storhedsvanvid må man sige (**SP:** nej, latter). MEGet nede på jorden øh og. og meget let at forholde sig til (**SP:** mh) altså så tror jeg også sådan. NEtop ligesom at komme sammen og synge højskolesange også for folk man ikke kender. så at synge en sang om at. at livet er en morgengave og sådan. jeg kan godt lide at gå i ?min? have og så radiser og sådan. så bare. så er den VIGtig på den anden måde (mh). også i Danmark nu til dags. øhm. så den er god til lige at få MIG lige til at tænke over. at det er fint nok. at man må også gerne være glad for bare ikke at slås (ja) og være glad for at. glad for de små ting (mh).

234 S: jeg tænker også. altså det der med. at. at det ikke nødvendigvis. altså sådan nogle gange kommer det til at lyde som om vi i vores verden skal OPnå så mange ting og vi skal hele tiden. skal hele tiden ALT muligt og hvis vi ikke har OPnået alle mulige ting så er det ikke godt nok. men det her. det er VIRkeligt en sang der har. der hylder det SIMple liv. og. og. og altså sådan. det. det MEST fantastiske der kan ske i hans LIV det er der vokser nogle GULERødder og noget KRUSpersille og han kan gå og hygge sig ?øh? ude i sin have. altså sådan. så behøves verden ikke at være mere kompliCEret end det og det bliver. HER bliver det. FREM for at det bliver noget man IKke opnåede men noget som. som var KEDeligt så er det. det mest fantastiske i verden (mh). det synes jeg er helt vildt dejligt.

235 E: ja der er så meget fokus på hele tiden og så så det næste og det næste. man ser hele tiden fremad (mh). ?og? skriver i kalenderen FLere uger frem. Altså. også bare at være her. det er som om tiden lidt står stille (mh). øh. så er man her og lige pludselig ser man at der er gået to timer mens man bare har været til stede. Man har ikke siddet på telefonen og tænkt hov nu skal jeg hjem og have læst det der det gør jeg i hvert fald ikke selv øhm ja det hele står ligesom stille når man er her. det. og det. det samme synes jeg også denne her sang be[skriver]. beskriver at. at der ikke behøver at være så meget øh GANG i den HEle tiden.

236 D: jeg ved ikke (**SP:** så) jeg har ikke så meget at tilføje (latter)

237 SP: MANGLER: så tager vi lige den SIDSte (jaer) Linedanser (mh).

MANGLER

238 D: ?de havde gjort det smartere? ved bare at sætte tre vers i et (mh) og. så så kommer man ned på fem (latter, ja, latter)

239 SP: ja. kan i lige prøve at kigge lidt på den. i kender den vist godt versene men i må godt lige sidde at læse dem. sådan at hvis i også sådan kan sætte ord på hvad. ja altså. det er jo et dumt spørgsmål hvorfor.

det er jo bare den væl[ger]. folk VÆLger. at. men HVORfor den er populær. eller hvorfor i tror den er populær eller hvorfor der er MANGE der kan lide den (mh) ?hvilket åbenbart er?

240 EM: den var en del af sådan det vi kaldte dødens TREkant på højskolen. det var. det var nogle af de unge og smarte sådan lærere eller praktikanter som havde DEN her og så LIVstræet og så en TREDje sang som de simpelthen syntes var blevet sunget for meget (latter). og nu havde de også været tilknyttet højskolen længe. øhm. JEG kan nu STAdig godt lide den. men det bliver sådan lidt. eller sådan. DEN og så livstræet. det ER sange man VIRkeligt er bleven udsat for i. i. i store mængder måske (latter).

241 S: ja. altså jeg kunne rigtigt godt lide den på et tidspunkt fordi så. vi sang den da vi gik ud af niende klasse og det var MEget øh MEget stemningsfuldt og sådan. så jeg syntes ?vir?[keligt]. jeg syntes VIRkeligt den var god. og så har jeg måske også bare sunget den for meget. sådan. jeg. JEG ønsker den i hvert fald ikke (latter) altså ikke fordi jeg ikke gider synge den men jeg synes den er. ja som NAVN=EM siger måske har man også sunget den nok (mh) men altså det er en god SANG og den har en sød pointe og sådan. man. og man kan også bare synge en sang for meget (**SP:** mh).

242 D: ?at? det tror jeg du har ret i. det er meget en konfirmationssang (ja, ?mh?). men øh hvad hedder det (ja). nu ligger (UH) verden (UH) åben for dig nu skal (ja, ja, ja præcis, mh) ud og (mh, **EM:** livets overgange) prøve lykken af (**SP:** mh)

243 S?: men jeg tror måske også det er der[for]. det kunne godt være derfor den blev VALGT. fordi at det netop er så[dan]. at det er så mange mennesker der har et eller andet nostalgisk forhold (mh) til den.

244 D: ja men det kan godt være

245 EM: der er også mange gode citater i den altså det (mh) de stærkeste træer har rødder i blæst og sådan. altså du kunne. ja.

246 SP: det. det er igen det med billederne (mh, ja).

247 SP: ja du siger en sød pointe eller en god pointe eller sådan. hvad. hvad er det du tænker sådan. siger den dig noget. pointen.

248 S: ja men det gør det da. altså sådan. øhm. udspændt ligger foran dig selve livet du fik givet gå nu kun din vej og sådan. du må turde træde ud hvor dit liv KUN er dit. det må briste eller bære dette ene skridt. altså sådan. det der med (host) at Llivet ligger åbent for dig. og. og det bliver måske. det måske. der kommer til at være nedgange og opgange og sådan men det er stadig DIT liv. og. og du skal ligesom turde LÈve det her liv og. og sådan. ja altså det. ja. ja.

249 EM: jeg tror heller ikke jeg har ønsket den (nej latter) men jeg bliver ikke KED af det når den bliver sat på. det er heller ikke en sådan jeg har beHOV at synge fordi den er der. altså. den er der så tit (**SP:** mh).

250 D: jeg tror. altså mange gange når. altså. de her vi sådan synger MANge gange hernede dem bliver jeg GLAdet for at synge fordi at de sådan minder ?mig? om øh. øh. højskoleaften eller hvad hedder det sangafternerne. øh. men jeg kan egentlig også RIGtig rigtig godt lide de gange hvor man. altså. får en NY sang eller (mh) et eller andet man meget sjældent har sunget (ja) øh. sådan prøvet noget nyt. det. det sgu øh. det er MEget godt (ja). øh.

251 EM: det er en hårfin ballance ikke fordi (**D:** ja. ja. ja jamen der skal. der skal være) ja forrige gange jeg var her der syntes jeg næsten der var for mange. der var heller ikke så mange mennesker det var (nej) det var en UNderlig oplevelse (**E:** ja det var. det var helt vildt mærkeligt) ja (**E:** der var ikke særligt mange) ja og så øh. og så spillede han MANge sange som jeg ikke kendte (mh) øh navn og der blev TRUKket nogle jeg heller ikke kendte. og ?sådan?. det jeg ved ikke. så. ?ss?. var det sådan lidt underligt. (**D:** ja) UH

252 E: ?mh.mh? ja man får ikke særligt meget ?lyst? men hvis man UH. altså hvis. Hvis mh gruppen ikke kan synge ordentligt med (mh, mh)

253 D: nej. nej. der skal HELT klart være noget til at. at trække øh stemningen op (mh) UH

254 SP: ja. så. så. så. ret (**D:** det er vigtigt) så. ja geneRELT men speciELT måske hvis det er nye sange så skal der helst (mh, ja) være en DEL med til at synge med eller (ja, ja) eller sådan. ja. (ja).

255 D: UH men jeg tænker også det der med at HVIS man skal synge en ny sange så er det en FORdel hvis man har SUNget en øh KLASSiker INden så at man øh ligesom er. og. og nu kører den og så også. så har man (mh) mod på at prøve noget andet (ja, mh) (klir, noget vælter) (hov).

256 SP: ja. det. det her det er jo måske sådan et lidt abstrAKT spørgsmål. ikke fordi ikke jeg tror i ikke kan klare abstrakte ting men nu siger (latter) stiller jeg måske et lidt dårligt spørgsmål. sådan. hvad ER en god højskolesang for jer.

257 E: en sang med en god melodi (mh) det er i hvert fald ?for mega lyde som? som. som man også kan nynne videre på efterfølgende (mh) jeg synes mange gange i. i BAdet om morgenen så. så kommer nogle af de her tilBAge fordi man har hørt dem adSKILLige gange efterhånden (mh). så meloDien er. er vigtig for MIG i hvert fald (ja).

258 S: jeg. jeg kan godt lide. jeg synes at de bedste højskolesangbog. det er nogen. eller højskolesange. det. det er dem der siger noget enten om livet eller tilværelsen eller menneskets eksistens det (mh) med at være i verden eller sådan noget. det kan jeg virke[ligt]. der virkeligt nogle fede nogen. og så kan jeg også. og så

synes jeg også en god sang det er. det er dem der har nogle flotte billeder. sådan nogle man kan hæfte sig ved. ja. mange af. mange af sangene kan man næsten se for sig. ja. der bruger billeder.

259 D: jeg tænker sådan noget med at de skal helst være FORholdsvist nemme at synge og. og. (ja) altså en GOD melodi men heller ikke sådan FOR avanceret (nej). øhm det er rigtigt nok hvis der så kommer RIGtigt mange vers så. så bliver det sådan lidt træls. så må den godt lidt mere avanceret (mh, ja). ? hvad hedder det? (mh)

260 EM: altså ja. jeg synes også. altså TEKsten er BARE så VIGtig. jeg sidder altid og sætter de der små. små hjørner i. i de sang jeg rigtigt godt kan lide (**D:** ja) jeg kan huske og. sådan (latter). huske tilbage på ?sådan? EJ det var også smukt skrevet. øhm. altså hvis man sådan skulle sætte det i perspektiv altså sige den der sang kan jeg ikke så godt lide. så den der i'm a phoTOgrapher den der MEget underlige. Iler sådan (mh) ja det. det. jeg vil ikke bruge tid på at finde den.

261 SP: det er den der i'm i det hele taget en pralrøv fra (**D:** ja) Cali[fornia] (ja, ja, ja).

262 EM: eller sådan. fordi der netop. der er ikke noget melodi. eller sådan. den et LIDT sjovt men GUD ske lov kort

263 D: jeg. jeg (latter). jeg synes den er meget sjov som et afbræk

264 EM: ja. ja?men? og og det er jo også sådan. det er jo DET den KAN fordi jeg synes som sådan en HØJskolesang der. DER stikker den ud for MIG eller (**SP:** mh) (**D:** ja)

265 EM: men jeg vælger netop også sådan. altså de der. jeg ved ikke. kategorier. der er der noget. der er liv og så er der er kærlighed og så er der frihed eller et eller andet(ja frihed og fællesskab) ja og det er jo sådan os dem hvor jeg finder flest af sangene tror jeg (jaer, jaer)

266 S:? er der ikke også en der hedder mennesket (JOeee, det kan). den kan jeg også godt lide

267 D: jeg. jeg. jeg synes. MANGLER jeg kan på en MÅde gode lide i'm a photografer øh men som sådan et øh øh sjovt indslag når der er for eksempel (latter) nu jeg kan ikke huske. det er min kammerat der kommer sammen med hans højskole og. og. DE har åbenbart DEN som højskoletradition (okay) UH fordi de faktisk KAN synge den eller ikke bliver overrasket over hvad teksten (latter) er (ja, ja)

268 EM: der er også altid nogen der synger MED og det er jo så også. altså (**D:** øhm) det er jo fedt?

269 D: så det synes jeg er MEget sjovt. men ellers nogle af de der hvad hedder det hvad hedder det øh. hvad hedder det Ramund og (ja) øh det. DET synes jeg DET kan være hårdt at komme igennem (jaer, jaer meget,

sådan nogle folkeviser) Folke[vise]. folkeviseagtige ting. øh men det HAR også sin berettigelse altså. det er meget rart lige at få dem genopfrisket (mh, mh).

270 E: så jeg må fa[ktisk]. jeg var i KIRke her i øh Kristi himmelfarts dag eller hvad. i går. var det i går. forgårs. øhm. og. og der sang vi nogle SALmer som var MEget sådan avancerede (mh) og det var sådan. det tog mig sådan fem vers at nå ind og sådan FØLge melodien og det. det var på en måde lidt anstrengende. altså der. der er de LIDT lettere at synge med (ja) på i højskolesangbogen så det gør også at (mh) jeg tror flere tør give sig i KAST med dem øhm. ja fordi at man ligesom på en MÅde kan forudsige ikke ved dem alle selvfølgelig. men kan. kan lidt forudsige forløbet. (SP: mh) ja.

271 SP: så det er vigtigt at. at det. det. ikke er ALT for avanceret. eller. eller når du siger forløbet. at. at det får en. at man kan se at det slutter på et tidspunkt ikke at (E: nej) eller UH mere at (E: ikke så meget sådan)

272 E: ikke. ikke at det slutter på et tidspunkt. men. årh hvordan skal jeg forklare det. øh sange kan være FOR avanceret (SP: ja). altså det vil sige du kan ikke. UH. det er sv[ært] meget svær for dig at regne ud hvordan melodien går (SP: nåe på DEN måde). om du skal går op eller ned når du synger (SP: melodien) ja lige præcis det er meget melodien jeg (SP: okay) snakker om (SP: UH) ikke sangen. for[stod] forstår i det (ja ja (D: ja) ja nemt, ja FULDstændigt (D: jeg synes det er UH)

273 S/E?: ja. ja. det der med man. man. øh man kan. hvis man synger en linje så kan man godt nogenlunde gætte hvordan er slutningen bliver. du kan ikke gætte den på den præcis tone men du kan godt gætte cirka hvor bevæger vi os henad og. og det her vers hvordan altså hvordan. altså jeg forventer det her vers slutter med at gå ned. man får UH så selvom man ikke kender melodien så kan man godt man godt synge en lille smule med (mh) på første vers så kan måske allerede synge med fra andet vers selvom man aldrig har sunget sangen før (jaer).

274 EM: altså. ja jeg ved ikke med jer. jeg kan ikke læse noder i hvert fald. Eller sådan. så det handler om at indøve (SP: mh, mh).

MANGLER

275 D: jeg ved ikke. jeg har fået at vide at det er noget med at når det går nedad med de der ben så skal man gå ned (nå, ja, latter, **EM:** så kan man aflæse) UH ?læse noder?. og så kan jeg så om der er langt imellem ordene fordi så skal man åbenbart (mh) holde en pause (latter). det er sådan.

276 SP: betyder det også. at. at. at. øhm. altså. man siger no[gle gange]. altså betyder det at. altså. så hvordan s[kal]. melodien skal være forholdsvis enkel eller. (?men heller ikke) men heller ikke for enkel (? FOR enkel. den skal også være mega GOD).

277 E: hvis man for eksempel tager duerne flyver (**SP:** ja) så. så kan den godt være lidt svære at regne ud hvis du ikke kender den (**SP:** mh, mh) fordi den har nogle toner som UH. jeg er jo ikke særlig god til at forKLARE det. tænker at det sådan er svært at for[klare] (**SP:** bare bruge de.t med dine egne ord) ja øhm hvor. hvor de ikke helt er som man forventer (mh) altså nogle SKÆve toner altså (**D:** ja nogle SKIFT der sådan kommer bag på en) ja lige præcis (mh). øhm. så den skal man lære at kende for at kunne synge med på den. øhm. og. og fordi man kommer her flere gange jamen så lærer man den når man har sunget den et par gange. øhm. (**SP:** mh)

278 D: det er også en af dem der kun har ET vers (jaer). UH jeg tænker også hvad hedder det for eksempel nogle af de der ph viser. hvad hedder den øh. år (? man binder os på mund og hånd) nej den anden. den hedder. øh (? nej det er ikke den det er ?: ja hvad er det nu den hedder. det er. ?ej? jeg ved godt hvad det er for en) det er. den med tiden der går og hvad hedder det (ja) (? i det korte liv) ja i det korte liv (? er hver UH). den. den øh har en RET avanceret melodi (**SP:** mh). det kan man også godt mærke at. at hvis folk ikke har sunget den før så tager det noget tid (ja) inden man kommer ind i den (ja den har også sådan tre skift). UH. ja den har tre skift tror jeg (mh). hvad hedder det. men det er personligt en af mine favoritsange (ja den kan både gøre det superspændende) men ja det tager bare noget ekstra tid så. altså der skal man ligesom. der skal man faktisk lærer den. men jeg tænke på nu hvad hedder det. den her er fra to tusinde og seks UH. den udkommer med cirka ti års mellemrum sådan. så det vil sige at hvad hedder det. SIDste år burde der være kommet en ny højskolesangbog hvis øh hvis det havde passet med de der ti års mellemrum (mh) UH. hvad hedder det. den er nok på trapperne. UH. øh hvad hedder det atten eller nitten seneste. (ja) øh (**EM:** jeg GÅR tit og tænker på hvilke sange der vil være GODE ?til?) ja fordi at. NAVN sagde jo at han håber på at den der FRIT land kommer (mh) med (mh, ja) og det. DET kan jeg GODT følge ham i. hvad. hvad (ja) tænker i andre. har i andre nogle sådan nyere sange i tænker kunne være ?godt? i højskolesangbog[en]. lidt. lidt som opfølgning på spørgsmålet om hvad der er en god højskolesang

279 EM: jeg kunne godt tænke mig noget tv TO og noget Thomas Helmig. (mh)

280 D: tv to og Thomas Helmig.

281 EM: jeg synes de MANGler (latter) (**D:** okay). i højskolesang[bogen]. jeg kan ikke lige besluttet mig for hvilken tv to sange det skulle være. altså som ville passe til klaveret. øhm jeg har heller ikke med Thomas Helmig men jeg synes de eller sådan er STOr nok. og det kan godt være at bare fordi jeg er fra Aarhus at jeg sådan. ja at det er noget ekstra øhm. så.

282 E: jeg tænker også Alberte. det vi sang (ja) vel en Albertesang (ja) sidst. hende kunne jeg også godt rigtig (**D:** kender i ikke. kender i ikke den der UH hæfte) (

283 EM: ja den synes jeg er passende

MANGLER

284 D: den er okay men det er ikke en der siger mig så meget igen. Men MANGERL

285 ?: Passer fint ind

286 D: Ja

1.18:

287 ?: der er også den der hvad er det nu. den der hvor man synger øh. øh. dø dø dø dø dø dø (synger) øh. (SP: giv os lyset tilbage) ja. (SP: den er i hvert fald blevet valgt herogså) ja. den. den. (SP: er det ikke den der då då (synger) jo giv os lyset tilbage

288 ? den kommer nok også i. ? ja det ville være mærkeligt hvis den ikke kom med MANGLER

289 ? jeg har også sådan et dgi sanghæfte derhjemme som jeg plejer at spille efter. Der er den i også. MANGLER

? er den ikke skrevet til til. landsstævnet dgi (jo, jo, latter)

MANGLER

1.18.40

290 SP: ? nu spurgte jeg faktisk også om før? netop om. om der er nogen sange som i savner i sangbogen. fordi. eller netop. eller lad os sige at i sidder i et øh kommission eller hvad hedder sådan noget udvalg (ja) (D: UH) UH om der skal nogle nye sange IND. eller. eller er der nogle i savner eller nogle i gerne vil have ud (D: UH). eller nogle i måske også. det må i også gerne hvis der er nogen i synes at. arch den. behøver altså ikke komme med næste gang (mh) hvis.

291 E: altså JEG synes at. at det. at øhm. sådan nogle sange som Idas sommervise og den første gang jeg så dig hvor der er nogle HELT vildt fine DANSke tekster der forstår jeg ikke hvorfor det kun er den svenske tekst der er i (SP: mh) der kunne jeg egentligt helt vildt godt tænke mig nogle danske tekster heri også (SP: mh) fordi der er nogle HELT vildt fine danske tekster (SP: mh). øh. og det er dem jeg har lært dem at kende med så jeg forstår ikke rigtigt hvorfor det kun er den svenske der er i højskolesangbogen.

292 EM: nej vi har nogle Benny Andersen der vel. der. øh. sådan. ja hans kendte nogle sange. UH der er der både på dansk og på engelsk bagved (ja) så kunne man da godt have.

293 S: ja for jeg synes ved nogle af dem hvor der findes en rigtig fin dansk tekst synes jeg den danske tekst også burde være der fordi da vi holdt højskoleangften hjemme i mit kollektiv så havde jeg printet den danske tekst ?i? Idas sommervise ud fordi at jeg synes den er. altså jeg kan ikke finde ud af. eller jeg kan godt finde ud af at synge den svenske men jeg synes ikke at den er ligeså fin som den danske fordi der er jo ikke nogen der kan finde ud af at synge svensk så jeg vil meget heller synge den danske udgave af den (mh).

294 D: jeg kan meget egentligt godt øh lide de nordiske tekster (mh) men jeg synes det er ærgerligt når. hvis vi skal synge kringsatt av fiender fordi så ender det ?sådan? med sådan en mellemting (**SP:** mh, ja) mellem den norske (latter) tekst (latter) og så øh Kim Larsens øh oversættelse.

295 S: men så kunne man netop VÆLge ?at? nu synger vi (**D:** ja) den svenske eller nu synger vi den danske (mh) fremfor at vi synger sådan en fordansket svensk (**D:** ja ja, mh).

296 EM: elsker også sang til frihed. det er altså også en god en.

297 E?: sang til frihed.

298 EM: sang til frihed. altså den der du er det fineste jeg ved (**E?:** nåe ja **D:** mh **E?:** den er så sød **D:** ja ja, mh).

299 EM: øhm. i min højskolesangbog der har. der [har] Rødding højskole vist fået deres Egen sang til deres to hundrede års jubilæum tror jeg det er. øh. egentligt i alle højskolesangbøgerne. det er sådan noget praktikanterne laver næsten hvert år (latter **E:** ej hvor sjovt). det er (**D:** UH skrevet). det er Jens Rosendahl som har. som har LAVet den sang og jeg tror vi sang den nogle gange. og den. den er ikke ligeså god som ANDre Jens Rosendalsange men jeg ville synes at det ville være fedt hvis der var en Rødding højskoles jubilæum (**SP:** mh) i den her. øhm. ja fordi der er jo nogle andre altså jeg kan huske Silkeborg højskole det er en af dem man har sunget (mh) nogle gange men jeg kan ikke (mh) huske hvad det er for en.

300 E: ja der er også Viborg Højskole der har sådan en sang UH (**D:** livstræet måske **EM:** ja jo)

301 SP: nu prøver jeg lige at åbne vinduet igen er det fint med jer (**EM:** ja **D:** ja ?det kan du tro?, UH). skal vi ikke lige holde en kort pause (**EM:** jo måske).

302 E?: ellers så krogen der (**SP:** nåe ja selvfølgelig) ja jeg tænkte (**E:** ja jeg tænkte også ?bus? UH det var meget smart) mangler

303 1.21.48 EM: til indvielse af billedtæppet eller sådan. altså. så kan Rødding højskole også godt være med (latter).

PAUSE: IRRELEVANT SMALL-TALK

1.23.57

304 D: skrider det frem sådan planmæssigt

305 SP: yes. vi er sådan. ja. jeg har faktisk en DEL endnu men vi kan gøre det lidt kortere men. men øh. vi skal til SIDste del nu her lige om lidt (**D:** UH) UH. for det kan måske godt være den bliver. i går selvfølgelig bare når i. hvis i skal noget. det kan godt måske den bliver lidt over tolv. (**D:** det er meget fint). der kommer en her halv et der kommer en bartender (**D:** nå det er først halv et jeg troede det var klokken tolv de. de åbnede). af hvad (**D:** jeg troede det var klokken tolv de åbnede) de åbner faktisk først klokken ET men der kommer sådan en frivillig.

MANGLER

306 1.24.35.

307 D: ?hvad hedder det. åh? jeg kunne tænke mig at der kom noget folkeklubben ind mh.

308 S?: folkeklubben.

309 D: ja. øh i højskolesangbogen.

310 S?: nåe. nice ja det kunne være ?fedt?.

311 SP: hvad for EN fra folkeklubben for eksempel (**D:** øh) jeg kender også godt folkeklubben.

312 D: hvad hedder det. øh. ? at det?. man kunne godt tage øh. den der danmarksfilm. øh. hedder den ikke det (**SP:** jo) det. det. (**SP:** jo den hedder danmarksfilm ja). det. det. det er nærmest en højskolesang det. (latter) ?altså det? øh (**SP:** det er det der med i dit hoved øh. øh. det man gør. øh. UH) nej det er hvad hedder det. det er sådan en øh hvad hedder det sådan LIDT nationalsang (**SP:** ja) øh sådan en Udkantsdanmarks sådan sang (**SP:** ja jeg kan mest bare huske billederne. At de netop viser en masse) og så synes jeg også de har også hvad hedder det øh. sådan Benny Holts sang. de har hvad hedder det lavet hvad hedder sådan noget ?cowboy? UH noget som jeg faktisk helt vildt godt kunne lide. han har også nogle andre i. øh. den der hedder rosen og vasen. rosen og vasen ja (**SP:** mh). øh Benny Holts har han ikke andre det mener jeg. øh. hvad hedder det (**EM:** UH). UH. den kunne han godt. den kunne han godt have med i også.

313 SP: hvad tænker du navn=S er der nogen du savner eller du tænker det. det kunne være cool. ja du nævnte den der Alberte. nej UH nævnte den. nej det var navn=E. nej jeg tænkte den der giv os lyset tilbage (**SP:** mh). kunne være fin nok af få i (**SP:** ja).

314 SP: MANGLER. Lige siden højskolesangbogens historie har der været sådan meget meget stor diskussion hver gang der kom en ny højskolesangbog så er det et HAV af danskere der er utilfredse og nogen der er MEget begejstret UH. at her ved den seneste højskolesangbog der blev snakket meget i hvor høj grad man sådan skulle tage nyere pop/rock-materiale ind og i hvor høj grad man ligesom mere skal holde fast i nogle af de gamle. eller. nogen mener at. at. at de nye de skal kun med i den grad at de ikke er øh en døgnflue det vil sige at de skal have en VArig. eller det er kommissionen. de skal have en BLivende værdi. VArig. øh. og så på den e[ne side]. på den anden side er der nogen der mener jamen der skal også mange af de sange som. som øh. som rent faktisk SYNges med. du sagde lige Helmig og tv to der rent faktisk synges. de her synges jo også men måske i andre sammenhænge (mh) så hvad tænker i sådan om det. sådan i forhold til.

315 D: ?altså? jeg synes der har været hvad hedder det. siden midt nullerne eller sådan noget har der VIRkeligt været en opblomstring i dansksproget sådan pop/rock (**SP:** mh) agtig. som jeg synes godt kunne repræsenteres i den øh. fordi at. altså. altså der både er ja tekstmæssig tyngde og (**SP:** mh) gode melodier helt klart øh og jeg der synes der er rigtig rigtig mange at tage af (mh, **SP:** mh) så det. jeg. jeg. jeg tror jeg ville være lidt skuffet hvis de ikke øh altså tager no[gle]. nogle flere af dem med (UH). eller tager NOgle af dem med for de har jo ikke rigtig haft nogen med for at komme med kan man sige. men på den anden side altså så er det jo også. øhm det er også SØRgeligt hvis øh ?hvad hedder det? de vælger klassikere fra (**SP:** mh) ?altså jeg ved ikke?

316 SP: altså det. de har altid skullet UH i et spænd mellem. fordi. de har altid bevæget sig ?med? et spænd mellem dels at bevare traditionen (**D:** ja) og dels også at lave noget fornyelse (**D:** ja) så. men det jeg tænkte på. at der er nogen der mener at. at. øh. altså. det ene argument med at det skal have en tekstlig TYNGde. der skal have en dybde i det. og nogle mener at. at bare det er populært og bare det bliver sunget. der må også godt være nogen der IKke har den helt store livsvisdom med og så videre. hvad tænker i om det sådan. altså hvis nu vi for eksempel tager nogle af de nyere danske pop/rock-sange. UH. at. at ja.

317 E:? det giver god mening at de selvfølgelig gerne skal give mening om ti år også (**SP:** mh) de sange der bliver valgt. øh. men jeg synes også du har ret. der. der er kommet mange gode sange til på den seneste (**SP:** mh) UH øhm. så jeg synes godt man kunne bytte nogle af de. de mere traditionelle sange ud. nogle af. nogle af folkeviserne. måske beholde LIDT. men det er jo. altså det er svært fordi man bliver jo nødt til at beholde nogle af de gamle eller det skal man da helst (**SP:** mh) for at bevare traditionen men der skal også gerne nyt til (**SP:** mh) altså det er igen en balance.

318 S?: altså den. den. på en eller anden måde skal det også tilsvare de sange som folk gerne vil synge (**SP:** mh). altså der ER jo kommet for eksempel Kim Larsen i og (**SP:** mh) og Beatles og sådan. så der burde også kunne komme plads til at der kunne komme noget nyere i (**SP:** mh) end Kim Larsen (**SP:** jaer). øhm på den

ANDen side så. øh. det der dgi sanghæfte øh jeg snak[kede om] eller sangbog øh jeg snakkede om. jeg har snakket om jeg har derhjemme der har mine forældre en Ældre udgave og jeg har købt den nye nu her (SP: mh) og fra den Ældre udgave til den nye er der kommet sådan HELT VILDT mange af de der pop/rock (SP: mh) nogen hvor. eller. hvor. hvor jeg nogen af dem tænker det forstår jeg simpelthen ikke. altså noget som. øhm. så er der kommet øhm den der Male[ne]. den der Malene-sang (SP: mh) altså den (EM: nå Sys Bjerre) der min lejlighed er (synger) jaer (SP: er halvt brændt ned). hvor man er sådan. øh. UH. hvad LAver den i. i sådan en bog som ligesom skal samle nogle af de sange vi sidder og synger i fællesskab (mh) altså (SP: mh) sådan. så ?at? så der er også. altså. UH. ?dem er? der VIRkeligt kommet mange af og jeg synes også. det er en balancegang fordi der skal man HELLer ikke hen med højskolesangbogen for så mister man sådan noget af det fede ved det eller sådan. sådan. det er synd. det skal være nogle være nogle GODE. der må GERne komme nogle nye sange med men det skal være de sange som egner sig godt til fællessang og dem som. hvor der er en værDI i at det er nogle der bliver ved med at blive sunget (SP: mh).

319 SP: så. så. så du tænker at. nu må du sige fra. at UH. nu prøver jeg bare at tolke det du siger. at. at. at du vil helst ikke at højskolesangbogen det var ligesom dgi-sangbogen (hvert fald ikke ikke) hvor der var en masse nye i. (S: ikke. ikke den nye udgave af dgi. den der blev udgivet for. den gamle. den forrige udgave var MEget bedre end den nye) okay. (S: øh).

320 D: men er det ikke bare fordi at i den forrige udgave der bladrede du så henover dem der viste sig ikke at holde af sange.

321 S: neeej men der var ikke (D: UH) der var mange. det var et par stykker af sådan nogle øh engelsksprogede popsange eller (SP: mh) UH agtig men der var ikke så mange dansksprogede eller der var de dansksprogede men det dem som var sådan nogle der var klassikere (SP: mh).

322 D: ja men altså det. det jeg mente det er at. øh. hvad hedder det. fordi den er ældre hvad hedder det er der nogen der er BLEvet klassikere (jo) og så er der nogle af dem man bare. altså bladret henover. dem tænker man ikke over fordi man kender dem slet ikke. men det ved jeg ikke. jeg har ikke kigget så meget i dgi-sangbogen.

323 S: nej jeg synes. jeg synes der er k[lassikere?] jo altså selvfølgelig er der nogen der er BLEvet klassikere sådan. men jeg synes der er et markANT skift fra den ene til den anden (ja) men. men jo. jo det er selvfølgelig også fordi der er gået flere år så er de igen nået at blive mere klassiske (latter).

324 D: ja. jeg ved det ikke. men altså men det er rigtig nok. det skal have en eller anden form for tyngde men jeg tror. man er bare. det kan man ikke VIDE hvis man vælger en sang fra to tusinde og fjorten eller sådan noget ?om? den så holder i fire og tyve år (nej, ne). det er svært.

325 S?: nej men man kan se at de har holdt de sidste fire (ja ja ja) år eller sådan.

326 D: ja.

327 SP: hvad tænker du navn=EM.

328 EM: øhm. jamen jeg tænker at der er nogen eller sådan. jeg synes jeg har hørt de der jeg ved ikke officielle krav der er til en højskolesang (SP: mh) ?det der med? netop også at. fordi jeg synes også at nu hvor du har brændt mig af thomas helmig er en fed sang men det er ligesom en sang om sådan at jeg ved ikke være sur på den der ? bliver i regnen? det passer måske ikke så meget ind i højskolesangbogen altså det skal være liv eller fællesskab eller sådan. øh. og at. eller ikke Malene (SP: mh) eller sådan Sys Bjerres sang. det. det. det er ikke øh. altså det er ikke. det er ikke det højskolesangbogen skal indeholde (SP: mh).

329 S?: ?øh? hvad med der var en lørdag aften den handler da lidt af det samme.

330 EM: ja. ja det er rigtigt (latter).

331 D: øh. øh. den UH Thomas Helmig lige (latter) UH hundrede år før.

332 SP: men du nævnte så at. at der var NOgen af i hvert fald af tv to og Helmig der godt KUNne være UH

333 EM: ja men det synes jeg eller sådan. jeg ved ikke. det er bare ?nogle gode sange? som. som også havde været. eller de. sådan. hvis du sidder omkring bålet så kunne de da sagtens være blevet sunget de har da eksisteret så længe at man er sikker på at flere generationer. ja frit land er ret ny (SP: mh) men jeg ved ikke den er BLEvet lidt sådan en klassiker (SP: mh) synes jeg. tror jeg øhm.

334 SP: men nu nævnte du selv det her. for lige at gå videre til. til det her med og. du nævnte selv at. at. at du synes at det. nogle sang hørte måske alligevel ikke hjemme i højskolesangbogen (mh). at det her. det her med (EM: det kommer lidt an på hvilket tema det berører UH) ja (EM: de forskellige sange). så er der forskel på at synge. øh man skal ikke skære alt over EN kam men. men. men at synge efter højskolesangbogen. altså den her. at synge sammen herinde og så synge sammen eller synge til hvis i er til koncert eller Roskilde festival eller festival hvor man også synger MED (mh) eller man for eksempel sidder omkring lejrålet hvor man også synger nogle andre type af sange. er der. er der FORskel på de to for det er jo også fællessang kan man sige at. at stå og skråle med på. hvis tv to står og spiller.

335 D: jeg synger VÆsentligt mere med på de gyldne løver sammen med en kammerat og omkring bålet end jeg kunne forestille mig at gøre herinde (latter) (SP: ja). jeg ved ikke helt om det hører hjemme i højskolesangbogen (nej) det er meget sjovt.

336 SP: men jeg tænkte mere giver. giver det jer noget forskelligt. er. er det for forskellige. altså er der forskel på at synge fællessang i det HEle taget (**EM:** jeg tror) og så synge højskolesang.

337 EM: ja. jamen jeg ved ikke. altså at synge at fællessang i det hele taget så er der tit hvor man skråler med ikke eller sådan. det er jo ikke det man gør her. kun til Skipper Clements morgensang måske (latter). nogle få øhm og det lyder som om højskolesang skal være noget man behandler pænt og det synes jeg egentligt ikke at det er skal være (**SP:** mh). en altså. at stå til en koncert. der der skråler man måske med sådan (**SP:** mh) UH. synger også ? på en anden måde? (**SP:** ja) UH måske teknisk ?svaret ? (**SP:** ja) det er også bare? (latter). øhm fordi man alligevel ikke har chance for at høre sig selv. og hvis man nu synger så højt som man skråler når man (**SP:** mh) er til koncert så tror jeg godt jeg kunne høre mig selv herinde på fairbar (**SP:** mh, mh) det er ikke meningen (latter) øhm.

338 SP: men. men du rystede på hovedet. altså du. du synes faktisk. eller det er den samme oplevelse at. (**D:** ja. ja.) at. (**D:** ja ja).

339 D: for mig så. altså så gør det ikke så meget om det er højskolesangfællessang eller om det er anden fællessang. eller altså koncert [er] måske noget andet (ja) fordi der står et band (**SP:** men lad os så sige) men. men. jeg tror. altså det. det jeg synes gør det specielt ved højskolesangbogen er nok lidt ligesom du sagde navn=S at der er noget tradition i det. altså ?der er? en eller anden historie (mh) som jeg synes at det må den godt binde op på (**SP:** ja) ved den nye version eller det skal HVER version af højskolesangbogen skal ligesom binde op på ?at? okay der ER hvad hedder det et par hundrede års tradition (mh) den ligesom skal. skal følge op på. øh (mh) men øh. men jeg tror egentligt det er det eneste jeg har at. altså det er den eneste grund til at det er sådan lidt specielt fordi at ellers så er jeg ret enig at det er ikke noget der skal behandles sådan med ophøjethed overhovedet (mh, mh) øh. det er bare. UH. der ?også? er EN eller anden tradition der godt må være sig selv (mh) bevidst. og det er jeg også ret sikker på at de er dem der sidder med det.

340 E?: de nye sange skal jo gerne passe ind i de kategorier der allerede er. det vil også sige at de vil nok ikke passe ind hvis de handlede om had og hævn og (**SP:** nej) og sådan nogle ting. øhm. (latter) sidst (latter) (**D:** det kunne være en underlig kategori) ja (**D:** at få ind, ja) latter (**D:** had hævn død og ødelæggelse) ja (latter) (**D:** kommer lige efter Danmark).

341 SP: der er faktisk lige Ramund åh han slagter dem alle sammen (ja).

342 E: nåe det er rigtigt nok.

343 EM: men det går så under kategorien folkeviser ikke (ja, latter, ja **D:** UH, ja, ?så kan man? UH).

344 SP: men så. med andre ord. på en eller anden måde det skal helst være noget opbyggeligt eller. eller. det skal helst ikke være sådan noget jeg hader dig (**E:** altså) eller. UH. et eller andet

345 E?: øh. så er det hvis den ligger inde under folkeviser så er det jo også fordi der er en historisk øh baggrund (**SP:** mh) for det. altså en. for eksempel Malene-sangen der med Sys Bjerre. altså. UH. jeg ved ikke (latter).

346 S: men det er også jeg blev så overrasket men det er fordi jeg troede allerede at den var lidt død (ja, ja, UH) sådan (UH) og sådan noget.

347 SP: præcist som en døgnflue (ja) som ja (ja så den er meget hævntørstig)

348 E: ja og det. det passer måske ikke helt så godt. altså der er mere sådan nogle (**D:** UH) tro på. på det gode i. i højskolesangbogen (mh) UH.

349 S?: men (**SP?:** UH) jeg synes så også hvis man kigger på de forskellige kategorier der er i. i den her så sådan noget kærlighed og liv og frihed og fællesskab og mennesket og så der er. altså sådan det. det. det er på en eller anden [måde]. det. det er på forskellig måde noget der sådan omkredser det menneskelige liv (**SP:** mh). det kan jeg ret godt lide ved. ved højskolesangbogen og så kommer selvfølgelig alt det der med. med Norden og der kommer det med årstiderne og sådan men altså ligesom det er vores verden det handler om (**SP:** mh). det kan jeg ret godt lide (mh).

350 SP: kan du. ja. det er nemlig også. du nævnte det med for eksempel eksistens kærlighed fællesskab er det også sådan nogle kategorier i kan lide eller du. du. du kunne så faktisk gode lide folkeviser UH:

351 D: UH hvad heddet det. jeg ved ikke om jeg specielt godt kan lide folkeviser (**SP:** nej) men jeg synes bare at de har også sin berettigelse (ja, **SP:** ja, mh) øh.

352 SP: men kan du prøve at sætte ord på det her. eller bare mere generelt i kan snakke om altså om det. om i tager noget MED jer fra teksterne. om det. om. du nævnte det her med at. med identitet og sådan noget. om det. om man kan bruge det til at spejle sin egen identitet eller sit sted i tilværelsen eller. eller om man tænker over de ting. nu bliver det sådan lidt dybt eller om man bare synger det og så (**SP:** fløjter). bare ja.

353 EM: jeg tænker over det. jeg tager også tit billeder ?af?. eller sådan. så. der kommer jeg så lige frem med telefonen ikke og tager billeder af en eller anden tekst som jeg ikke har set før (**SP:** mh) men som jeg synes er god. øhm. og. og der er også mange [af] de sange som man har sunget igen og igen jamen dem husker man (**SP:** mh) eller sådan så husker (mh) man nogle ord eller et citat eller et eller andet man tager med sig (?mh?) øhm. så for MIG går det bestemt ikke tabt og det er sådan. jo. det. det er både tekst og melodi der er (**SP:** mh) vigtige for de her sange. det er jo også derfor de er så. at mange af dem er så berettigede synes jeg til at ?have med? i højskolesangbogen.

354 S: ja

355 D: jeg ved ikke helt altså. hvor meget jeg sådan tager med mig men jeg tror hvis jeg sådan. altså hvis jeg er trist en dag eller nede over et eller andet så kan jeg godt sådan finde højskolesangbogen frem og så lige finde et eller andet der sådan passer til at få mig i godt humør igen (**SP:** mh, mh) UH så på den måde tager jeg et eller andet med (**SP:** så læser) det er mere (du teksten eller hvad eller) ja eller jeg sidder og nynner lidt og sidder (**SP:** nynner lidt) og ?nynner lidt? (latter). (**SP:** øh) øh (ja)altså det ikke noget der sker særligt tit. på den tror jeg UH.

356 E: ?man? kan man da godt bruge højskolesangbogen med insperational quotes (latter) hvis man vil (latter) altså jeg synes da. der. der er nogle steder. ej jeg står faktisk måske lidt ved en skillevej lige nu eller kan sådan kan relatere til sangen øh (mh) det er igen. det kommer meget an på hvad det er for en sang hvad man lige føler i øjeblikket men det er måske mest når jeg bare sidder her at jeg tænker den rammer noget (**SP:** mh) og så går jeg jeg ud og fortsætter ? med verden? (**SP:** ja, mh) ja.

357 SP: men. du sagde. men. men prøv bare lige hvis du vil fortælle hvorfor det sådan lige er de. det her med det handler om at være menneske hvorfor det er de sange du godt kan lide.

358 S: ?jamen altså sådan. det er jo ikke fordi de totalt revolutionerer mit syn på verden men. ?men? måske det der du sagde tidligere. det der med at man måske har noget at spejle sig i. jeg har altid syntes at der har været noget fedt i det der med det alment dannende. altså sådan med. ?og? jeg synes det. det. at det synes jeg også. det. deri det ligger der jo også noget med at reflektere over det med at være menneske. reflektere over ens egen eksistens og sådan noget (**SP:** mh) øhm altså det er ikke fordi at højskolesangbogen revolutionerer (**SP:** nej nej) syn på verden men det er jo på en eller anden måde man kan spejle sig lidt i fordi at det netop er noget som. som er gældende for os alle sammen (**SP:** mh) det er jo ikke kun noget en. et menneske har siddet og skrevet og så gælder det kun for den person. det er jo noget der gælder for alle der er mennesker.

359 SP: men føler man sig så også. et meget ledende spørgsmål. føler man så også. altså. at. at. at det så. som du siger det er ikke kun mig der måske tænker andre her ting men det er også den der har skrevet teksten men så netop også fordi man det synger det i fællesskab så er der også et fællesskab omkring. og.

360 EM: som føler det samme eller hvad.

361 SP: ja eller ?på? det er ikke sikkert at de gør det men. men der er i hvert fald. men man ved at der er i hvert fald nogen der i dette øjeblik læser de samme bogstaver som mig. måske gør sig tanker om det eller.

362 S: ja måske mere det der med at. at vi synger den samme sang end at jeg føler ?jeg tror? at folk tænker det samme som mig

363 SP: det kan du godt komme til at tænke eller hvad eller

364 S: ikke så meget det sidste (**SP:** nej nej) men det der med at man altså. det der. det da fedt at sidde og læse samme sang at synge den samme sang.

365 D: jeg tror ikke rigtig. jeg tænker ikke så meget over det (**SP:** nej du bruger det måske mere til at koble lidt fra) ja (**SP:** en pause) det tror jeg (ja).

366 EM: men hvis vi (latter) tager sådan en som Jens Rosendal der sang forelskelsessang UH. sådan. der. navn=pianisten er god til at fortælle en historie bag også (**SP:** mh) og jeg har også selv mødt Jens Rosendal på min højskole og sådan. altså på den måde så sidder man også sammen og synger sangen om. og vi ved alle sammen at det var den der altså store kærlighed UH så er man også en del af den der (ja) altså dem der har fået historien at vide (**SP:** mh) øhm. men jeg synes vi er gået lidt over eller sådan i forhold til de der kategorier ?der sådan er tilbage? (**SP:** ja) øh altså. de her hvad hedder sådan noget øh forår efterår (**SP:** nåe ja) årstid kategorier (**SP:** lige nøjagtigt) og det er jo også sådan. for mig betyder de også meget (mh) men det er jo så kun i en periode så (ja) eller så har vi forårssangene (**SP:** mh) eller sådan øh ja eller midsommervisen eller sådan som sådan lige kommer frem (**SP:** hh) og man husker den og man synes bare det er godt og så er bliver det efterår (mh) og så er der nye sange.

367 SP: så det følger på den måde. det kan du godt lide eller hvad. eller.

368 EM: ja det kan jeg også godt lidt. det synes jeg også navn=pianist er god til at tage fat på. ? til sådan? tit har sådan et tema der følger årstiderne.

369 SP: og hvor[for]. hvorfor. hvorfor er det rart. hvorfor kunne man ikke bare synge forårssange når der var vinteren eller. eller.

370 EM: det er fordi (**SP:**? ændrer sig? når der er sommer). det er fordi det er fedt at synge om. om at sådan. at træerne blomstrer og sådan noget og så (mh) så kan man ligesom gå ud bagefter. og så. nej der dufter også så dejligt af blomster eller sådan (mh) nej græsset er lige blevet slået og sådan. så. så lever man lidt med på den. den stemning man lige ?har haft?.

371 S: det er også fordi hvis man går og synes det er maga dejligt at det er blevet forår så er det helt vildt rart at komme herinde og så synge om hvor dejligt det er at det er blevet forår (mh). altså sådan (latter) ja (**SP:** mh) ja. det er igen det der med at det handler om vores eget liv eller sådan. det vi selv ?er op? går og oplever ?og så det? det vi synger om. øhm.

372 SP: så er det måske netop derfor at. det bliver lige hurtig en sidespring men i'm a photographer den handler ikke særligt meget om vores tilværelse. det er måske derfor. at. er det ikke derfor at du synes UH.

373 EM: ja altså den (**SP:** ?uvedkommende?) handler ikke så meget om. om noget (latter). men den er også sjov fordi der er altid nogen der er vildt begejstret og sådan og det er jo også det og sådan. man eller sådan. og når man sidder herinde det kan godt være at der er nogen jeg ikke har lyst til at synge men jeg har altid respekt for at der egentligt er nogen der har ønsket (ja) den her sang og (mh). og glæder sig til eller glæder sig over den er blevet valgt og er triste over at mine sange er blevet valgt men (latter). men sådan der er da nogen der ønsker i'm a photographer er det netop en eller anden efterskole eller højskole der sidder og bare har det så mega fedt over så er det også bare som det skal være. men øh altså for mig. jeg har ikke selv sunget den før jeg kom herop og jeg (**D:** ?du kom ikke til at synge den så meget eller hvad?) synes den er underligt net det er nok ikke en jeg sådan foreslår til den der familiefest (latter) (**D:** er er fandme også UH) ?sikkert stå og ryste lidt på hovedet? (ja) (latter)

374 SP: men. men i nævnte det der med at. at. at så ser man bagefter at. bladene er sprunget ud og (mh) så har man lige sunget om det inden eller omvendt eller. kan. altså. gør det en mere sådan. altså det lød på dig som om det gør dig mere opmærksom på.

375 EM: ja på hvad der sker omkring mig (**SP:** ja). jamen altså jeg tror da at øh højskolesangbogen eller sådan de sange der i er god til at sætte ord på mange ting (**SP:** mh) både jamen forelskelse (mh) og forårsfornemmelser og sådan (mh) alt muligt. øhm. så. så jeg synes tit jeg sådan lige kommer til at tænke på en eller anden sang når sådan jeg skal se en veninde senere i dag som er rart lav og jeg er ret høj så sådan så får jeg en kort en lang på hjernen ikke (latter) altså der skal ikke så meget til nogle gange (latter, UH, latter) så er de bare rigtig rigtig gode (ja). til at sætte ord på ting (latter) det var lidt et sjovt eksempel ?det her? (latter, ?ja det var lidt sjovt?) ja.

376 S: og jeg tror måske også når jeg har sagt det der med at det er ting der handler om vores eksistens eller det menneskelige liv eller sådan noget så er det i virkeligheden det der jeg har prøvet at sige. det der med det UH. det sætter ord på nogle af de ting man går og oplever (mh) eller føler (**SP:** mh, mh) ja. tænker over.

377 SP: så. så når du for eksempel siger at. ja eller at du er glad forår og når du så kommer ind og synger om at det er dejligt at det er forår.

378 S: så forstærker det bare oplevelsen af det (**SP:** ja, mh) ja.

379 E: man får måske øje på nogle af de ting som man bare ville gå forbi. eller (mh) så[dan] altså (ja) Gud ja hvor er der egentligt smukt her og (mh, mh).

380 EM: eller kruspersille? ?altså? sådan er en dejlig ting at have stående (mh, ja ja ja) derhjemme (**E:** lige præcis) ja (ja).

381 SP: ja det er bare lige en sjov ting. det er bare. det er ikke så vigtigt det jeg siger nu. men jeg har tit tænkt på at jeg har. føler mig sådan lidt pinlig over at jeg kendt[e]. der er mange sådan. i det hele taget mange blomster jeg ser i sangene (nåe, latter) og jeg kender ikke de der. hvordan ser forglemmigej ud og det burde jeg egentligt vide eller sådan. er det nogle gange. nej det ved jeg ikke. men tænker i sådan nu siger du kruspersille eller sådan. tænker du nogle gange over hvordan er det egentligt ting de ser ud eller (**EM:** det ved jeg ikke) nej det gør du ikke.

382 EM: det tror jeg jeg let og elegant jeg hopper over (latter). ja UH.

383 S: jeg synes ikke jer er stødt på nogle eller blomster eller planter jeg ikke lige kender.

384 EM: jeg ?kender også kun? form for krokus og kruspersille

385 D: jeg kan huske hvad hedder det nu at den øh det lille menneske hvad hedder det lille. det lille barn UH der synger man om øh koKOnen. der blev jeg grinet meget af af biologerne da jeg sangen øh KOkonen først (latter). men jeg havde virkeligt ingen anelse om at (**SP:** prøv lige at sige det igen hvordan skulle det udtales) koKOnen øh puppeagtigt eller sådan noget (**E:** ja det er det de vokser i) (**EM?** Kokonen nåe latter, ej hvor sjovt). der havde jeg den der følelse UH (latter)

386 EM: og så kommer man til at UH næste gang den bliver sunget kommer til at tænke på dengang ?der var en der sagde? kokonen (latter). det var UH (latter)

387 Ca. 1.47.36 SP: vi. vi. (UH latter). er sådan ved at være færdige. Jeg havde faktisk en helt masse her. men vi har faktisk været meget inde på det så. men det v[il]. ja det. hvad var det jeg tænkte på. jo. øhm. hvad hedder det øh. i snakker om det her med at man snakker meget om det her med at. at i sagde det her med at man ikke sidder så meget med sin mobil fremme UH kigger på hinanden. ?altså? har det også en betydning eller altså at man er sammen måske.

388 E: det synes jeg

389 SP: ja (UH) altså (UH) jeg tænker for eksempel på at se netflix altså have

390 E: ja altså jamen også fordi at. at. at. det. det ikke bare. at nødvendigvis man sidder og. og på hver sin side af bordet med mobilen men man kommer alligevel. men så får man en besked (**SP:** mh) så man er hele tiden så lidt til stede og så bliver man lige sådan revet ud af det fordi der kommer en besked eller sådan altså her der. der synes jeg mere bare man er øh. det er selvfølgelig noget man. det er forskellig forskelligt fra

person til person hvor meget de. de vælger at mobilen skal fylde men. men her virker det som om at. at folk er til stedet (**SP**: mh) øh på en måde som man nogle gange ikke ser synes jeg (mh).

391 EM: vi er altid kommet her tidligt altså sådan. eller sådan. det. det ved jeg ikke. når jeg er kommet her så er det sådan noget med sådan vi. vi mødes atten. atten tredive så er vi sikker på at få et bord så jeg har også formået at få et bord alle gange eller sådan (mh) sidde omkring et eller andet. øhm. men så kan man godt sidde med telefonen eller vente på den sidste kommer eller sådan altså. øh ?kan man sige? eller lige tjekke hvad det var man skulle hjem at lave af lektier eller sådan noget men så når navn=pianist kommer og når vi har fået eller den første øl eller sådan noget. så er det jo så. så falder der en eller anden ro. så ligger man telefonen i tasken og (**SP**: mh) sætter den på lydløs. så er man sammen (ja).

392 SP: så der er jo også jeg kan ikke huske hvem der nævnte det at det er et fællesskab men det er inden for en ramme at. så der er UH. at det har også noget at sige at. at det er en særlig setting eller særlig. at så nu er det det vi gør nu el[ler]. du sagde at. at så slu[kker] eller så ligger (**EM**: ja) vi det lidt væk.

393 EM: det er lettere sådan at ligesom falde inde i den der sådan. og nu er vi sammen om det her (mh, **SP**: mh) og det stemning ikke (mh ja). UH. der er ikke andre der sidder med telefonen så hvorfor skulle jeg så egentligt UH (**SP**: mh, mh, mh).

394 E: ja det smitter lidt sådan (mh, mh) hvis en sidder med den jamen så kommer folk ?lige? (mh) så skal de også lige tjekke og sådan noget (mh).

395 S: men altså for mig der er det også det som altså vi egentligt har snakket om tidligere men det der med at det er så inkluderende og det er så nemt at være sammen om (**SP**: mh) så det gør. altså det synes jeg virkeligt er rart og så sådan. det er virkeligt en god måde at være sammen på. det er virkelig en nem måde at være mange forskellige mennesker sammen på (**SP**: mh) øhm det synes jeg er virkeligt rart.

396 SP: har det en anden funk[tion]. fordi jeg tænkte på at tit har folk jo siddet og spillet brætspil (mh). det er også ligesom ansigt-til-ansigt-relation men har det noget andet altså. altså i forhold til det hvis vi snakker om det med at være sammen uden enten at se netflix eller uden. altså bare det her med (mh). gør det så noget specialet at man lige synger sammen i forhold til hvis man spiller brætspil eller. eller går tur eller sådan noget eller andre ting.

397 EM: det er jo en del af den samme tendens (**SP**: ja, ja) og sådan at man har brug for nærvær også selvom vi har telefonen ?være i kontakt med hinanden? øhm. men at synge sammen. det. det gør helst ikke. er noget specielt (**SP**: mh). det er de samme ord altså det er jo ikke det samme UH. det er ikke det samme pres (**SP**: nej).

398 S: men det er også mega sjovt og mega hyggeligt at spille (mh) brætspil (**SP:** mh) men. men jeg føler sådan at jeg får noget mere med (**SP:** mh) ja.

399 EM: som er lidt svært at sætte ord på (**SP:** mh).

400 D: jeg synes helt klart altså det er meget forskelligt hvad hedder det UH det er lidt mere analogt (latter, **SP:** mh) eller begge ting er ret analoge men UH. det er svært at sige hvad det er der. der gør at det er specielt og hvad hedder det. jeg har brugt det nogle gange hvis jeg været på vandretur (mh, **SP:** mh) at synge men det er hvis. Hvis vejret er dårligt og man ligesom skal igennem eller det er blevet sidst på dagen (mh, mh) og så bliver det et eller andet der giver det noget energi (**SP:** mh, mh) men altså når man kommer herved så er det bare bonus (**SP:** mh) det er ikke fordi. altså det er lidt fordi det er mandag og man sådan lige skal starte igen men det er alligevel ikke helt det samme.

401 SP: altså der er nogen der siger det her med at når vi synger så bruger vi kroppen og det rører vores følelser man flytter selvfølgelig brikken.

402 S: jeg synes godt man kan blive meget involveret (ja latter) i brætspil men jeg synes det er rigtigt nok det der med at musikken og teksten taler meget til ens følelser sådan. og det der med at synge i fællesskab de skaber en særlig følelse synes jeg som man ikke nødvendigvis kan skabe på så mange andre måder noget magi også.

403 D: ja man bliver sådan en del af noget (mh) større (mh, latter) ja men det gør man (**EM:** ja undskyld) fordi min stemme. altså (mh) bidrager til et eller andet der faktisk kommer til at hvis bare man UH fejl (latter) lyder godt.

404 SP: man kommer også til at grine når man synger meget.

405 EM: ja og det er jo også en fin reaktion (**SP:** mh) at man kan grine og det ikke bliver sådan ubs nu må jeg hellere lade være med at synge med fordi jeg kan det åbenbart ikke godt nok men bare sådan så smiler man lige til den der helt sikkert har hørt at det er en der ar sunget [forkert] og så synger man videre.

406 E: altså der er det der udtryk katarsis som er sådan brugt helt tilbage fra ja men det gamle Grækenland altså det der med at når man ser en. en tragedie eller noget så gennemgår man de følelser som de ligesom gennemgår i stykket og det. og det kan jeg måske nogle gange opleve at jeg kan blive grebet af en sang som rent faktisk rører mig øhm men det kommer også an på min egen sindsstemning og (mh) hvilket humør man er i (mh) men det kan ske synes jeg.

407 SP: føler i jer også at i sådan kan blive rør[t] altså. altså jeg har det i hvert fald fra mig selv nogle gange synger jeg det bare men nogle gange bliver jeg faktisk også opløftet (mh, mh) eller sådan. det var da helt vildt eller sådan noget.

408 EM: ja jeg ved ikke om det mængden af endorfiner eller (**SP:** mh) der stiger (latter) men jo helt sikkert.

409 S: ja. ja det synes jeg også.

410 SP: men nu nævnte du. vi er snart ved at være færdige. du nævnte det der med at du sagde det var en del af den samme tendens eller UH hvad er det så for en tendens UH.

411 EM: øh jamen det. det. er altså sådan. det er jo lidt en modtendens til at alting skal gå så stærkt og at vi har telefoner altid med os og sådan at vi løber fra den ene aftale til den anden altså det der med at sætte sig sammen og spille et brætspil eller sæt dig ned og glem telefonen og. og ja. og synge højskolesangene eller sådan ja altså (**SP:** mh). det tror jeg egentligt der er et eller andet øh et eller andet. mange unge efterhånden er bevidste om at det er også et behov de har eller det har jeg i hvert fald fordi det godt kan gå lidt stærkt nogle gange.

412 SP: så det er en modvægt til at ting skal gå stærkt (mh) eller hvad.

413 S: ja og en modvægt til at. at. at det kan komme til at virke mere og mere fjernt (mh) altså fordi der er ikke UH. det er ikke så nemt at komme andre mennesker ved ud over dem man sådan kender eller sådan (**SP:** mh, ja).

414 SP: hvad. er det også noget. har i kommentarer.

415 E: altså det. ja det har nok noget igen at gøre med telefonerne altså det er på en måde et skjold ikke man har telefonen fremme jamen så er du altså. så er det på en måde tegn på at du ikke vil snakke med andre eller at man har ikke så meget lyst til at gå hen til en der står med telefonen og er. er travlt med den fordi vedkommende ser ikke op altså. der. der kan være langt til (**SP:** mh) en ny relation når at. når der er telefon i spil. så ja når der ikke øh er telefoner til stede jamen så. så ser man også op og ser flere ansigter måske (**SP:** mh) end man normalt ville gøre når man sidder med telefonen og det.

416 SP: men jeg tænkte sådan på at. at i starten af interviewet var der en der nævnte det her at. at øh med hvis man synger det her med kruspersille og så videre at. at. at man kan blive mindet om at det er udmærket sådan set bare at. at være til eller. eller man behøver ikke sådan yde en hel masse altid (mh) er det også noget i andre også kan som ikke var den der sagde det (**S:** jeg tror jeg sagde det, ?ja?) nåe ja kan se eller genkende ?at? eller hvad.

417 E: helt sikkert.

418 D: det er vel netop noget af det der gør noget om helte (mh) til. til en god sang altså det med at dem der ikke laver ballade er også en slags helt (latter, mh) det er ikke kun dem der stopper balladen (nej, mh, så).

419 EM: men det er noget af det Halfdan Rasmussen kan ikke kun noget om helte og noget om billig rejser altså billigrejser så kommer man til at tænke på ham der i Hindustan (mh, **SP:** mh) eller sådan. han sætter et eller andet hverdagsperspektiv på som bare er så vigtigt. det er også lidt af en modtendens til en travl hverdag sådan.

420 SP: men du kunne godt lide Halfdan Rasmussen UH.

421 EM: ja jeg kan ret godt lide Halfdan Rasmussen. da jeg var på højskole så gav mine forældre mig også hans samlede digte i en kunstudgave som jeg er ret glad for.

422 SP: er det det. det hverdagslige

423 EM: øhm ja. (**SP:** du godt kan lide ved det) ja det tror jeg UH det er. altså han er rigtig god til at sætte hverdagsord på nogle UH de små glæder i livet og (**SP:** mh) øh. og det tror jeg er vigtigt altså for mig og for min generation også. alts det der UH en masse ting. han har det fint nok med bare at gå i haven (mh) det er også fint ?så det gør jeg meget?

424 SP: jeg tror så småt ?vi?. vi slutter. det var rigtigt fint det i sagde

425 D: at hvad hedder det jeg har faktisk et enkelt spørgsmål mere. vi snakkede om danskheden på et tidspunkt og jeg hørte et interview hvad hedder det fordiovre på Christiansborg er de begyndt med sådan noget fællessang og (latter) der er det mest hvad kan man sige højrefløjspartierne UH der mødes og synger højskolesange og det var et interview med Martin hvad hedder det et eller andet fra venstre af som åbenbart var pianisten øh som sagde at. at han havde egentligt overvejet at de også kunne inkludere nogle af arbejdersangsbogens sange fordi at altså de. de røde er med øh og mit indtryk hernede er at det er meget mere meget mere hvad hedder det.

426 EM: altså det er de blå der synger højskolesange (ja) på Christiansborg (ja)

427 D: og hernede er det i hvert fald mit indtryk at det ikke er de holdninger der er dominerende. Og det synes jeg bare er vildt sjovt. at. at han så højskolesangbogen som noget øh hvad hedder det (ja, UH) ikke noget politisk (jaer) øh. øh.

429 EM: jeg troede egentligt også at alternativet sang højskolesange eller ?sådan? at det var.

430 D: ja hvad hedder det.

431 E/S?: det kunne jeg også godt se for mig (ja, latter).

432 D: ja hvis de ikke har travlt med at stå på hovedet (ja, latter, ja, latter, ?ja uden tvivl?)

433 EM: jeg ved godt at Bertel Haarder har en. en sang i højskolesangbogen men altså jeg havde ikke set den som noget blåt eller noget tradition (nej) på den måde (nej) sådan det.

434 S: nej det er da skørt at sige at de røde kun kan synge med hvis det er arbejdersang (**SP:** mh, mh, ja)

435 E: ja jeg tænker også at sætte folk sådan i båse (ja) at det kun er dem. altså jeg synes da at højskolesangbogen er for alle (ja) øhm (mh).

436 SP: kan. kan den øhm. den forbindes jo med danskhed. kan højskolesangbogen kan den godt. den godt forbindes med. med danskhed altså er den stadig samlende uden at. at. at der er nogen hvis synger den at så. så tror man at man er sådan en type eller sådan en type. eller altså. er den stadigvæk samlende.

437 EM: altså jeg tror at jeg har fået at vide nogle gange fordi jeg snakker om sangaften eller sådan at det er sådan typisk højskoleting og sådan. det folk der måske jeg ved ikke ?eller sådan? sådan er venner der ikke har gået sådan på højskole eller nogensinde blevet rigtigt introduceret til den her højskolesangbog øhm. og der blev jeg sådan lidt i tvivl for jeg synes den er vildt inkluderende (ja, **SP:** mh) det er altså (ja) alle her sådan. der er mange (**SP:** mh) men det er også bare fordomme (**D:** jeg) UH.

438 D: jeg tror det er noget man skal introduceres til (ja) men jeg tror ikke altså det er ikke noget jeg har tænkt at man skulle have en bestemt politisk eller (nej) menneskelig overbevisning for at kunne øh synge med på (mh).

439 SP: men jeg tror netop det har jeg i hvert fald tænkt over at (ja). som du kendte en eller anden før men hvis man kom på højskole at man ligesom skal have nogen der sådan spiller fedt klaver eller til mødes til altså enten gå på højskole det kunne også være her og så bliver man begejstret for altså man skal lige sådan altså. (ja) ja (**EM:** man skal lige) altså hvad tænker i altså folk der ikke synger højskolesange hvis de skulle gøre det eller. altså er det sådan noget med at de skal trækkes med eller. eller. (ja).

440 EM: der er måske altså. de kan først se på hvor glade andre (**SP:** ja, ja). det tror jeg også jeg har gjort med venner. det kunne egentligt være meget sjovt at. altså folkeskolevenner eller UH jeg tror også det handler meget om altså det der med jeg kan alligevel ikke synge eller sådan (**SP:** mh) altså de der ting man tror man skal kunne for at. at. at dukke op til sådan et arrangement kunne måske godt lidt være lidt sådan eller sådan jeg tror ikke UH. det at synge fællessang måske (latter).

441 SP: jeg har nemlig set nogle gange nogle at øh der er sådan. jeg ved ikke om man er sådan lidt tøvende i starten men jeg har set nogle gange nogle komme forbi og sådan. så går de forbi flere gange og de kigger sådan ind så (mh) nogle gange så gør jeg sådan her for jeg vil godt have dem med ind i fællesskabet men de kan ik[ke]. nogen. altså nogle få gange de kommet. nogen de sådan UH. det tør ikke at gå ind sådan altså (mh, mh). tror i det kan være sådan et hvis man er udefra stående hvis man slet ikke overhovedet er vokset i den familie eller har været på højskoleskole altså. altså at det så kan være alligevel lidt fjernt for en altså selvom (mh) det er inkluderende at det så alligevel måske man kan føle at det ikke er (**S:** det tror jeg) eller at man ikke kender koden eller hvad hedder sådan noget (mh).

442 D: jo jo jeg tror (ja) helt klart det er noget man skal inviteres ind til (mh) sådan. og hvad hedder det. personligt eller (**SP:** mh) man skal have en relation til en eller anden der siger hey kom her. hey UH.

443 S: eller så skal man have et eller andet stort ønske om at ville det altså selv opsøge det (**SP:** mh, ja) men det tror jeg det er de færreste der gør (ja).

444 D: ikke for at trække tiden ?men? (latter).

445 SP: nej det er helt i orden men det var netop. det var fint du sagde det. fordi at der. der var nemlig del d om der var andre perspektiver som i finder vigtige som ikke har været fremme eller noget ?i? siger.

446 EM?: ja sådan lige (latter) ja fedt (latter).

447 SP: super (**E?:** det er lidt sjovt). så siger jer mange tak for nu (selv tak) for jeres tid og jeres ord.

448 D: hvornår. hvornår skal du aflevere.

449 SP: øh det skal jeg faktisk først til nu må jeg heller stoppe den (latter).

450 D: så man ikke for noget op[taget].

Bilag 14 – Beregning af forventede og observerede antal sangtitler

I det nedenstående henviser Højskolesangbogen til den 18. udgave.

Observerede antal sangtitler

Kategori	Blevet valgt? Ja	Blevet valgt? Nej	I alt i Højskolesangbogen
Frihed og fællesskab	19	14	33
Liv	35	33	68
Kærlighed	18	18	36
Året	61	79	140
Sprog og ånd	10	12	22
Aften	13	28	41
Morgen	11	23	34
Historien	15	38	53
Norden	20	54	74
Tro	10	39	49
Folkeviser	1	10	11
Bibelhistorien	0	11	11
I alt	213	359	572

Forventede antal sangtitler

Hvis alle kategorier i Højskolesangbogen indeholdt det samme antal sangtitler og hvis de unges sangvalg var fordelt jævnt på alle kategorier, ville de forventede antal sangtitler for hver kategori være som de vises i dette skema (under "blevet valgt?, ja"). De unge i min undersøgelse valgte ved de 17 sangaftener i alt 213 af de i alt 572 sangtitler i Højskolesangbogen. De forventede antal sangtitler for hver kategori beregnes ved først at beregne hvor stor en procentdel de 213 sangtitler udgør af de i alt 572 sangtitler i Højskolesangbogen. Det er 37 pct. Dernæst beregnes det for hver kategori, hvor mange sangtitler 37 pct. svarer til. Eksempel: Året indeholder 140 sangtitler. 37 pct. af 140 er 52. Derfor er det forventede antal sangtitler for Året 52.

Kategori	Blevet valgt? Ja	Blevet valgt? Nej	I alt
Frihed og fællesskab	$\frac{213}{572} \cdot 33 = 12,23$	$\frac{359}{572} \cdot 33 = 20,71$	33
Liv	$\frac{213}{572} \cdot 68 = 25,32$	$\frac{359}{572} \cdot 68 = 42,68$	68

Kærlighed	$\frac{213}{572} \cdot 36 = 13,41$	$\frac{359}{572} \cdot 36 = 22,59$	36
Året	$\frac{213}{572} \cdot 140 = 52,13$	$\frac{359}{572} \cdot 140 = 87,87$	140
Sprog og ånd	$\frac{213}{572} \cdot 22 = 8,192$	$\frac{359}{572} \cdot 22 = 13,81$	22
Aften	$\frac{213}{572} \cdot 41 = 15,27$	$\frac{359}{572} \cdot 41 = 25,73$	41
Morgen	$\frac{213}{572} \cdot 34 = 12,66$	$\frac{359}{572} \cdot 34 = 21,34$	34
Historien	$\frac{213}{572} \cdot 53 = 19,74$	$\frac{359}{572} \cdot 53 = 33,26$	53
Norden	$\frac{213}{572} \cdot 74 = 27,56$	$\frac{359}{572} \cdot 74 = 46,44$	74
Tro	$\frac{213}{572} \cdot 49 = 18,25$	$\frac{359}{572} \cdot 49 = 30,75$	49
Folkeviser	$\frac{213}{572} \cdot 11 = 4,046$	$\frac{359}{572} \cdot 11 = 6,904$	11
Bibelhistorien	$\frac{213}{572} \cdot 11 = 4,046$	$\frac{359}{572} \cdot 11 = 6,904$	11
I alt	213	359	572

De observerede antal sangtitler og de forventede antal sangtitler

Kategori	Observerede antal sangtitler	Forventede antal sangtitler
Frihed og fællesskab	19	12
Liv	35	25
Kærlighed	18	13
Året	61	52
Sprog og ånd	10	8
Aften	13	15
Morgen	11	13
Historien	15	20
Norden	20	28
Tro	10	18
Folkeviser	1	4

Bibelhistorien	0	4
----------------	---	---

Det ses, at det observerede antal sangtitler for kategorierne Frihed og Fællesskab, Liv, Kærlighed, Året og Sprog og ånd er *større* end det forventede antal sangtitler for disse kategorier. Disse kategorier kalder jeg *populære kategorier*. Ligeledes ses det, at det forventede antal sangtitler for kategorierne Aften, morgen, Historien, Norden, Tro, Folkeviser og Bibelhistorien er mindre end det forventede antal sangtitler for disse kategorier. Disse kategorier kalder jeg *mindre populære kategorier*.